

AMERYCE

Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki z objaśnieniami

*K*onstytucja Stanów Zjednoczonych, stworzona po wojnie kolonii o niepodległość przez grupę czołowych przywódców narodu amerykańskiego, chroni prawa i swobody obywateli Ameryki od momentu jej wejścia w życie w dniu 21 czerwca 1788 roku. Dokument ten także służy jako inspiracja dla patriotów wszędzie tam, gdzie pragną oni stworzyć „władzę mądrą i sprawiedliwą” — cel, który postawił przed zgromadzonymi na Konwencji Konstytucyjnej w 1787 roku delegat George Mason.

Czytelnikom zainteresowanym studiami nad tym historycznym dokumentem i jego znaczeniem dla współczesnego ustroju demokratycznego, nasza publikacja oferuje kompletny, miarodajny tekst Konstytucji, Karty Praw i pozostałych poprawek, przyjętych od czasu ratyfikacji pierwszych dziesięciu. Zawiera ona omówienie historycznych wypadków prowadzących do zebrania się Konwencji Konstytucyjnej, debat i kompromisów pomiędzy delegatami, a także procesu ratyfikacji i wprowadzania poprawek. Komentarz objaśniający Konstytucję i jej dwadzieścia siedem poprawek uzupełnia niniejsze wydanie.

AMERYCE

Konstytucja Stanów Zjednoczonych Ameryki *z objaśnieniami*

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp	3
	Najważniejsze prawo w państwie	4
	Potrzeba konstytucji	6
	Konwencja Konstytucyjna	8
	Ratyfikowanie Konstytucji	13
	Karta Praw	14
	Jak powstawała Konstytucja	15
II.	Konstytucja Stanów Zjednoczonych (tekst)	19
	Karta Praw i pozostałe poprawki do Konstytucji (tekst)	33
III.	Konstytucja Stanów Zjednoczonych (z objaśnieniami)	45
	Karta Praw i pozostałe poprawki do Konstytucji (z objaśnieniami)	70

“*Jeden kraj, jedna
konstytucja, jedno
przeznaczenie.*”

Daniel Webster, senator Kongresu Stanów Zjednoczonych
15 marca 1837

KONSTYTUCJA STANÓW

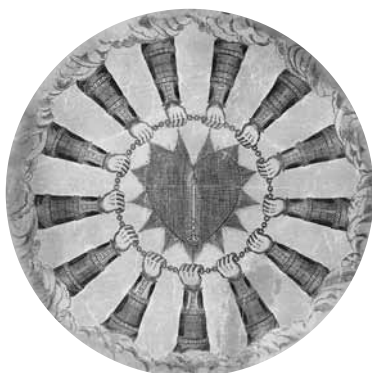
ZJEDNOCZONYCH stanowi najważniejsze prawo państwa. Ustala ona strukturę władz państwa oraz określa prawa i swobody obywateli amerykańskich. Wytycza także cele rządu federalnego i metody ich realizacji. Ojcowie narodu, w ramach Artykułów Konfederacji, już wcześniej ustanowili sojusz pomiędzy stanami. Jednakże Kongres, utworzony na mocy tychże artykułów, nie miał wystarczającej władzy, by zmusić poszczególne stany do wspólnego rozwiązywania nękających naród problemów.

Rysunek autorstwa Benjamina Franklina z 1754 roku przedstawia rozciągniętego węża i wzywa do jedności pomiędzy koloniami, które wraz z Wielką Brytanią walczyły z Francją w wojnie francusko-indiańskiej.

Po zdobyciu przez stany niepodległości w wyniku wojny o niepodległość (1775 – 1783), stanęły one wobec problemów związanych z rządzeniem krajem w czasie pokoju. Musiały utrzymać w kraju ład i porządek, ściągać podatki, spłacać wysokie zadłużenie publiczne i regulować wzajemną wymianę handlową. Musiały też radzić sobie z plemionami Indian i negocjować z rządami innych państw. Czołowi mężowie stanu, tacy jak Jerzy Waszyngton i Aleksander Hamilton, rozpoczęli dyskusję o potrzebie stworzenia mocnej władzy państwowej w oparciu o nową konstytucję.

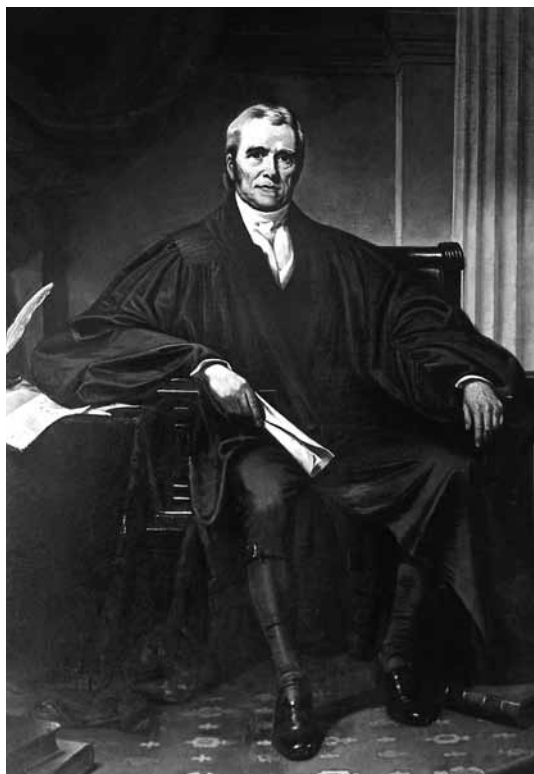
Hamilton dopomógł w zorganizowaniu konwencji konstytucyjnej, która zebrała się w Filadelfii w stanie Pensylwania w roku 1787, w celu wprowadzenia zmian do Artykułów Konfederacji. Jednakże większość delegatów na Konwencję zdecydowała zamiast tego stworzyć plan utworzenia nowego rządu — Konstytucję Stanów Zjednoczonych. Konstytucja ta ustanowiła nie tylko ligę stanów, ale i rząd, który sprawuje władzę bezpośrednio nad wszystkimi obywatelami. Określiła ona uprawnienia należne rządowi państwa. Konstytucja chroni również prawa zastrzeżone dla stanów oraz prawa każdej osoby.

Późniejsze wezwanie do jedności widnieje na tej ilustracji z lipca 1776 roku, która przedstawia trzynaście dłoni — symbolizuje ona deklarację niepodległości kolonii od Wielkiej Brytanii.

Najważniejsze prawo w państwie

Konstytucja składa się z preambuły, siedmiu artykułów i 27 poprawek. Ustanawia ona *system federalny* poprzez podzielenie władzy pomiędzy rząd federalny i rządy poszczególnych stanów. Tworzy ona również zrównoważony system władzy federalnej poprzez podzielenie władzy pomiędzy trzy niezależne rodzaje władzy - wykonawczą, ustawodawczą i sadowniczą. Władza wykonawcza — prezydent — odpowiedzialny jest za egzekwowanie praw federalnych; władza ustawodawcza — Kongres — tworzy prawa federalne, a władza sadownicza — Sąd Najwyższy oraz inne sądy federalne — stosują i interpretują prawa, rozstrzygając spory prawne w sądach federalnych.

John Marshall przez krótki okres pełnił funkcję sekretarza stanu, zanim nie został mianowany czwartym z kolei prezesem Sądu Najwyższego. Jako prezes Sądu Najwyższego przez trzydzieści cztery lata, Marshall wprowadził zasadę kontroli sądowej zgodności ustaw z Konstytucją.

Uprawnienia władz federalnych wymienione w Konstytucji to, między innymi, prawo do ściągania podatków, wypowiedzania wojny oraz wydawania przepisów regulujących handel międzystanowy i zagraniczny. Rząd federalny oprócz tych *delegowanych*, czyli *wyrażonych* (wymienionych w Konstytucji) uprawnień, posiada również *uprawnienia domniemane* (te, które w logiczny sposób wynikają z uprawnień delegowanych). Owe uprawnienia domniemane pozwalają władzy reagować na zmieniające się potrzeby kraju. Na przykład, Kongres nie posiadał konkretnego, wyrażonego prawa emisji papierowych banknotów. Prawo takie jednak wynika z wyraźnie określonych w Konstytucji uprawnień do zaciągania długów i bicia monety.

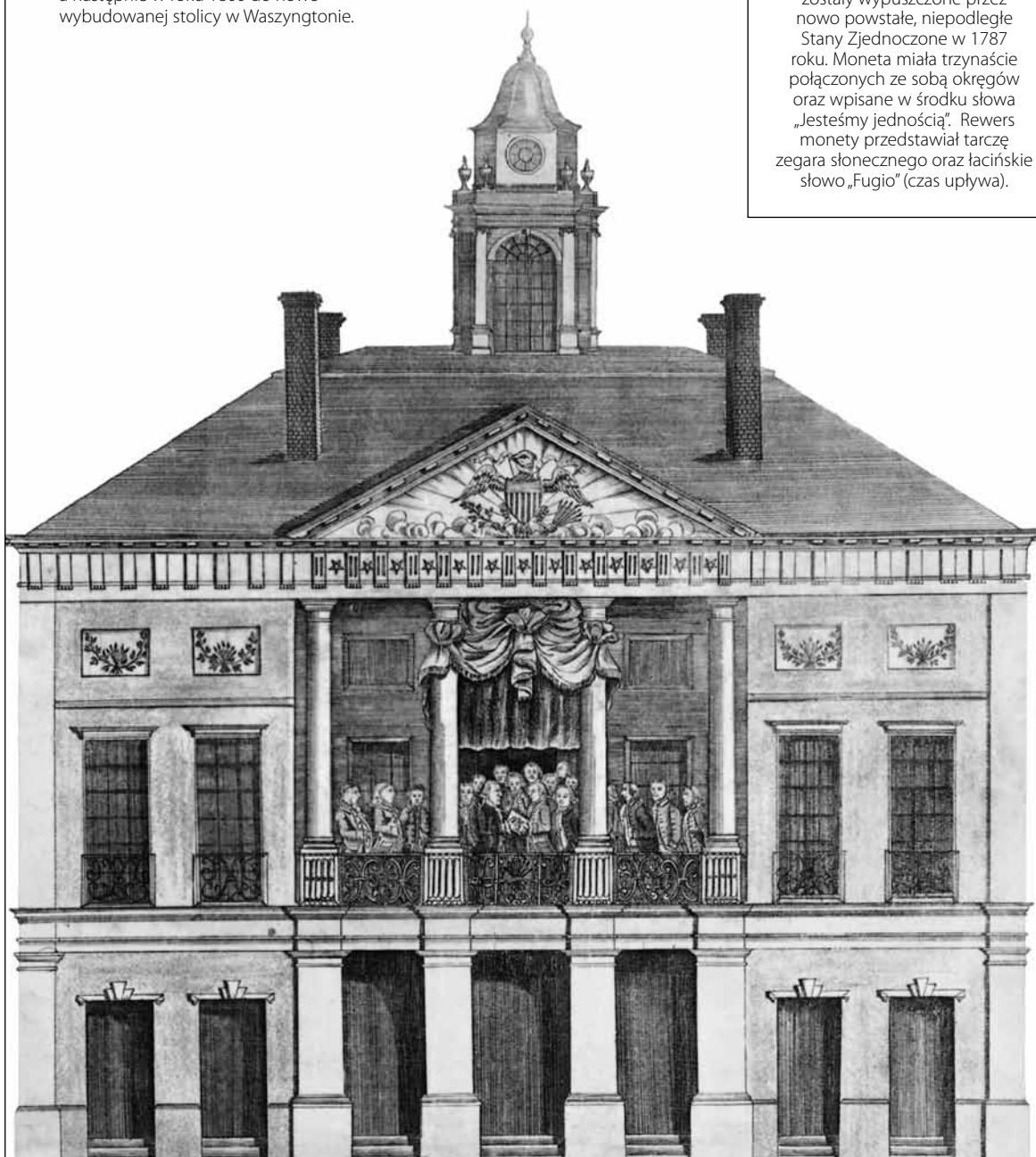
W niektórych przypadkach władza federalna i władze stanowe posiadają *jednoczesne uprawnienia*, czyli takie, które pozwalają na działanie obu tych rodzajów władzy. W przypadku konfliktu, prawa rządu federalnego są nadrzędne. Uprawnienia, których Konstytucja nie nadaje rządowi federalnemu bądź nie zabrania stanom, czyli *uprawnienia zastrzeżone*, należą do obywateli bądź do stanów. Uprawnienia stanów obejmują, między innymi prawo do wydawania ustaw w zakresie rozwodów, małżeństw oraz szkół publicznych. Prawa zastrzeżone dla obywateli obejmują prawo do posiadania własności i prawo do procesu przed ławą przysięgłych.

Sąd Najwyższy jest ostatecznym autorytetem w zakresie interpretacji Konstytucji. Może on anulować jakiegokolwiek prawo — federalne, stanowe lub lokalne — jeśli większość sędziów uzna, że jest ono w sprzeczne z jakąkolwiek częścią Konstytucji.

Rycina przedstawia budynek Federal Hall w Nowym Jorku, gdzie Jerzy Waszyngton, pierwszy prezydent Stanów Zjednoczonych, został zaprzysiężony w kwietniu 1789 roku. W budynku tym obradował również nowy Kongres, zanim przeniósł się tymczasowo do Filadelfii w Pensylwanii, a następnie w roku 1800 do nowo wybudowanej stolicy w Waszyngtonie.

Pierwsze monety państwowe zostały wypuszczone przez nowo powstałe, niepodległe Stany Zjednoczone w 1787 roku. Moneta miała trzynaście połączonych ze sobą okręgów oraz wpisane w środku słowa „Jesteśmy jednością”. Rewers monety przedstawiał tarczę zegara słonecznego oraz łacińskie słowo „Fugio” (czas upływa).

Potrzeba konstytucji

Rząd stworzony przez Artykuły Konfederacji nie był dostatecznie silny, by skutecznie rządzić nowym państwem. Brakowało mu, dla przykładu, władzy wykonawczej i systemu sądów federalnych. Rząd nie mógł wydawać przepisów w zakresie handlu pomiędzy stanami ani nakładać podatków na stany lub ich obywateli. Był więc tylko czymś niewiele więcej niż zgromadzeniem przedstawicieli trzynastu niezależnych stanów.

W roku 1783, po zakończeniu wojny o niepodległość, w kraju zapanował okres niestabilności politycznej i ekonomicznej. Prawdopodobnie, gdyby sytuacja była lepsza, Aleksander Hamilton i jego zwolennicy nie odnieśliby sukcesu w swoim dążeniu do stworzenia nowej konstytucji. Niektórzy historycy przedstawiają, być może, kłopoty nowej republiki w zbyt ciemnych barwach. Jednakże nie ma wątpliwości, że po 1783 roku sytuacja stale się pogarszała. Każdy stan działał jakby był zupełnie niezależnym państwem. Każdy pilnował jedynie swoich interesów nie dbając o potrzeby republiki. Stany wypuściły kilkanaście różnych walut, z których większość była nieomal bez wartości. Sąsiadujące ze sobą stany nakładały podatki na wzajemny import. Wielka Brytania odmówiła ponownego otwarcia kanałów wymiany handlo-

wej, od której wcześniej uzależniony był dobrobyt gospodarczy kolonii. Stanowe ciała ustawodawcze odmawiały spłaty długów, które zostały zaciągnięte podczas wojny o niepodległość. Wiele stanów wprowadziło prawa pozwalające dłużnikom unikać spłaty ich zobowiązań.

Niektórzy, co najgorsze, zaczęli ponownie przemysliwać o zbrojnym rozwiązaniu swoich problemów. W zachodniej części stanu Massachusetts w 1786 roku, setki farmerów pod wodzą kapitana Daniela Shaysa powstały przeciwko władzy stanowej. Oddziały stanowe stłumiły w końcu tę rebelię farmerów. Jerzy Waszyngton i inni przywódcy zastanawiali się, czy bunt kolonii przeciwko Wielkiej Brytanii nie był próżnym wysiłkiem. Uznali, że nadszedł czas, by wprowadzić ład i spokój poprzez stworzenie nowego, ogólnonarodowego rządu. Taki nowy rząd winien być na tyle silny, by uzyskać posłuszeństwo w kraju i szacunek za granicą.

Przedstawiciele pięciu stanów spotkali się w Annapolis w stanie Maryland w 1786 roku. Zaproponowali, by stany wyznaczyły komisarzy, którzy spotkają się w Filadelfii i rozpatrzą wprowadzenie zmian do Artykułów Konfederacji. Kongres zgodził się na tę propozycję i zaproponował, by każdy stan wybrał delegatów na konwencję konstytucyjną.

Daniel Shays, z lewej, oraz Job Shattuck, ukazani na rycinie z *Bickerstaff's Boston Almanack* z 1787 roku, poprowadzili rzeszę zadłużonych farmerów przeciwko władzom stanowym Massachusetts. Rebelia Shaysa w dramatyczny sposób uzmysłowiła potrzebę silniejszej władzy centralnej.

Konwencja Konstytucyjna

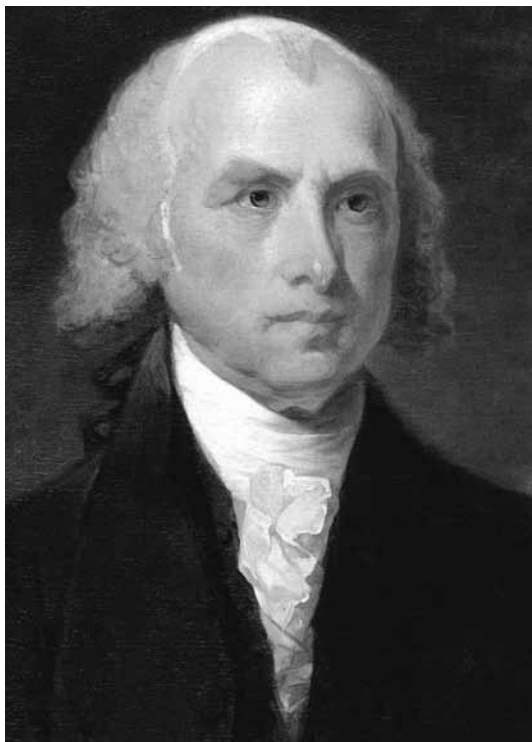
Konwencja miała rozpocząć się 14 maja 1787 roku. Niewiele jednak z 55 delegatów dotarło do Filadelfii na czas. Ostatecznie konwencja rozpoczęła się oficjalnie 25 maja w budynku Independence Hall. Dwanaście stanów odpowiedziało na wezwanie na konwencję. Stan Rhode Island odmówił wysłania przedstawicieli, ponieważ nie chciał, aby rząd ogólnokrajowy mieszał się w wewnętrzne sprawy stanu.

Spśród pięćdziesięciu pięciu delegatów, trzydziestu dziewięciu podpisało Konstytucję Stanów Zjednoczonych 17 września 1787 roku. Jednym z sygnatariuszy był John Dickinson z Delaware, który wyjechał wcześniej z Konwencji, ale poprosił innego delegata, George'a Reada, by złożył za niego podpis. Sekretarz Konwencji William Jackson poświadczył podpisy sygnatariuszy. Wśród delegatów znajdowali się jedni z najbardziej doświadczonych i

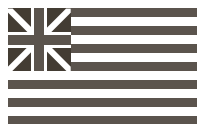
patriotycznie nastawionych obywateli nowej republiki. Jerzy Waszyngton piastował urząd przewodniczącego Konwencji; mający wówczas osiemdziesiąt jeden lat Benjamin Franklin był przedstawicielem Pensylwanii. Błyskotliwy Aleksander Hamilton reprezentował Nowy Jork; James Madison z Wirginii dzięki swym przemówieniom, negocjacjom i dążeniom ku kompromisowi nazwany został „ojcem Konstytucji”. Madison oświadczył delegatom, że pracują nad planem, który „na zawsze zdecyduje o losie republikańskiego rządu”. Notował on debaty między delegatami oraz zapisywał wyniki ich głosowania.

Wśród innych, którzy wiele wniesli przy tworzeniu nowej Konstytucji, byli: John Dickinson, Gouverneur Morris, Edmund Randolph, Roger Sherman, James Wilson i George Wythe. Obok Madisonsa i Waszyngtona, Morris był prawdopodobnie jednym z najbardziej wpływowych delegatów. Zadaniem jego było nadanie ostatecznego kształtu postanowieniom i decyzjom Konwencji. To właśnie Morris „napisał” Konstytucję. Oryginał tego dokumentu przechowywany jest w budynku Archiwum Narodowego w Waszyngtonie.

Kilka ważnych postaci owych czasów nie uczestniczyło w Konwencji. John Adams i Thomas Jefferson znajdowali się za granicą, pełniąc inne obowiązki państwowe. Samuel Adams i John Jay nie zostali wyznaczeni na delegatów swoich stanów. Patrick Henry odmówił pełnienia tej funkcji, już po mianowaniu, ponieważ był przeciwny zwiększaniu władzy rządu federalnego. Trzej członkowie Konwencji — Elbridge Gerry, George Mason i Edmund Randolph — odmówili podpisania Konstytucji, gdyż nie zgadzali się z niektórymi jej fragmentami.

James Madison, który później został czwartym prezydentem, odegrał kluczową rolę w czasie Konwencji Konstytucyjnej i dlatego nazywany jest „ojcem Konstytucji”.

„Flaga Wielkiej Unii” po raz pierwszy załopotała na wietrze w Cambridge w stanie Massachusetts 2 stycznia 1776 roku. Wtedy to oddziały milicji zebrały się, by pod dowództwem generała Jerzego Waszyngtona sformować Armię Kontynentalną.

TŁO KONSTYTUCJI. Tworząc podstawy nowego rządu delegaci na Konwencję Konstytucyjną opierali się w wielkiej mierze na swoim dotychczasowym doświadczeniu. Odwoływali się do wielu istotnych wydarzeń z historii tworzenia władzy konstytucyjnej. Obejmowały one, między innymi, stworzenie Wielkiej Karty Swobód (Magna Charta

Powyżej, drzeworyt zgromadzenia przedstawicielskiego w Jamestown w Wirginii w 1619 roku przedstawia spotkanie reprezentantów, czyli mieszczan, z gubernatorem i jego radą. Zgromadzenie to stworzyło pierwsze ciało ustawodawcze na terenie kolonii Nowego Świata.

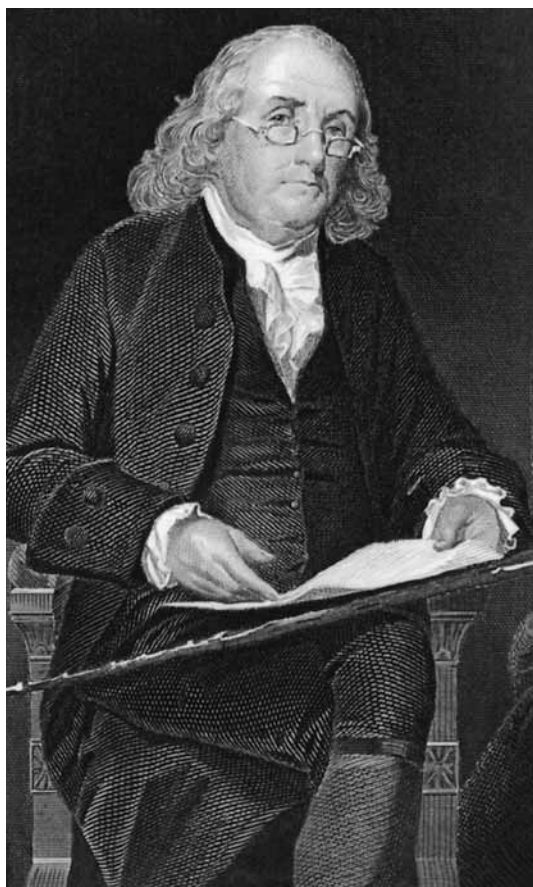
Po lewej, rysunek na bilecie skarbowym wydanym przez stan Massachusetts w 1775 roku wskazuje na brytyjską Wielką Kartę Swobód (Magna Charta Libertatum) z 1215 roku jako na jedno ze źródeł inspiracji amerykańskiej niepodległości.

Libertatum), angielskiego dokumentu konstytucyjnego z 1215 roku oraz spotkanie zgromadzenia przedstawicielskiego w Jamestown w 1619 roku. Niektóre z kolonii służyły również jako przykłady konstytucyjnej formy władzy. Rządy kolonii miały swe niedociągnięcia, ale pod względem ustanowienia wolności w ramach prawa znacznie wyprzedzały inne systemy władzy.

W okresie wojny o niepodległość kilka stanów Ameryki stworzyło rządy konstytucyjne. W 1777 roku John Jay z Nowego Jorku dopomógł stworzyć konstytucję dla swojego stanu. John Adams z Massachusetts był jednym z twórców konstytucji Massachusetts z 1780 roku. Delegaci na Konwencję

Konstytucyjną w Filadelfii wykorzystali wiele idei i sformułowań pochodzących z konstytucji tych i innych stanów.

Delegaci oparli się też na swych własnych doświadczeniach. Na przykład, Benjamin Franklin zaproponował na Kongresie w Albany w 1754 roku plan zjednoczenia kolonii pod jednym wspólnym rządem. Waszyngton pamiętał, jakie miał problemy podczas wojny, gdy jako głównodowodzący sił zbrojnych musiał współpracować ze słabym rządem Konfederacji. Prawie wszyscy delegaci na Konwencję byli wcześniej żołnierzami albo urzęd-

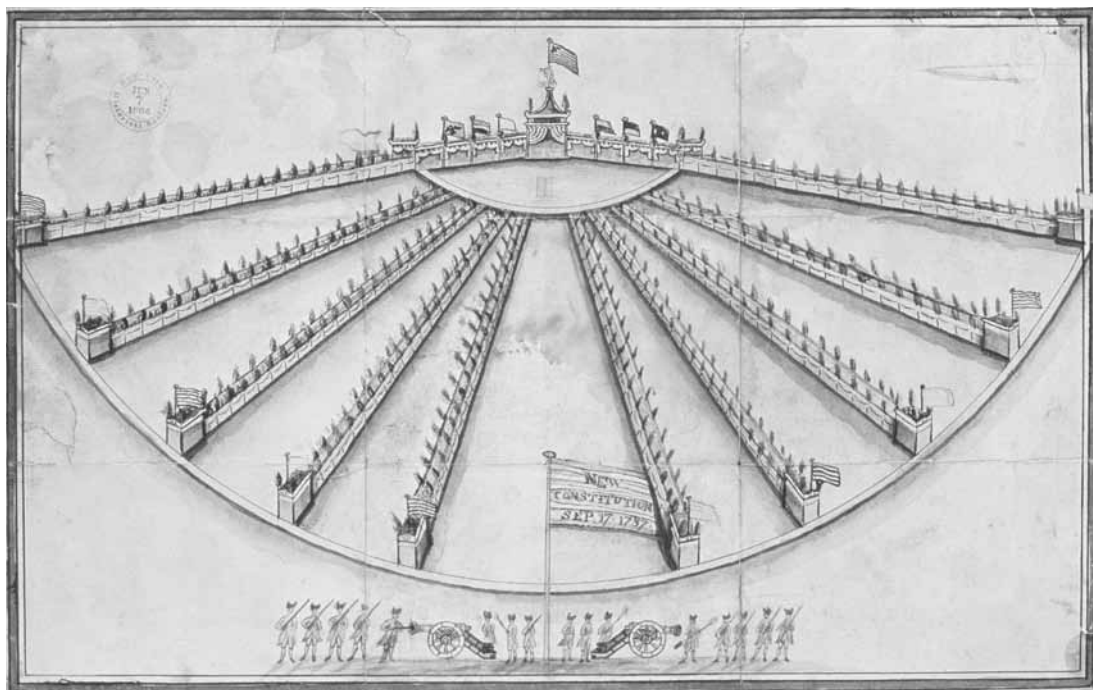

Benjamin Franklin, który reprezentował Pensylwanię na Konwencji Konstytucyjnej, pełnił kluczową rolę w doprowadzeniu do tzw. Wielkiego Kompromisu, który ustanowił dwuizbowy kongres.

nikami rządu. Często nie zgadzali się co do szczegółów, ale byli jednomyślni w pragnieniu stworzenia nowego rządu, który miałby dostateczną władzę, by rządzić państwem, lecz nie byłby na tyle silny, by mógł zagrozić wolności stanów i ludzi.

KOMPROMISY. Stworzenie nowego rządu nie było zadaniem łatwym. Spory pomiędzy delegatami kilkakrotnie doprowadziły niemal do zerwania Konwencji. Na przykład, delegaci z większych i bardziej zaludnionych stanów nie zgadzali się z delegatami z mniejszych stanów co do przedstawicielstwa w federalnym ciele ustawodawczym. Większe stany opowiadały się za *planem stanu Virginia*, według którego to liczba mieszkańców określałaby liczbę przedstawicieli, którą stan mógłby wysłać do ciała ustawodawczego. Mniejsze stany popierały *plan stanu New Jersey*, który proponował, żeby wszystkie stany miały taką samą liczbę przedstawicieli w Kongresie. Delegaci stanu Connecticut zaproponowali kompromis, który rozwiązał ten spór. Ich plan przewidywał wprowadzenie równej reprezentacji stanów w Senacie, natomiast w Izbie Reprezentantów przedstawicielstwo miało być proporcjonalne do liczby mieszkańców. Rozwiązanie to znane jest jako *kompromis stanu Connecticut albo Wielki Kompromis*.

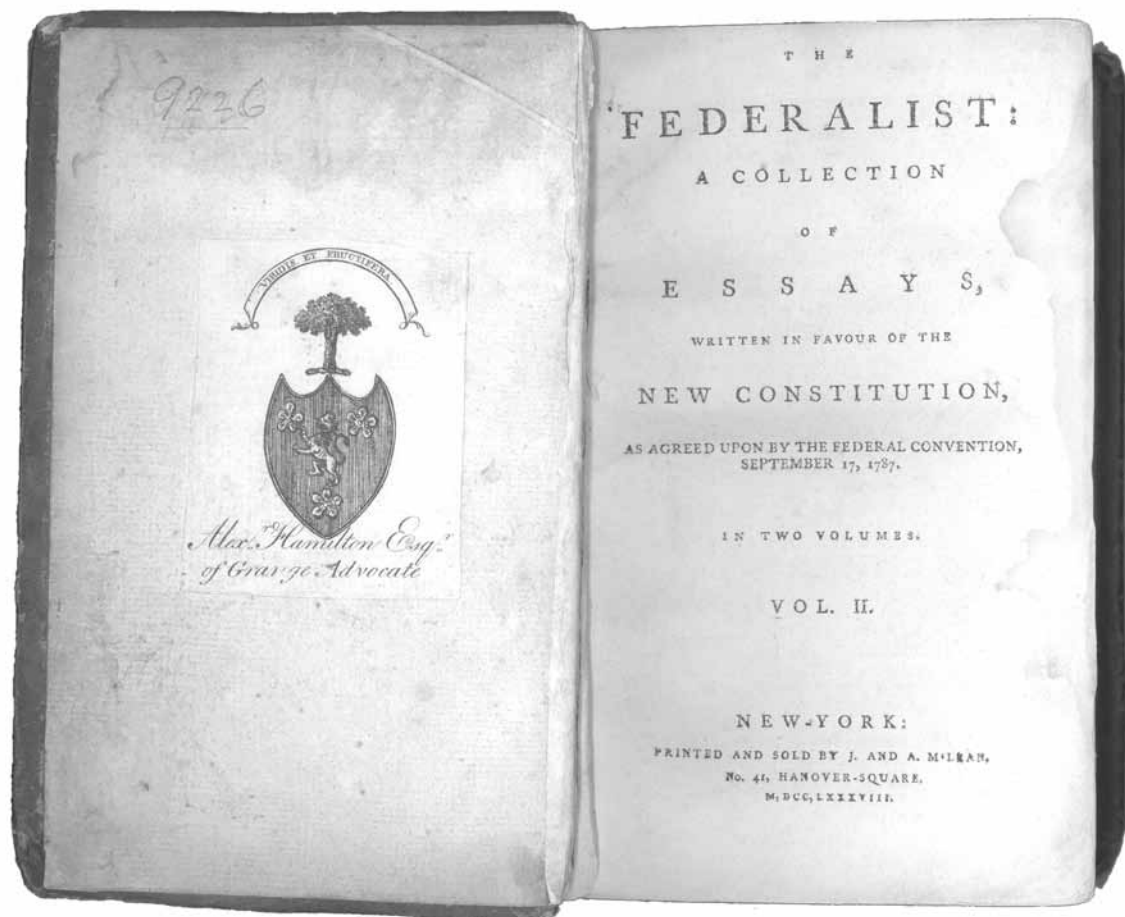
Kompromisowo również rozwiązano spór w kwestii niewolnictwa. Delegaci ze stanów północnych chcieli, by Kongres miał prawo zabronić handlu niewolnikami oraz w przyszłości znieść niewolnictwo. Większość delegatów stanów Południa nie chciała udzielić Kongresowi takich uprawnień. W wyniku kompromisu zadecydowano, że aż do 1808 roku Kongres nie będzie miał prawa uchylać ustaw w kwestii niewolnictwa. Inny kompromis dotyczył sposobu, w jaki miano liczyć niewolników przy określaniu liczby członków Izby Reprezentantów, do której uprawniony byłby dany stan. Niewolnicy nie byli uznawani za obywateli, a więc Konwencja zdecydowała, że tylko trzy piąte z nich będzie brane pod uwagę.

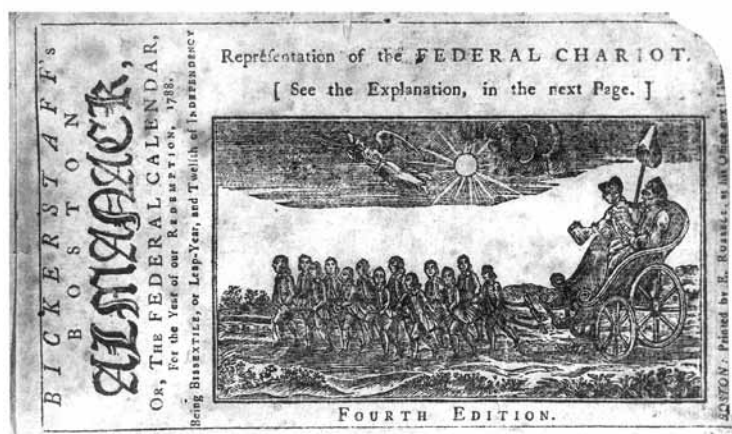
U góry, kampania na rzecz Konstytucji: W 1788 roku gazeta *The Massachusetts Centinel* opublikowała rysunek, na którym filary przedstawiają stanowisko, jakie poszczególne stany zajęły w sprawie ratyfikacji Konstytucji. Karolina Północna i stan Rhode Island — dwa pochylone filary — jeszcze jej nie ratyfikowały. Rysunek powyżej przedstawia zwolenników Konstytucji, którzy wcześniej demonstrowali w sprawie jej uchwalenia, świętujących w Federalnym Pawilonie Bankietowym w Nowym Jorku.

Delegaci uzgodnili, że każdy stan powinien zwołać specjalne zgromadzenie, by przedyskutować Konstytucję i w drodze głosowania zdecydować o jej przyjęciu. Zdecydowali również, że Konstytucja

nabierze mocy, gdy tylko dziewięć stanów ją *ratyfikuje* (zaaprobuje) i że wówczas będzie można przystąpić do pracy nad stworzeniem nowego rządu.

Wydany w 1788 roku zbiór esejów *Federalista* stanowi wielki wkład Ameryki do rozwoju teorii konstytucyjnej.

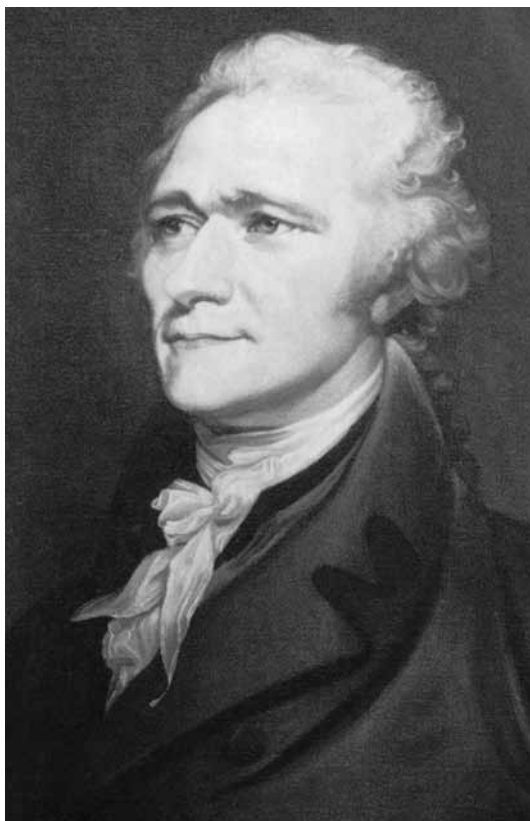
Rysunek ten został opublikowany w wydaniu *Bickerstaff's Boston Almanack* z 1788 roku. Przedstawia on leciwych już mężów stanu, Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina, powożących „rydwanem federalnym”, ciągniętym przez trzynaście stanów i podążającym ku ratyfikacji Konstytucji.

Ratyfikowanie Konstytucji

Stan Delaware, jako pierwszy ratyfikował Konstytucję 7 grudnia 1787, w niespełna trzy miesiące od jej podpisania. Konstytucja nabrała mocy 21 czerwca 1788 roku, kiedy to jako dziewiąty ratyfikował ją stan New Hampshire. Jednakże ojcowie założyciele nie byli pewni, czy Konstytucja zostanie powszechnie zaakceptowana, dopóki nie ratyfikują jej tak ważne stany jak Nowy Jork i Wirginia. W stanach tych, a także i w innych, narosła silna, zorganizowana opozycja przeciwko Konstytucji. Postacie takie jak Elbridge Gerry, Patrick Henry, Richard Henry Lee oraz George Mason wypowiadały się przeciwko ratyfikacji.

Krytycy Konstytucji oponowali, że nie zawiera ona karty praw, że prezydent jest zbyt niezależny i że Senat jest zbyt arystokratyczny. Uważali też, że Kongres ma zbyt wiele władzy, a rząd federalny zbyt wiele uprawnień. Zwolennicy Konstytucji organizowali wsparcie dla jej ratyfikacji. Byli oni znani pod nazwą *federalistów*, ich przeciwnicy natomiast byli nazywani *antyfederalistami*. Obie grupy propagowały swoje poglądy w gazetach, pamfletach i debatach podczas zgromadzeń ratyfikacyjnych. Grupy te przerodziły się w pierwsze amerykańskie partie polityczne.

Wirginia ratyfikowała Konstytucję 25 czerwca 1788 roku, a Nowy Jork uczynił to 26 lipca. Na początku czerwca 1789 roku wszystkie stany, które ratyfikowały Konstytucję, z wyjątkiem stanu Nowy Jork (który nie zdążył mianować elektorów przed upływem terminu), wybrały elektorów prezydenckich decyzją swoich ciał ustawodawczych albo w bezpośrednim głosowaniu obywateli. Dnia 4 lutego elektorzy wybrali Jerzego Waszyngtona pierwszym prezydentem Stanów Zjednoczonych.

Aleksander Hamilton, późniejszy pierwszy minister skarbu i autor 51 z 85 esejów w zbiorze *Federalista*, brał w obronę nowo stworzoną Konstytucję i wzywał do jej ratyfikacji.

Pierwszy Kongres w ramach Konstytucji zgromadził się w Nowym Jorku 4 marca. Zaprzysiężenie Waszyngtona nastąpiło 30 kwietnia. Jednakże, stany Karolina Północna i Rhode Island odmówiły przyjęcia Konstytucji oraz uczestniczenia w nowym rządzie, dopóki Kongres nie zgodzi się na dodanie karty praw.

Karta Praw

Federaliści być może nigdy nie uzyskaliby ratyfikacji w kilku ważnych stanach, gdyby nie obiecali dołączyć karty praw do tekstu Konstytucji. Większość konstytucji stanowych, przyjętych podczas wojny o niepodległość, zawierała jasną deklarację praw wszystkich ludzi. Większość Amerykanów uważała, że żadna konstytucja nie może być uznana za kompletną bez takiej deklaracji. George Mason ze stanu Wirginia był ojcem pierwszej i najsłynniejszej amerykańskiej karty praw — Deklaracji Praw Wirginii z 1776 roku. Wraz z Patrickiem Henrym mógł on nie dopuścić do ratyfikacji Konstytucji w Wirginii, gdyby Federaliści nie zgodzili się na ich żądania dołączenia poprawek.

James Madison zaproponował najwięcej poprawek w nowym Kongresie. Postulował ich

piętnaście, zaś Kongres przyjął dwanaście z nich do przedłożenia stanowym ciałom ustawodawczym do ratyfikacji, zgodnie z procesem wnoszenia poprawek, określonym w piątym artykule Konstytucji. Do dnia 15 grudnia 1791 roku wymagane prawem trzy czwarte stanowych ciał ustawodawczych przyjęło dziesięć z dwunastu poprawek. Owe dziesięć poprawek znane jest jako *Karta Praw*. Jedna z dwóch odrzuconych poprawek mówiła o liczbie członków Izby Reprezentantów. Zmieniałaby ona przedstawicielstwo z nie więcej niż jednego członka Izby na każde trzydzieści tysięcy osób na nie więcej niż jednego członka na każde pięćdziesiąt tysięcy osób. Druga odrzucona poprawka proponowała, że Kongres nie będzie mógł zmienić wynagrodzenia swoich członków aż dopiero po nowych wyborach. Została ona ratyfikowana dwieście dwa lata później i stała się dwudziestą siódmą poprawką.

Antyfederaliści pogodzili się ze swoją porażką, gdy Konstytucja została przyjęta i rozpoczęli walkę o władzę w ramach jej zasad. Ich działania nadały kształt stylowi polityki amerykańskiej, który nigdy się zmienił. Amerykanie bywają niekiedy niezadowoleni z polityki i postępowania tych, którzy rządzą. Lecz niewielu Amerykanów krytykuje ustrój konstytucyjny albo uważa, że druga konwencja konstytucyjna mogłaby stworzyć lepszy.

George Mason, autor Deklaracji Praw Wirginii, odmówił podpisania Konstytucji, ponieważ nie zawierała ona karty praw, która gwarantowałaby podstawowe wolności każdemu obywatelowi.

Jak powstawała Konstytucja

James Madison oświadczył: „Tworząc podstawy systemu, który zgodnie z naszym pragnieniem ma przetrwać wieki, nie powinniśmy tracić z oczu zmian, które wieki te przyniosą”. Konstytucja miała służyć interesom całego narodu — bogatym i biednym, mieszkańcom Północy i Południa, farmerom, robotnikom i ludziom interesu. Przez lata, włącznie z dniem dzisiejszym, Konstytucję interpretowano tak, by sprostać zmieniającym się potrzebom Stanów Zjednoczonych.

Delegaci na Konwencję Konstytucyjną głęboko wierzyli w zasadę rządów większości, ale chcieli też chronić mniejszości przed niesprawiedliwością większości. Osiągnęli ten cel dzieląc i równoważąc uprawnienia rządu federalnego. Inne podstawowe cele konstytucyjne obejmowały poszanowanie praw jednostki i stanów, władzę ludu, rozdział kościoła i państwa oraz nadrzędność rządu federalnego.

Włącznie z Kartą Praw, Konstytucja została poprawiona dwadzieścia siedem razy. Poprawki mogą być zaproponowane przez dwie trzecie każdej z izb Kongresu lub poprzez ogólnokrajową konwencję, zwołaną przez Kongres na żądanie ciał

ustawodawczych dwóch trzecich stanów. Poprawka staje się częścią Konstytucji po ratyfikacji bądź przez ciała ustawodawcze dwóch trzecich stanów, bądź też przez zgromadzenia w trzech czwartych stanów. Kongres decyduje, który tryb ratyfikacji powinien mieć miejsce i ile czasu mają stany na rozpatrzenie każdej z poprawek; w wielu przypadkach Kongres określił siedem lat, jako ostateczny termin ratyfikacji.

Delegaci na Konwencję Konstytucyjną rozumieli, że nie uda im się stworzyć praw na każdą możliwą sytuację, dlatego udzielili Kongresowi prawa do uchwalania wszelkich ustaw „niezbędnych i właściwych” do zagwarantowania praw nadanych przez Konstytucję prezydentowi, Kongresowi i sądom federalnym. To Kongres uchwalił ustawy tworzące takie ciała administracyjne jak Federalny Urząd Lotnictwa Cywilnego oraz Poczta Państwowa. Kongres uchwala również ustawy określające przepisy w zakresie handlu międzystanowego, decydując tym samym o wielu aspektach gospodarki amerykańskiej.

WPŁYW DECYZJI SĄDOWYCH.

Sędziowie federalni i stanowi stosują zasady Konstytucji w wielu sprawach sądowych. Sąd Najwyższy jest ostatecznym autorytetem w interpretacji znaczenia Konstytucji we wszystkich sprawach. Sąd ma prawo *kontroli sądowej*, co oznacza, że może uznać prawo za niezgodne z Konstytucją. Sąd Najwyższy ma to prawo głównie ze względu na historyczne postanowienie prezesa Sądu Najwyższego Johna Marshalla w sprawie *Marbury’ego przeciwko Madisonowi* z 1803 roku. Od tamtej pory Sąd uznał za niezgodne z Konstytucją ponad sto dwadzieścia pięć praw federalnych i setki praw stanowych.

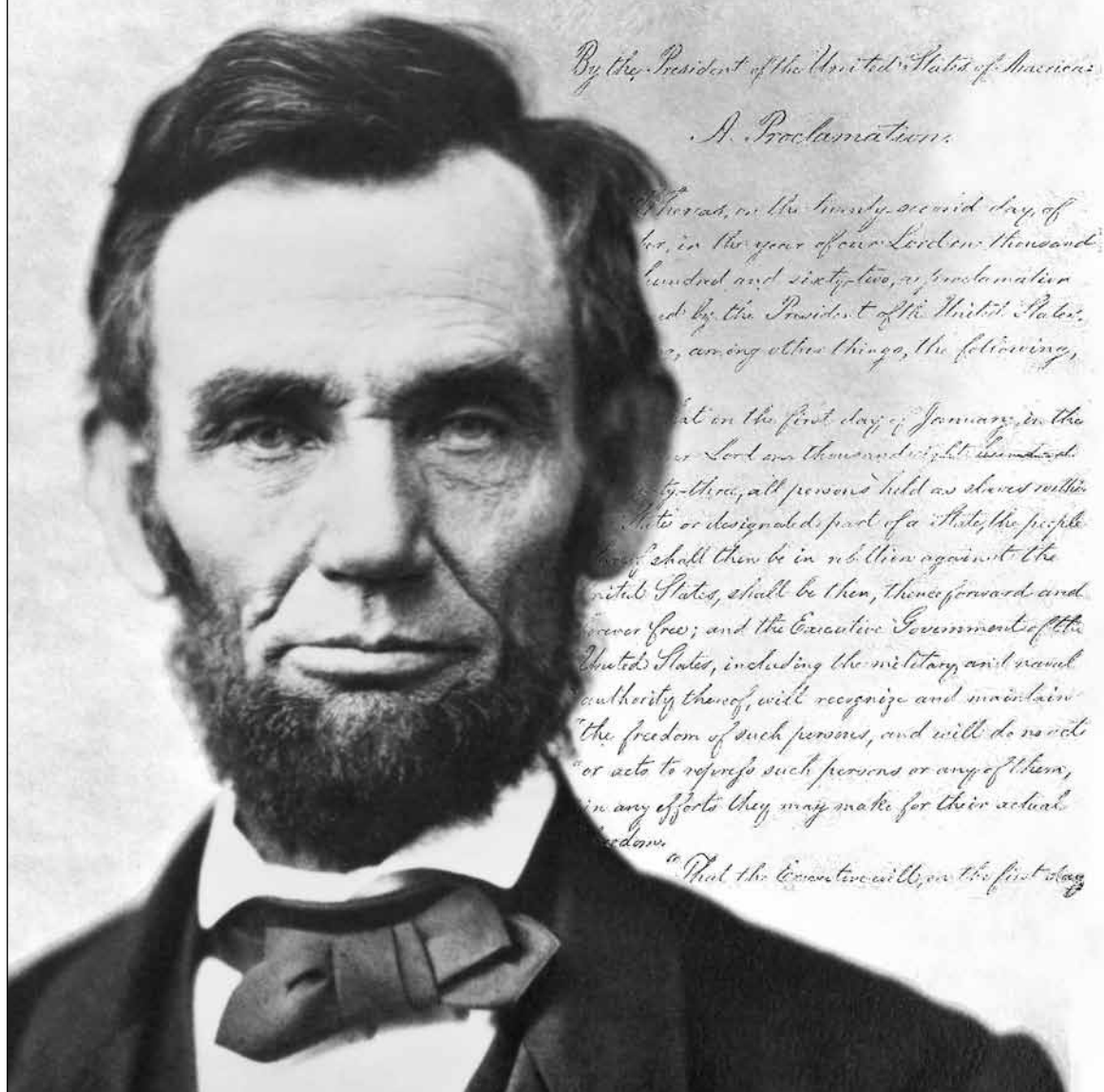

Fragment planu miasta z 1792 roku przedstawiający Waszyngton, który został wyznaczony na stolicę Stanów Zjednoczonych.

Rycina autorstwa
Thomasa Clarksona
w *The History of the
Rise, Progress, and
Accomplishment of the
African Slave Trade*,
vol. 1, 1808.

Portret Abrahama Lincolna z czasów wojny secesyjnej. W tle Proklamacja Emancypacji, nadająca wolność niewolnikom w zbuntowanych stanach Południa. Niewolnictwo zostało ostatecznie zniesione trzynastą poprawką do Konstytucji w 1865 roku.

By the President of the United States of America:

A. Proclamation.

*Whereas, on the twenty-second day of
September, in the year of our Lord one thousand
eight hundred and sixty-two, a proclamation
was issued by the President of the United States,
among other things, the following,
to wit: That on the first day of January, in the
year of our Lord one thousand eight hundred and
sixty-three, all persons held as slaves within
the States or designated part of a State, the people
whereof shall then be in rebellion against the
United States, shall be then, thenceforward and
forever free; and the Executive Government of the
United States, including the military and naval
authority thereof, will recognize and maintain
the freedom of such persons, and will do no act
or acts to refuse such persons or any of them,
in any efforts they may make for their actual
freedom.*

That the Executive will, on the first day

WPLYW PREZYDENTÓW. Silni prezydenci wykorzystywali swój autorytet do poszerzenia prostych sformułowań drugiego artykułu Konstytucji i zdobycia większej władzy dla urzędu, który piastowali. Owi prezydenci to: Jerzy Waszyngton, Thomas Jefferson, Andrew Jackson, Abraham Lincoln, Theodore Roosevelt, Woodrow Wilson, Franklin D. Roosevelt i George W. Bush. Washington, dla przykładu, uczynił z prezydenta czołową postać na arenie spraw międzynarodowych. Lincoln wykorzystał prawa nadane w Artykule II do wyzwolenia niewolników w zbuntowanych stanach południowych w trakcie wojny secesyjnej (1861-1865).

WPLYW ZWYCZAJÓW. Z upływem czasu, dzięki wchodzącym zwyczajom, Konstytucja stawała się bardziej elastyczna, a władza rządu federalnego się wzmacniała. Na przykład, gabinet prezydenta został stworzony ze sformułowania zawartego w Artykule II. Zezwalał on prezydentowi „wymagać od każdego szefa departamentu władzy wykonawczej pisemnej opinii we wszystkich sprawach należących do kompetencji tych urzędów”.

TYCZNYCH. Konstytucja ogólnie określa sposób wyboru prezydenta. Nie wspomina ona nic o partiach politycznych. Jednakże prawa stanowe oraz działania partii politycznych zmieniły konstytucyjny system głosowania, przeobrażając go w ekscytujące nas dzisiaj kampanie i wybory.

Konstytucja rozwija się więc ciągle na wiele sposobów, odpowiadając na potrzeby wciąż rosnącego społeczeństwa. Jednakże duch i sformułowania Konstytucji pozostają bez zmian. Kolejne pokolenia rozwiązują swoje problemy w oparciu o Konstytucję, w sposób jaki wydaje im się najsluszniejszy.

Brytyjski mąż stanu William E. Gladstone nazwał Konstytucję „najwspanialszym dziełem stworzonym kiedykolwiek przez umysł i dążenia człowieka”. W świecie ciągłych zmian i konfliktów naród amerykański nie ma nic cenniejszego, niż ten wspaniały dokument. Poniżej zamieszczony jest pełen tekst Konstytucji Stanów Zjednoczonych wraz z poprawkami. Następuje po nim pełen tekst z dołączonymi objaśnieniami. □

WPLYW STANÓW I PARTII POLI-

Suфраżystki maszerują Aleją Pensylwanii w Waszyngtonie w dniu 3 marca 1913 roku. Była to jedna z wielu demonstracji organizowanych przez wiele lat, których celem było wywalczenie prawa wyborczego dla kobiet. W tle budynek Kapitolu.

Obraz Howarda Chandlera Christie przedstawia delegatów na Konwencję w Filadelfii w 1787 roku, którzy podpisują nowo stworzoną Konstytucję. Sygnatariusze ci często nazywani są „ojcami założycielami”.

Pamiętkowa rycina autorstwa Amosa Doolittle przedstawia Jerzego Waszyngtona otoczonego oficjalnymi pieczęciami 13 stanów, zwieńczonymi wielką pieczęcią Stanów Zjednoczonych Ameryki (na górze).

KONSTYTUCJA STANÓW ZJEDNOCZONYCH

Publikowany poniżej tekst Konstytucji Stanów Zjednoczonych zachowuje pisownię i słownictwo zgodne z oryginałem. Nawiasami [] zaznaczono fragmenty zmienione lub zniesione przez poprawki.

My, naród Stanów Zjednoczonych, w celu stworzenia doskonalszej Unii, ustanowienia sprawiedliwości, zabezpieczenia spokoju w kraju, zapewnienia środków na wspólną obronę, stworzenia warunków sprzyjających ogólnemu dobrobytowi oraz zapewnienia nam i naszych potomnym dobrodziejstwa wolności, wprowadzamy i ustanawiamy dla Stanów Zjednoczonych Ameryki niniejszą Konstytucję.

ARTYKUŁ I

§ 1.

Wszelka niniejszym przyznana władza ustawodawcza przysługuje Kongresowi Stanów Zjednoczonych, który składa się z Senatu i z Izby Reprezentantów.

§ 2.

Izba Reprezentantów składa się z członków, którzy wybierani są co dwa lata przez ludność poszczególnych stanów, zaś w każdym stanie wyborcy muszą spełniać wymogi stawiane wyborcom w wyborach do najliczniejszej izby ciała ustawodawczego ich stanu.

Nie może zostać członkiem Izby Reprezentantów osoba, która nie ma ukończonych dwudziestu pięciu lat, nie jest obywatelem Stanów Zjednoczonych od siedmiu lat i która w chwili wyboru nie była mieszkańcem tego Stanu, z którego ją wybrano.

Liczba mandatów do Izby Reprezentantów i podatki bezpośrednie będą ustalone dla poszczególnych stanów [które to mogą być częścią niniejszej Unii, odpowiednio do liczby mieszkańców, która zostanie obliczona poprzez dodanie do całkowitej liczby osób wolnych, łącznie z osobami zobowiązanymi do odpracowania określonej liczby lat, trzech piątych wszystkich innych osób, ale z wyłączeniem nieopodatkowanych Indian.] Stosowne przeliczenie nastąpi w ciągu trzech lat od pierwszego zebrania się Kongresu Stanów Zjednoczonych, a następne będą przeprowadzane co kolejne dziesięć lat w sposób określony ustawą. Na każde trzydzieści tysięcy nie może przypadać więcej niż jeden przedstawiciel, ale każdy stan musi mieć przynajmniej jednego przedstawiciela; a dopóki takie przeliczenie nie nastąpi, stan New Hampshire będzie miał prawo do wyboru trzech przedstawicieli, Massachusetts ośmiu, Rhode Island i Providence Plantations

jednego, Connecticut pięciu, Nowy Jork sześciu, New Jersey czterech, Pensylwania ośmiu, Delaware jednego, Maryland sześciu, Wirginia dziesięciu, Karolina Północna pięciu, Karolina Południowa pięciu i Georgia trzech.

W przypadku zwolnienia się mandatu przedstawicielskiego z któregokolwiek stanu, władza wykonawcza tego stanu zarządza wybory celem obsadzenia zwolnionego mandatu.

Izba Reprezentantów wybiera swojego przewodniczącego, obsadza inne stanowiska Izby i ma wyłączne prawo stawiania wyższych urzędników w stan oskarżenia przed Senatem.

§ 3.

W skład Senatu Stanów Zjednoczonych wchodzi po dwóch senatorów z każdego stanu, [wybieranych przez ciało ustawodawcze tego stanu] na lat sześć; każdy senator ma jeden głos.

Niezwłocznie po zebraniu się wybrani w wyniku pierwszych wyborów senatorowie zostaną podzieleni, w miarę możliwości równomiernie, na trzy grupy. Mandaty senatorów pierwszej grupy wygasają z upływem drugiego roku, drugiej grupy — z upływem czwartego roku, a trzeciej grupy — z upływem szóstego roku, tak aby co dwa lata można było wybierać jedną trzecią Senatu; [jeżeli wskutek rezygnacji lub z innej przyczyny mandat zwolni się w okresie, gdy ciało ustawodawcze danego stanu nie obraduje, władza wykonawcza tego stanu może tymczasowo wyznaczyć senatora do momentu zebrania się ciała ustawodawczego, które wówczas obsadzi zwolniony mandat].

Nie może zostać senatorem osoba, która nie ma ukończonych trzydziestu lat, nie jest obywatelem Stanów Zjednoczonych od dziewięciu lat i która w chwili wyboru nie była mieszkańcem tego Stanu, z którego ją wybrano.

Wiceprezydent Stanów Zjednoczonych jest przewodniczącym Senatu, ale nie ma prawa głosu, chyba że głosy są równo podzielone.

Senat obsadza inne stanowiska Senatu, a gdy wiceprezydent jest nieobecny lub pełni obowiązki prezydenta Stanów Zjednoczonych, Senat wyznacza również stanowisko przewodniczącego pro tempore.

Senat ma wyłączne prawo do rozpatrywania oskarżeń przeciwko wyższym urzędnikom, wniesionych przez Izbę Reprezentantów. Obradując w tym celu, senatorowie składają przysięgę lub ślubowanie. W przypadku postępowania przeciwko prezydentowi Stanów Zjednoczonych, przewodnictwo obejmuje prezes Sądu Najwyższego: nikt nie może być uznany winnym bez zgody dwóch trzecich obecnych na posiedzeniu członków.

Wyrokiem zapadającym w tym trybie nie można orzec kary surowszej niż usunięcie z urzędu, zakaz przyjmowania i pełnienia w służbie Stanów Zjednoczonych jakiejkolwiek funkcji

honorowej, odpłatnej bądź nieodpłatnej; jednakże osoba skazana w dalszym ciągu podlega zastosowaniu przepisów o oskarżeniu i rozprawie oraz osądzeniu i ukaraniu, stosownie do przepisów prawa.

§ 4.

Czas, miejsce i sposób przeprowadzania wyborów do Senatu i Izby Reprezentantów określa w każdym stanie jego ciało ustawodawcze; zawsze jednak Kongres może, w drodze ustawy, wydać lub zmienić przepisy w tej kwestii, [z wyjątkiem przepisów dotyczących miejsca wyborów senatorów].

Kongres zbiera się co najmniej raz w roku [a sesja taka ma miejsce w pierwszy poniedziałek grudnia], chyba że Kongres ustawowo wyznaczy inny dzień.

§ 5.

Każda izba decyduje o wynikach wyborów, ważności oddanych głosów i kwalifikacjach swoich członków, a większość w każdej izbie stanowi quorum wystarczające do prowadzenia działalności; jednakże również mniejszy skład może odroczyć obrady z dnia na dzień i zostać upoważniony do wymuszenia obecności nieobecnych członków, w sposób i pod groźbą sankcji określonych przez daną izbę.

Każda izba może uchwalić swój regulamin, karać swoich członków za nieodpowiednie zachowanie oraz, za zgodą dwóch trzecich, usunąć członka.

Każda izba prowadzi swój dziennik obrad i ogłasza go co jakiś czas, z pominięciem tych części, które według uznania izby wymagają zachowania w tajemnicy; w każdej z izb na żądanie jednej piątej obecnych członków zapisuje się w dzienniku głosy za i przeciw oddane w poszczególnych sprawach.

Podczas sesji Kongresu żadna z izb nie może bez zgody drugiej odroczyć obrad na dłużej niż trzy dni, ani też przenieść ich do miejsca innego niż to, w którym obie izby obradują.

§ 6.

Senatorom i członkom Izby Reprezentantów za ich służbę dla kraju przysługuje wynagrodzenie, ustalone ustawą i wypłacane ze skarbu państwa Stanów Zjednoczonych. W żadnym przypadku, z wyjątkiem zdrady, przestępstwa albo zakłócenia spokoju publicznego, nie mogą oni być aresztowani podczas sesji swojej izby ani w czasie, gdy udają się na sesję lub z niej powracają; zaś za swoje przemówienia lub wypowiedzi w którejkolwiek z izb nie będą odpowiadać gdziekolwiek indziej.

Żaden senator ani członek Izby Reprezentantów nie może w okresie, na który go wybrano, zostać powołany na jakiekolwiek stanowisko w służbie cywilnej Stanów Zjednoczonych, które w tym okresie zostało stworzone lub stało się wyżej wynagradzane; ani żadna osoba, która sprawuje urząd w służbie Stanów Zjednoczonych, nie może zostać członkiem którejkolwiek z izb, dopóki ten urząd sprawuje.

§ 7.

Wszelkie projekty ustaw dotyczące uzyskiwania dochodów powstawać będą w Izbie Reprezentantów; Senat może jednak proponować poprawki lub zgadzać się z nimi, jak w przypadku projektów innych ustaw.

Każdy projekt, który został uchwalony przez Izbę Reprezentantów i Senat, zanim stanie się prawem, powinien zostać przedłożony prezydentowi Stanów Zjednoczonych; jeśli prezydent zatwierdza projekt, to podpisuje go, jeśli nie, to zwraca go wraz ze swoimi zastrzeżeniami tej izbie, z której inicjatywy projekt uchwalono, a Izba ta zamieszcza w swoim dzienniku zastrzeżenia w pełnym brzmieniu, po czym ponownie go rozpatruje. Jeżeli, w wyniku ponownego rozpatrzenia, izba ta większością dwu trzecich głosów zgadza się na uchwalenie projektu ustawy, jest on wysyłany, wraz z zastrzeżeniami, do drugiej izby, która również poddaje go ponownemu rozpatrzeniu, i jeżeli przyjmie go większością dwu trzecich głosów, projekt staje się ustawą. We wszystkich takich przypadkach głosowanie w obu izbach odbywa się poprzez oddanie głosów za lub przeciw, a nazwiska głosujących za lub przeciw projektowi są rejestrowane w odpowiednim dzienniku obrad każdej izby. Każdy projekt ustawy, który w ciągu dziesięciu dni (nie licząc niedziel) od przedłożenia go prezydentowi nie zostanie przezeń zwrócony, staje się ustawą, tak jakby został podpisany, nie staje się jednak ustawą, jeżeli sam Kongres uniemożliwia jego zwrot poprzez odroczenie swoich obrad.

Każde rozporządzenie, rezolucja lub głosowanie, które może wymagać zgodnego stanowiska Senatu i Izby Reprezentantów (poza kwestią odroczenia obrad), winno być przedłożone prezydentowi Stanów Zjednoczonych i uzyskuje moc prawną, gdy zostanie przez niego zatwierdzone, lub gdy po odrzuceniu przez prezydenta zostanie uchwalone większością dwu trzecich głosów członków Senatu i Izby Reprezentantów, zgodnie z zasadami postępowania i ograniczeniami określonymi dla projektów ustaw.

§ 8.

Kongres ma prawo

nakładać i pobierać podatki, cła, obciążenia i akcyzy w celu spłacania długów oraz zapewniania środków na wspólną obronę i ogólny dobrobyt Stanów Zjednoczonych; jednakże wszystkie cła, obciążenia i akcyzy winny być jednakowe na terenie całych Stanów Zjednoczonych;

zaciągać długi na rachunek Stanów Zjednoczonych;

regulować stosunki handlowe z obcymi państwami, pomiędzy poszczególnymi stanami i z plemionami Indian;

ustalać dla całego terytorium Stanów Zjednoczonych jednolite zasady nabywania obywatelstwa oraz jednolite prawo upadłościowe;

bić monetę, określać jej wartość oraz wartość walut zagranicznych; ustalać normy miar i wag;

wymierzać kary za fałszowanie papierów wartościowych oraz waluty w bieżącym obiegu w Stanach Zjednoczonych;

ustanawiać urzędy i trakty pocztowe;

popierać rozwój nauki i użytecznych sztuk, przez zapewnienie na ograniczony czas autorom i wynalazcom wyłącznych praw do ich dzieł czy wynalazków;

tworzyć sądy niższe w stosunku do Sądu Najwyższego;

definiować oraz karać piractwo i przestępstwa popełnione na pełnym morzu, jak również wykroczenia popełnione przeciwko prawu narodów;

wypowiadać wojnę, wystawiać listy kaperskie i wydawać przepisy dotyczące prawa łupu na lądzie i wodach;

wystawiać i utrzymywać armie, przy czym budżet na ten cel może być przyznawany na okres nie dłuższy niż dwa lata;

tworzyć i utrzymywać marynarkę wojenną;

ustanawiać zasady dowodzenia oraz regulaminy dla sił lądowych i morskich;

zapewniać środki do powoływania milicji w celu egzekwowania praw Unii, tłumienia powstań i odpierania najazdów;

zapewniać środki na zorganizowanie, uzbrojenie i wyszkolenie milicji oraz na dowodzenie tą jej częścią, która może być użyta w służbie Stanów Zjednoczonych, zastrzegając przy tym dla poszczególnych stanów prawo do mianowania oficerów i prowadzenia szkoleń milicji, zgodnie z zasadami ustalonymi przez Kongres;

sprawować wyłączną władzę ustawodawczą dla wszelkich spraw w okręgu (nieprzekraczającym dziesięciu mil kwadratowych), który może z mocy przekazania go przez poszczególne stany i za zgodą Kongresu stać się siedzibą władz Stanów Zjednoczonych, jak również sprawować podobną władzę nad wszystkimi terenami, zakupionymi za zgodą ciała ustawodawczego stanu, na którego terenie mają zostać wzniesione forty, magazyny, arsenały, doki lub inne potrzebne budowle, jak również

ustanawiać wszelkie prawa, które są niezbędne i właściwe dla realizacji wyżej wymienionych uprawnień oraz wszystkich innych uprawnień, które niniejsza Konstytucja przyznaje władzom Stanów Zjednoczonych lub ich wszelkim urządóm lub urzędnikom.

§ 9.

Kongres, aż do roku tysiąc osiemset ósmego, nie wprowadzi zakazu przesiedlenia lub przywozu osób, które jakkolwiek z istniejących obecnie stanów uzna za stosowne wpuścić; przywóz taki może jednak być obłożony podatkiem lub cłem nieprzekraczającym dziesięciu dolarów od osoby.

Przywilej habeas corpus nie może być zawieszony, chyba że w przypadku rebelii lub najazdu wymagać tego będzie bezpieczeństwo publiczne.

Nie będzie ustanowione prawo orzekające winę bez procesu ani prawo działające wstecz.

Poglówne [lub inny bezpośredni] podatek nie zostanie nałożony, chyba że proporcjonalnie do wyników spisu czyli przeliczenia ludności, którego przeprowadzenie nakazano powyżej.

Nie będzie się nakładać podatku ani cła na towary wywożone z któregokolwiek stanu.

Nie zostaną wydane żadne przepisy handlowe lub podatkowe, preferujące porty jednego stanu w stosunku do portów innego stanu; nie można też statków w drodze z lub do jednego stanu zmuszać do zawijania, przechodzenia kontroli celnej lub płacenia cła w innym stanie.

Wszelkie wypłaty ze skarbu państwa dopuszczalne są wyłącznie na podstawie ustawy budżetowej; sprawozdanie i zestawienie wpływów i wydatków wszelkich środków publicznych winno być okresowo publikowane.

Stany Zjednoczone nie nadają żadnych tytułów szlacheckich; nikomu, kto sprawuje odpłatnie lub honorowo jakikolwiek urząd z ramienia Stanów Zjednoczonych, nie wolno bez zgody Kongresu przyjmować od króla, księcia lub obcego państwa jakiegokolwiek podarunku, wynagrodzenia, stanowiska lub tytułu.

§ 10.

Żaden stan nie może zawierać żadnych traktatów, sojuszy ani zawiązywać konfederacji; wystawiać listów kaperskich; bić monety; emitować listów kredytowych; zezwalać na spłacanie długów przy pomocy jakichkolwiek środków płatniczych innych niż złoto i srebro; wydawać ustaw stanowiących o winie bez postępowania sądowego, ani ustaw działających wstecz lub naruszających zobowiązania kontraktowe, ani nadawać żadnych tytułów szlacheckich.

Żaden stan nie może bez zgody Kongresu nakładać na import lub eksport jakichkolwiek obciążeń lub cła, chyba że jest to absolutnie niezbędne do egzekwowania stanowych ustaw o inspekcji;

wówczas jednak czysty dochód z wszelkich cel i obciążeń, nałożonych przez stan na import lub eksport, przeznaczony jest do użytku skarbu państwa Stanów Zjednoczonych, a wszelkie ustawy w tym przedmiocie podlegają rewizji i kontroli Kongresu.

Żaden stan nie może bez zgody Kongresu nakładać opłat od tonażu, utrzymywać w czasie pokoju wojska lub okrętów wojennych, zawierać porozumień lub układów z innym stanem albo obcym państwem ani też prowadzić działań wojennych, chyba że zostanie on de facto napadnięty albo znajdzie się w niebezpieczeństwie tak bezpośrednim, że jakakolwiek zwłoka jest

Artykuł II

§ 1.

Władza wykonawcza należy do prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki. Urząd swój piastuje on przez okres lat czterech, a wraz z wiceprezydentem wybranym na ten sam okres wybierany jest w sposób podany poniżej.

Każdy stan wyznacza, w sposób który określa jego ciało ustawodawcze, liczbę elektorów równą sumie liczby senatorów i członków Izby Reprezentantów w Kongresie, do której ten stan jest uprawniony; nikt jednak, kto jest senatorem, członkiem Izby Reprezentantów lub osobą sprawującą honorowo lub odpłatnie urząd w służbie Stanów Zjednoczonych nie może być mianowany na elektora.

[Elektorzy zbierają się w swoich stanach i oddają głosy za pomocą kart wyborczych na dwie osoby, z których przynajmniej jedna nie może być mieszkańcem tego samego stanu, co oni. Następnie, sporządzają listę wszystkich osób, na które głosowano oraz liczby głosów oddanych na każdego z nich; listę tę podpisują i poświadczają, i zapieczętowaną przesyłają do siedziby władz Stanów Zjednoczonych na ręce przewodniczącego Senatu. Przewodniczący Senatu, w obecności Senatu i Izby Reprezentantów, otwiera wszystkie poświadczone listy, po czym następuje przeliczenie głosów. Prezydentem zostaje osoba, która otrzymała największą liczbę głosów, jeżeli liczba ta jest większa niż połowa liczby mianowanych elektorów; a jeśli jednak więcej kandydatów uzyskało taką większość, a mają oni taką samą liczbę głosów, wówczas Izba Reprezentantów niezwłocznie wybiera jednego z nich na prezydenta w drodze głosowania za pomocą kart wyborczych; jeżeli zaś takiej większości nie uzyskał nikt, wówczas izba ta w powyższy sposób wybiera prezydenta spośród pierwszych pięciu osób z listy. Jednakże, przy wyborze prezydenta głosowanie odbywa się stanami, a przedstawicielstwo każdego stanu ma jeden głos; wymagane przy tym quorum składa się z członka lub członków z dwóch trzecich stanów, a zdobycie większości głosów wszystkich stanów konieczne jest do wyboru na prezydenta. W każdym przypadku, po dokonaniu wyboru na prezydenta, osoba, która zdobyła następną największą liczbę głosów elektorskich, zostaje wiceprezydentem. Jeżeli jednak ta sama liczba głosów padła na dwie lub więcej osób, wówczas wyboru wiceprezydenta dokonuje spośród nich Senat w głosowaniu za pomocą kart wyborczych].

Kongres może zdecydować o terminie wyboru elektorów oraz o dniu, w którym mają oni oddać swe głosy; musi to być ten sam dzień na terenie całych Stanów Zjednoczonych.

Nikt nie może zostać wybrany na urząd prezydenta, jeżeli nie jest obywatelem Stanów Zjednoczonych od urodzenia albo w momencie przyjęcia niniejszej Konstytucji; o urząd ten nie może ubiegać się osoba, która nie ma ukończonych trzydziestu pięciu lat i nie mieszka w Stanach Zjednoczonych od czternastu lat.

W razie usunięcia prezydenta z urzędu lub jego śmierci, ustąpienia lub niezdolności do sprawowania władzy i pełnienia obowiązków tego urzędu, przechodzą one na wiceprezydenta, a Kongres może w drodze ustawy określić postępowanie w przypadku usunięcia, śmierci, ustąpienia lub niezdolności zarówno prezydenta jak i wiceprezydenta, i wyznaczyć osobę, która pełnić będzie obowiązki prezydenta, a osoba ta pełnić będzie ten urząd do czasu ustania niezdolności lub wyboru prezydenta.

Prezydent otrzymuje w określonych terminach wynagrodzenie za swoją służbę, które nie może być zwiększone ani zmniejszone podczas całej kadencji, na którą został wybrany, i w okresie tym nie wolno mu pobierać żadnego innego wynagrodzenia od Stanów Zjednoczonych lub któregośkolwiek stanu.

Przed objęciem urzędu prezydent składa następującą przysięgę lub ślubowanie: „Przysięgam (lub ślubuję) uroczyście, że będę wiernie sprawował urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych oraz że zrobię wszystko co w mojej mocy, aby dochować, strzec i bronić Konstytucji Stanów Zjednoczonych”.

§ 2.

Prezydent jest głównodowodzącym armii i marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych oraz milicji poszczególnych stanów, gdy zostaje ona powołana do służby czynnej Stanów Zjednoczonych; może wymagać od każdego szefa departamentu władzy wykonawczej w gabinecie pisemnej opinii we wszystkich sprawach należących do kompetencji tych urzędów. Prezydent ma prawo zawieszania lub darowania kary za przestępstwa przeciwko Stanom Zjednoczonym, z wyjątkiem spraw z oskarżenia Izby Reprezentantów.

Prezydent, za radą i zgodą Senatu, udzieloną większością dwu trzecich głosów obecnych senatorów, może zawierać traktaty; wyznacza, a za radą i zgodą Senatu mianuje ambasadorów, innych ministrów pełnomocnych i konsulów, sędziów Sądu Najwyższego oraz wszystkich innych urzędników władz Stanów Zjednoczonych na stanowiska utworzone ustawą, chyba że konstytucja przewiduje inny tryb ich obsadzania; Kongres może jednak, jeżeli uzna to za stosowne, powierzyć w drodze ustawy prawo mianowania niższych urzędników samemu prezydentowi, sądom albo szefom departamentów władzy wykonawczej.

Prezydent ma prawo obsadzać wszystkie stanowiska, które zwolniły się w okresie między sesjami Senatu, powierzając je na czas do zakończenia najbliższej sesji.

§ 3.

Prezydent powinien od czasu do czasu kierować do Kongresu orędzie o stanie państwa, przedstawiając do rozważenia środki, które uważa za potrzebne i właściwe; w razie nadzwyczajnych okoliczności może zwołać obie izby lub jedną z nich, a w przypadku braku porozumienia między izbami co do terminu odroczenia obrad, może sam odroczyć obrady na okres, który uzna za stosowny; prezydent przyjmuje ambasadorów i innych pełnomocnych przedstawicieli; czuwa nad wiernym przestrzeganiem prawa i wystawia akty nominacyjne dla wszystkich urzędników Stanów Zjednoczonych.

§ 4.

Prezydent, wiceprezydent i cywilny urzędnik państwowy Stanów Zjednoczonych zostaje usunięty z urzędu w przypadku postawienia w stan oskarżenia przez Izbę Reprezentantów i skazania za zdradę, przekupstwo lub inne przestępstwa i wykroczenia przeciwko państwu.

Artykuł III

§ 1.

Władzę sądową Stanów Zjednoczonych sprawuje jeden Sąd Najwyższy oraz takie sądy niższe, które Kongres może z biegiem czasu ustanowić i utworzyć. Zarówno sędziowie Sądu Najwyższego jak i niższych instancji zachowują swoje urzędy, dopóki sprawują je nienagannie; za swoją służbę otrzymują w określonych terminach wynagrodzenie, które nie może być obniżone, dopóki sprawują swój urząd.

§ 2.

Władza sądowa rozciąga się na wszystkie sprawy rozpatrywane według zasad prawa i sprawiedliwości na mocy niniejszej Konstytucji, ustaw Stanów Zjednoczonych i traktatów, które w ich imieniu zostały lub zostaną zawarte; na wszystkie sprawy dotyczące ambasadorów, innych ministrów pełnomocnych i konsulów; na wszystkie sprawy z zakresu prawa morskiego; na spory, w których Stany Zjednoczone są stroną; na spory między dwoma lub kilku stanami; [między jednym stanem a obywatelami innego stanu]; między obywatelami różnych stanów; między obywatelami tego samego stanu, którzy roszczą sobie prawa do ziemi nadanej przez różne stany, oraz między stanem lub jego obywatelami a obcymi państwami, [obywatelami lub poddanymi].

We wszystkich sprawach, dotyczących ambasadorów, innych ministrów przedstawicieli i konsulów, oraz w tych, w których stan jest stroną, Sąd Najwyższy ma jurysdykcję pierwotną. We wszystkich innych wymienionych powyżej sprawach Sąd Najwyższy jest instancją odwoławczą, zarówno w zakresie prawa, jak i stanu faktycznego, poza wyjątkami i w oparciu o przepisy ustalone przez Kongres.

Wszystkie sprawy karne, z wyjątkiem oskarżeń przez Izbę Reprezentantów, rozpatruje ława przysięgłych, a rozprawa toczy się w tym stanie, w którym dane przestępstwa zostały popełnione; jeśli jednak przestępstwo zostało popełnione na terenie nienależącym do żadnego ze stanów, proces odbędzie się w miejscu lub miejscach określonych ustawowo przez Kongres.

§ 3.

Zdrada przeciw Stanom Zjednoczonym obejmuje wszczęcie przeciw nim wojny lub sprzymierzenie się z ich wrogami, udzielanie im pomocy i poparcia. Za zdradę stanu można zostać skazanym tylko w wyniku jawnego procesu sądowego, na podstawie zeznań dwóch świadków lub przyznania się do winy.

Kongres ma prawo do ustanowienia kary za zdradę, ale żaden wyrok nie może mieć skutków dla spadkobierców skazanego, a przepadek mienia może nastąpić tylko za jego życia.

Artykuł IV

§ 1.

Każdy stan przyjmuje wszystkie dokumenty urzędowe, ustawy i sądowe orzecznictwo wszystkich innych stanów z pełną wiarą i zaufaniem. Kongres może ogólną ustawą określić tryb uwierzytelniania takich dokumentów urzędowych, ustaw i sądowego orzecznictwa oraz wynikających z nich konsekwencji prawnych.

§ 2.

Obywatele każdego stanu korzystają w poszczególnych stanach ze wszystkich przywilejów i swobód osobistych, do których uprawnieni są obywatele tych stanów.

Osoba oskarżona w którymkolwiek stanie o zdradę, zbrodnię lub inne przestępstwo, która ucieka przed sprawiedliwością i zostaje pojmana w innym stanie, będzie na żądanie władzy wykonawczej stanu, z którego zbiegła, wydana i odstawiona do stanu, który ma właściwość w zakresie popełnionego przestępstwa.

[Żadna osoba, na której w myśl prawa obowiązującego w danym stanie ciąży obowiązek służby lub pracy, nie może w przypadku ucieczki do innego stanu być zwolniona z wykonywania tego obowiązku służby lub pracy na mocy praw lub przepisów w stanie, do którego zbiegła, lecz musi być wydana na żądanie strony, dla której ma wykonywać tę służbę lub pracę].

§ 3.

Kongres może przyjąć do niniejszej Unii nowe stany; nie można jednak uformować lub stworzyć nowego stanu na terenie objętym jurysdykcją innego stanu; nie można też, bez zgody ciał ustawodawczych zainteresowanych stanów oraz Kongresu, utworzyć żadnego stanu poprzez połączenie dwóch lub więcej stanów albo ich części.

Kongres ma prawo rozporządzać terytoriami i inną własnością Stanów Zjednoczonych oraz wydawać dla nich potrzebne przepisy i zarządzenia; a żadne postanowienie niniejszej Konstytucji nie może być interpretowane w sposób, który szkodziłby jakimkolwiek roszczeniom Stanów Zjednoczonych lub poszczególnego stanu.

§ 4.

Stany Zjednoczone gwarantują każdemu stanowi Unii republikańską formę rządów i chronić będą każdy z nich przed napaścią; zaś na żądanie władzy ustawodawczej lub wykonawczej (w przypadku niemożności zebrania się ciała ustawodawczego), również przed zamieszkami wewnętrznymi.

Artykuł V

Kongres proponuje poprawki do niniejszej Konstytucji, ilekroć dwie trzecie członków obu izb uzna to za potrzebne lub, na wniosek ciał ustawodawczych dwu trzecich stanów, Kongres zwołuje zgromadzenie, którego celem jest zaproponowanie poprawek. W obu przypadkach poprawki, zarówno w całej swej treści jak i intencji, zyskują moc równą innym częściom niniejszej Konstytucji, po ratyfikacji przez ciała ustawodawcze trzech czwartych stanów bądź przez zgromadzenia w trzech czwartych stanów, zależnie od tego, który z tych trybów ratyfikacji zaproponuje Kongres; jednakże [żadna poprawka wniesiona przed rokiem tysiąc osiemset ósmym nie może w jakiejkolwiek mierze naruszyć klauzuli 1 i 4 §9 artykułu I, zaś] żaden stan nie będzie bez swojej zgody pozbawiony tej samej liczby głosów w Senacie.

Artykuł VI

Wszelkie długi zaciągnięte i zobowiązania podjęte przed przyjęciem niniejszej Konstytucji będą honorowane przez Stany Zjednoczone na mocy niniejszej Konstytucji, tak samo jak w okresie Konfederacji.

Niniejsza Konstytucja i ustawy Stanów Zjednoczonych, które na jej podstawie zostaną uchwalone oraz wszystkie traktaty zarówno już istniejące jak i zawierane w przyszłości przez Stany Zjednoczone, stanowiąc będą najwyższe prawo dla całego państwa i obowiązywać będą sędziów we wszystkich stanach, nawet jeśli postanowienia konstytucji stanowych lub praw stanowych są odmienne.

Senatorowie i członkowie Izby Reprezentantów, o których była mowa powyżej, członkowie ciał ustawodawczych poszczególnych stanów oraz wszyscy urzędnicy i sędziowie, zarówno Stanów Zjednoczonych jak i poszczególnych stanów, zobowiązani są przysięgą lub ślubowaniem do wspierania niniejszej Konstytucji; jednakże objęcie jakiegokolwiek urzędu lub stanowiska państwowego w Stanach Zjednoczonych nie będzie wymagać żadnego sprawdzianu wiary.

Article. VII.

Ratyfikacja przez zgromadzenia dziewięciu stanów wystarczy do ustanowienia niniejszej Konstytucji pomiędzy stanami w ten sposób ją ratyfikującymi.

Słowo „the” znajdujące się pomiędzy siódmą a ósmą linijką na pierwszej stronie; słowo „thirty” jest częściowo zapisane na wymazaniu w piętnastej linijce na pierwszej stronie; słowa „is tried” znajdują się pomiędzy trzydziestą drugą i trzydziestą trzecią linijką na pierwszej stronie; a słowo „the” znajduje się pomiędzy czterdziestą trzecią, a czterdziestą czwartą linijką na drugiej stronie.

Poświadcza: William Jackson, Sekretarz

uchwalono jednomyślną zgodą stanów obecnych na Konwencji dnia siedemnastego września Roku Pańskiego tysiąc siedemset osiemdziesiątego siódmego, a dwunastego roku niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki,

co niniejszym poświadczamy naszymi podpisami,

Go. Washington – Przewodniczący i delegat z Wirginii

Delaware

Geo: Read
Gunning Bedford jun
John Dickinson
Richard Bassett
Jaco: Broom

Maryland

James McHenry
Dan of St Thos. Jenifer
Danl Carroll

Wirginia

John Blair—
James Madison Jr.

Karolina Północna

Wm. Blount
Richd. Dobbs Spaight
Hu Williamson

Karolina Południowa

J. Rutledge
Charles Cotesworth Pinckney
Charles Pinckney
Pierce Butler

Georgia

William Few
Abr Baldwin

New Hampshire

John Langdon
Nicholas Gilman

Massachusetts

Nathaniel Gorham
Rufus King

Connecticut

Wm. Saml. Johnson
Roger Sherman

Nowy Jork

Alexander Hamilton

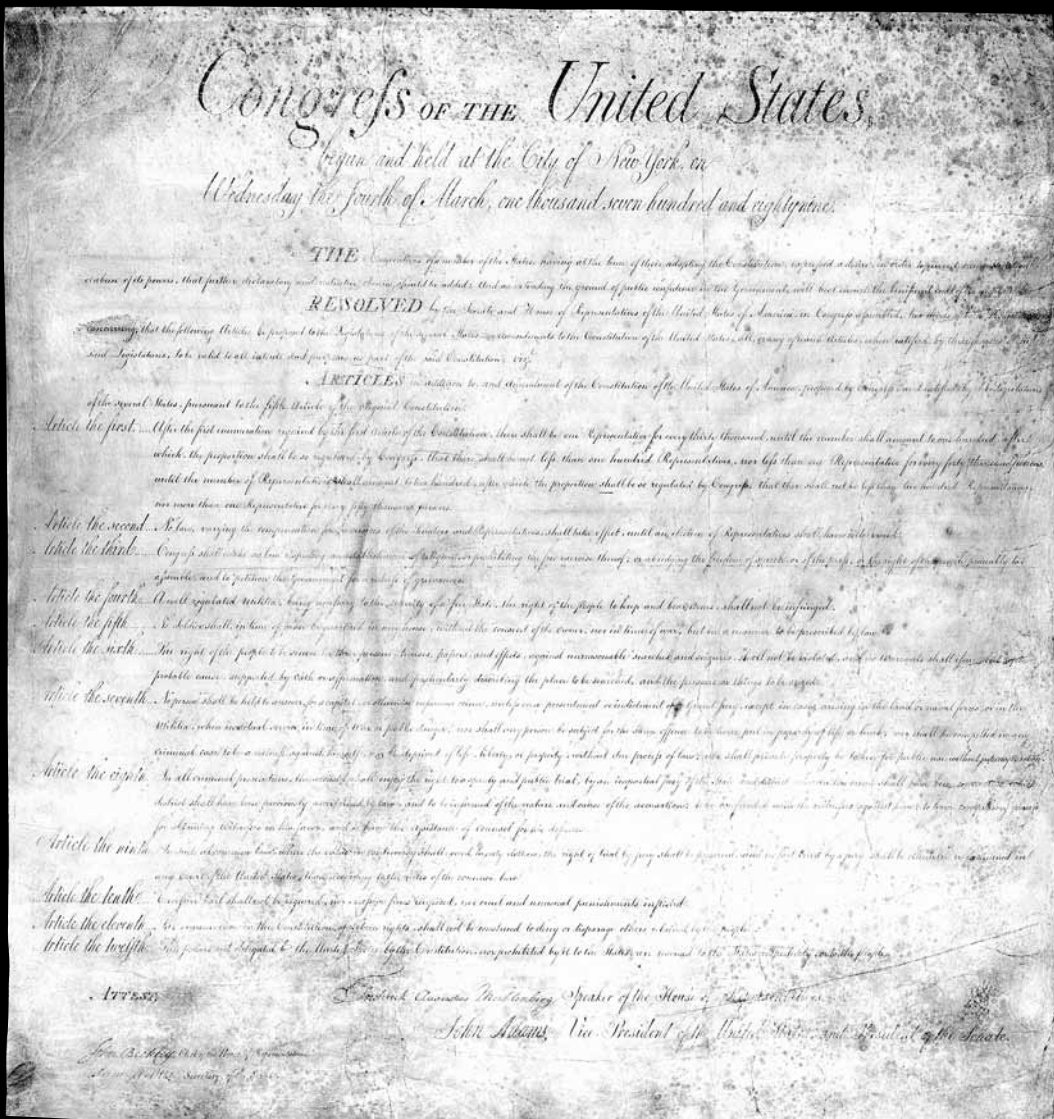
New Jersey

Wil: Livingston
David Brearley.
Wm. Paterson.
Jona: Dayton

Pensylwania

B Franklin
Thomas Mifflin
Robt Morris
Geo. Clymer
Thos. FitzSimons
Jared Ingersoll
James Wilson
Gouv Morris

Karta Praw, umieszczona poniżej, pierwotnie zawierała 12 poprawek, stany jednak ratyfikowały tylko dziesięć z nich.

KARTA PRAW

Pierwsze dziesięć poprawek, znane jako Karta Praw, zaproponowano 25 września 1789 roku i ratyfikowano 15 grudnia 1791 roku. Pierwotnie poprawki ograniczały tylko władzę rządu federalnego. Jednakże czternasta poprawka do Konstytucji stanowi, iż żaden stan nie może nikogo pozbawić życia, wolności lub własności bez „właściwej procedury prawnej”. Według interpretacji Sądu Najwyższego sformułowanie to znaczy, że większość postanowień Karty Praw stosuje się do również do ograniczenia władzy stanowej i lokalnej.

POPRAWKI DO KONSTYTUCJI STANÓW ZJEDNOCZONYCH

(Karta Praw: Poprawki I – X)

Preambuła do Karty Praw

Kongres Stanów Zjednoczonych,

który zebrał się i obradował w mieście Nowy Jork w tę
środę czwartego dnia marca tysiąc siedemset osiemdziesiątego dziewiątego roku

CZĘŚĆ zgromadzeń stanowych, w momencie przyjmowania Konstytucji, celem niedopuszczenia do błędnej interpretacji lub nadużyć uprawnień w niej zawartych, wyraziła wolę, by dalsze postanowienia wyjaśniające i ograniczające zostały do niej dodane: a jako wzmacniające podstawy zaufania publicznego do władzy, najlepiej zapewnią one dobroczynne efekty jej ustanowienia.

SENAT i Izba Reprezentantów Stanów Zjednoczonych Ameryki, na zgromadzeniu Kongresu, za zgodą dwóch trzecich obu izb, postanowiły, że następujące artykuły zostaną zaproponowane ciałom ustawodawczym poszczególnych stanów jako poprawki do Konstytucji Stanów Zjednoczonych i wszystkie, bądź którykolwiek z tych artykułów, po ratyfikacji przez trzy czwarte wyżej wymienionych ciał ustawodawczych, nabiorą mocy, zarówno w swej treści, jak i intencji, jako część wyżej wymienionej Konstytucji, a mianowicie:

ARTYKUŁY uzupełniające i stanowiące poprawki do Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki, zaproponowane przez Kongres i ratyfikowane przez ciała ustawodawcze poszczególnych stanów, zgodnie z Artykułem V oryginału Konstytucji.

Poprawka I

Kongres nie może uchwalić żadnych ustaw wprowadzających religię albo zabraniających swobodnego jej praktykowania; ani ustaw ograniczających wolność słowa lub prasy; ani naruszających prawo do spokojnych zgromadzeń i wnoszenia do rządu petycji o naprawę krzywd.

Poprawka II

Zdyscyplinowana milicja jest niezbędna dla bezpieczeństwa wolnego państwa; prawo ludzi do posiadania i noszenia broni nie może być naruszone.

Poprawka III

W czasie pokoju nie można zakwaterować żołnierzy w żadnym domu bez zgody właściciela; a i w czasie wojny wyłącznie na zasadach określonych ustawą.

Poprawka IV

Prawo ludu do bezpieczeństwa osobistego, nietykalności domostwa, dokumentów i mienia nie może zostać pogwałcone przez bezpodstawne rewizje i zatrzymania lub konfiskaty. Nakaz w tym przedmiocie można wystawić tylko wówczas, gdy istnieje prawdopodobieństwo winy, poparte przysięgą lub oświadczeniem, a nakaz szczegółowo określa miejsce podlegające rewizji oraz osoby lub przedmioty podlegające zatrzymaniu lub konfiskacie.

Poprawka V

Nikt nie może, bez postawienia w stan oskarżenia przez wielką ławę przysięgłych, być pociągnięty do odpowiedzialności za zbrodnię główną lub inne hańbiące przestępstwo, za wyjątkiem członków wojsk lądowych, marynarki wojennej lub milicji będących w służbie czynnej podczas wojny lub zagrożenia publicznego; nie może nikt za to samo przestępstwo być dwukrotnie sądzony i zagrożony karą śmierci lub okaleczeniem; nikt nie może być zmuszony w żadnej sprawie karnej do świadczenia przeciwko sobie samemu, ani też być pozbawionym życia, wolności lub mienia bez właściwej procedury sądowej; żadna też prywatna własność nie może być przejęta na użytek publiczny bez sprawiedliwego odszkodowania.

Poprawka VI

We wszystkich sprawach karnych oskarżonemu przysługuje prawo do szybkiej i jawnej rozprawy przed bezstronną ławą przysięgłych w tym stanie i okręgu, w którym przestępstwo zostało popełnione; przy czym okręg musi być uprzednio ustawowo określony, a oskarżony ma prawo być poinformowanym o charakterze i przyczynie oskarżenia; ma prawo do konfrontacji ze świadkami zeznającymi przeciwko niemu; w razie potrzeby, ma też prawo do obowiązkowego doprowadzenia świadków na swoją korzyść oraz do adwokata dla swojej obrony.

Poprawka VII

W sprawach sądowych opartych na prawie zwyczajowym, gdy wartość przedmiotu sporu przekracza 20 dolarów, zostaje zachowane prawo do rozprawy przed ławą przysięgłych, a fakty ustalone przez ławę przysięgłych nie mogą być ponownie rozstrzygnięte przez jakikolwiek inny sąd Stanów Zjednoczonych według innych zasad, niż wynikające z zasad prawa zwyczajowego.

Poprawka VIII

Nie wolno żądać nadmiernych kaucji ani wymierzać nadmiernych grzywien, ani też wymierzać kar okrutnych lub wymyślnych.

Poprawka IX

Wymienienie w Konstytucji określonych praw nie oznacza zniesienia lub ograniczenia innych praw przysługujących ludowi.

Poprawka X

Uprawnienia, których Konstytucja nie powierza Stanom Zjednoczonym ani nie wyłącza z właściwości poszczególnych stanów, przysługują nadal poszczególnym stanom bądź ludowi.

Poprawka XI (1795)

Władzy sądowej Stanów Zjednoczonych nie należy rozumieć w taki sposób, jakoby rozciągała się na jakiekolwiek powództwo wytoczone lub dochodzone według zasad prawa lub słuszności przeciwko jednemu ze zjednoczonych stanów przez obywateli innego stanu albo przez obywateli lub poddanych jakiegokolwiek państwa obcego.

Poprawka XII (1804)

Elektorzy zbierają się w swoich stanach i oddają głosy za pomocą kart wyborczych na prezydenta i wiceprezydenta, z których przynajmniej jeden nie może być mieszkańcem tego samego stanu, co oni; następnie mianują na swoich kartach wyborczych jedną osobę, na którą głosować będą jako na prezydenta, a na osobnych kartach wyborczych osobę, na którą będą głosować jako na wiceprezydenta, następnie przygotowują osobne listy dla wszystkich osób, na które głosowano jako na prezydenta oraz wszystkich osób, na które głosowano jako na wiceprezydenta, wraz z liczbą głosów oddanych na każdego kandydata, które to listy podpisują i poświadczają, i zapieczętowane przesyłają do siedziby władz Stanów Zjednoczonych na ręce przewodniczącego Senatu; przewodniczący Senatu, w obecności Senatu i Izby Reprezentantów, otwiera wszystkie poświadczone listy, po czym następuje przeliczenie głosów; prezydentem zostaje osoba, która otrzymała największą liczbę głosów na prezydenta, jeżeli liczba ta jest większa niż połowa liczby mianowanych elektorów; a jeśli jednak żaden kandydat z listy na prezydenta nie uzyskał takiej większości, wówczas Izba Reprezentantów, spośród nie więcej niż trzech kandydatów mających najwięcej głosów na liście, niezwłocznie wybiera przez głosowanie prezydenta. Jednakże, przy wyborze prezydenta głosowanie odbywa się stanami, a przedstawicielstwo każdego stanu ma jeden

głos; wymagane przy tym quorum składa się z członka lub członków z dwóch trzecich stanów, a zdobycie większości głosów wszystkich stanów konieczne jest do wyboru na prezydenta.

{Jeżeli zaś Izba Reprezentantów, której przysługuje prawo wyboru, nie wybierze prezydenta przed najbliższym czwartym dniem marca, wówczas wiceprezydent przejmuje obowiązki prezydenta, jak w razie śmierci lub w innym, określonym w Konstytucji przypadku niezdolności prezydenta do pełnienia obowiązków}* - wiceprezydentem zostaje osoba, która otrzymała największą liczbę głosów na wiceprezydenta, jeżeli liczba ta jest większa niż połowa liczby mianowanych elektorów, a jeśli nikt nie uzyskał większości, wówczas Senat wybiera wiceprezydenta spośród dwóch kandydatów mających najwięcej głosów na liście; wymagane przy tym quorum składa się z dwóch trzecich ogółu senatorów, a zdobycie większości wszystkich głosów konieczne jest do wyboru wiceprezydenta. Jednakże, na urząd wiceprezydenta nie może być wybrana osoba, która w myśl Konstytucji nie może być wybrana na urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych.

Poprawka XIII (1865)

§ 1.

Na terenie Stanów Zjednoczonych i w jakimkolwiek miejscu podległym ich jurysdykcji nie będzie niewolnictwa ani przymusowego serwitutu, chyba że jest on karą za przestępstwo, którego sprawca został skazany zgodnie z prawem.

§ 2.

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka XIV (1868)

§ 1.

Wszystkie osoby urodzone lub naturalizowane w Stanach Zjednoczonych i podlegające ich jurysdykcji są obywatelami Stanów Zjednoczonych i stanu, w którym zamieszkują. Żaden stan nie może ogłosić ani narzucić jakiegokolwiek prawa, które będzie ograniczać przywileje i nietykalność osobistą obywateli Stanów Zjednoczonych; żaden stan nie może pozbawić nikogo życia, wolności ani własności bez właściwej procedury prawnej; ani odmówić komukolwiek na terenie swojej jurysdykcji jednakowej ochrony prawnej.

* Zastąpiono §3. Poprawki XX.

§ 2.

Mandaty w Izbie Reprezentantów zostają rozdzielone między poszczególne stany, odpowiednio do ich zaludnienia, licząc wszystkich mieszkańców w każdym stanie [z wyjątkiem nieopodatkowanych Indian]. Lecz jeśli w którychkolwiek wyborach elektorów prezydenta i wiceprezydenta Stanów Zjednoczonych, reprezentantów do Kongresu, stanowych urzędników władzy wykonawczej lub sądowniczej bądź członków ciała ustawodawczego danego stanu odmawia się lub ogranicza prawo do głosowania jakimkolwiek obywatelom płci męskiej, którzy są mieszkańcami tego stanu i mają ukończone dwadzieścia jeden lat, i są obywatelami Stanów Zjednoczonych, z powodów innych niż udział w rebelii lub w innym przestępstwie, wówczas przedstawicielstwo danego stanu zostaje zmniejszone proporcjonalnie do stosunku liczby takich obywateli płci męskiej, którzy są mieszkańcami tego stanu do łącznej liczby obywateli płci męskiej, którzy mieszkają w danym stanie i mają ukończone dwadzieścia jeden lat.

§ 3.

Nie może być senatorem ani członkiem Izby Reprezentantów w Kongresie, ani elektorem prezydenta i wiceprezydenta, ani też nie może piastować w służbie Stanów Zjednoczonych lub któregośkolwiek stanu jakiegokolwiek urzędu cywilnego lub wojskowego ten, kto uprzednio jako członek Kongresu, urzędnik państwowy Stanów Zjednoczonych, członek ciała ustawodawczego któregośkolwiek stanu lub jego władzy wykonawczej bądź sądowniczej złożył przysięgę, że wspierał będzie konstytucję Stanów Zjednoczonych, a następnie uczestniczył w powstaniu lub rebelii przeciwko niej lub udzielał jej wrogom pomocy lub poparcia. Kongres może jednak, większością dwóch trzecich głosów każdej izby, przywrócić to prawo.

§ 4.

Nie będzie kwestionowana zasadność długu publicznego Stanów Zjednoczonych, prawnie zatwierdzonego, w tym zaciągniętego na opłacenie rent i emerytur oraz nagród za służbę przy tłumieniu powstania lub rebelii. Jednakże ani Stany Zjednoczone, ani żaden stan, nie przejmie ani nie będzie płacił jakiegokolwiek długu lub zobowiązania, zaciągniętego dla poparcia powstania lub rebelii przeciwko Stanom Zjednoczonym, ani też jakiegokolwiek roszczenia z tytułu utraty lub wyzwolenia niewolnika; a wszelkie takie długi, zobowiązania i roszczenia uznaje się za sprzeczne z prawem i nieważne.

§ 5.

Kongres ma prawo zapewnić, poprzez odpowiednie ustawodawstwo, przestrzeganie postanowień niniejszego artykułu.

* Zmieniono w §1. Poprawki XXVI.

Poprawka XV (1870)

§ 1.

Stany Zjednoczone ani żaden stan nie mogą odmówić ani ograniczyć prawa do głosowania obywatelom Stanów Zjednoczonych ze względu na rasę, kolor skóry lub to, że wcześniej byli niewolnikami.

§ 2.

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka XVI (1913)

Kongres ma prawo nakładać i pobierać podatki od dochodu, niezależnie od źródła jego pochodzenia, bez uwzględniania przy tym proporcjonalności rozkładu liczby mieszkańców pomiędzy poszczególnymi stanami ani też jakichkolwiek spisów lub przeliczeń ludności.

Poprawka XVII (1913)

W skład Senatu Stanów Zjednoczonych wchodzi po dwóch senatorów z każdego stanu, wybieranych przez mieszkańców tego stanu na lat sześć; każdy senator ma jeden głos. Wyborcy w każdym stanie muszą spełniać wymogi stawiane wyborcom w wyborach do najliczniejszej izby ciała ustawodawczego ich stanu.

W przypadku zwolnienia się w Senacie mandatu przedstawicielskiego z któregokolwiek stanu, władza wykonawcza tego stanu zarządza wybory celem obsadzenia zwolnionego mandatu; przy czym ciało ustawodawcze każdego stanu może upoważnić władzę wykonawczą do tymczasowych nominacji do czasu, gdy w wyniku wyborów mieszkańcy stanu nie obsadzą mandatów na zasadach określonych przez ciało ustawodawcze.

Interpretacja niniejszej poprawki nie może mieć wpływu na wybór ani kadencję żadnego senatora, który został wybrany, zanim poprawka ta stała się prawomocną częścią Konstytucji.

Poprawka XVIII (1919, zniesiona przez Poprawkę XXI)

§ 1.

Po roku od ratyfikacji niniejszego artykułu zabrania się produkcji, sprzedaży lub przewozu napojów wysokowych przeznaczonych do spożycia, jak również ich importu bądź eksportu ze Stanów Zjednoczonych i wszystkich terytoriów podległych ich jurysdykcji.

§ 2.

Kongres oraz poszczególne stany mają jednoczesną jurysdykcję w zakresie zapewnienia przestrzegania niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

§ 3.

Niniejszy artykuł nie wejdzie w życie, jeżeli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez ciała ustawodawcze poszczególnych stanów, zgodnie z postanowieniami Konstytucji, w ciągu siedmiu lat od daty jego przedłożenia stanom przez Kongres.

Poprawka XIX (1920)

Stany Zjednoczone ani żaden stan nie mogą odmówić ani ograniczyć prawa do głosowania obywatelom Stanów Zjednoczonych ze względu na ich płeć.

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka XX (1933)

§ 1.

Kadencje prezydenta i wiceprezydenta upływają w południe dnia 20 stycznia, a kadencje senatorów i członków Izby Reprezentantów w południe 3 dnia stycznia w tych latach, w których upłynęłyby, gdyby niniejszy artykuł nie został ratyfikowany; wtedy też rozpoczynają się kadencje ich następców.

§ 2.

Kongres zbiera się co najmniej raz w roku, a początek sesji ma miejsce w południe 3 dnia stycznia, chyba że Kongres ustawowo wyznaczy inny dzień.

§ 3.

Gdyby prezydent-elekt, w terminie wyznaczonym na początek kadencji prezydenta, już nie żył, wówczas prezydentem zostaje wiceprezydent-elekt. Gdyby prezydent nie został wybrany przed terminem wyznaczonym na początek jego kadencji lub gdyby prezydent-elekt nie spełniał wymogów kwalifikacyjnych, wówczas, do czasu spełnienia wymogów kwalifikacyjnych przez prezydenta, obowiązki jego piastuje wiceprezydent-elekt; przy czym Kongres może w drodze ustawy określić postępowanie w sytuacji, w której ani prezydent-elekt ani wiceprezydent-elekt nie spełniają wymogów kwalifikacyjnych i określić, kto będzie pełnił obowiązki prezydenta oraz w jaki sposób ten, kto ma pełnić te obowiązki, będzie wybrany, i osoba ta będzie pełnić te obowiązki do czasu spełnienia wymogów kwalifikacyjnych przez prezydenta lub wiceprezydenta.

§ 4.

Kongres może w drodze ustawy określić zasady postępowania w przypadku, gdy prawo wyboru prezydenta przechodzi na Izbę Reprezentantów, a którakolwiek z osób, spośród których ma się dokonać wyboru, zmarła; oraz gdy prawo wyboru wiceprezydenta przechodzi na Senat, a którakolwiek z osób, spośród których ma się dokonać wyboru, zmarła.

§ 5.

Paragrafy 1 i 2 wchodzi w życie dnia 15 października następującego po ratyfikacji niniejszego artykułu.

§ 6.

Niniejszy artykuł nie wejdzie w życie, jeżeli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez ciała ustawodawcze trzech czwartych ogółu stanów, w ciągu siedmiu lat od daty jego przedłożenia.

Poprawka XXI (1933)

§ 1.

Niniejszym uchyla się artykuł będący osiemnastą poprawką do Konstytucji Stanów Zjednoczonych.

§ 2.

Zabrania się przewozu lub wwozu do któregokolwiek stanu, terytorium lub posiadłości Stanów Zjednoczonych napojów wysokowych w celu sprzedaży lub spożycia, jeżeli narusza to miejscowe prawa.

§ 3.

Niniejszy artykuł nie wejdzie w życie, jeżeli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez zgromadzenia w poszczególnych stanach, zgodnie z postanowieniami Konstytucji, w ciągu siedmiu lat od daty jego przedłożenia stanom przez Kongres.

Poprawka XXII (1951)

§ 1.

Nikt nie może być wybrany na urząd prezydenta więcej niż dwa razy, a kto piastował urząd prezydenta albo pełnił obowiązki prezydenta dłużej niż dwa lata kadencji innej osoby wybranej na prezydenta, nie może być wybrany na urząd prezydenta więcej niż raz. Niniejszy artykuł jednakże nie odnosi się do osoby pełniącej urząd prezydenta w czasie, w którym niniejsza poprawka została zaproponowana przez Kongres, ani też nie wyklucza możliwości, by ktokolwiek piastujący urząd prezydenta lub pełniący obowiązki prezydenta w okresie, w którym niniejszy artykuł wchodzi w życie, mógł piastować urząd prezydenta lub pełnić obowiązki prezydenta do końca takiej kadencji.

§ 2.

Niniejszy artykuł nie wejdzie w życie, jeżeli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez ciała ustawodawcze trzech czwartych ogółu stanów, w ciągu siedmiu lat od daty jego przedłożenia stanom przez Kongres.

Poprawka XXIII (1961)

§ 1.

Okręg będący siedzibą władz Stanów Zjednoczonych, w trybie określonym przez Kongres, wyznacza:

elektorów prezydenta i wiceprezydenta w liczbie odpowiadającej łącznej liczbie senatorów i członków Izby Reprezentantów w Kongresie, do której okręg ten byłby upoważniony, gdyby był stanem, ale w żadnym przypadku w liczbie większej niż liczba przedstawicieli przysługująca stanowi o najniższym zaludnieniu; jednakże, dla celu wyboru prezydenta i wiceprezydenta, uważa się ich za elektorów wyznaczonych przez stan; zbierają się oni w Okręgu i wykonują takie obowiązki, jakie zostały określone w artykule będącym dwunastą poprawką.

§ 2.

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka XXIV (1964)

§ 1.

Stany Zjednoczone ani żaden stan nie mogą odmówić ani ograniczyć obywatelom Stanów Zjednoczonych prawa do głosowania w prawyborach lub innych wyborach na prezydenta lub wiceprezydenta, elektorów prezydenta lub wiceprezydenta, lub senatorów lub członków Izby Reprezentantów Kongresu ze względu na niezapłacenie jakiegokolwiek podatku wyborczego lub innego podatku.

§ 2.

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka XXV (1967)

§ 1.

W razie usunięcia prezydenta z urzędu, jego śmierci lub ustąpienia, prezydentem zostaje wiceprezydent.

§ 2.

W przypadku, gdy stanowisko wiceprezydenta nie jest obsadzone, prezydent mianuje wiceprezydenta, który obejmuje urząd po zatwierdzeniu większością głosów obu izb Kongresu.

§ 3.

W przypadku, gdy prezydent przekazuje przewodniczącemu pro tempore Senatowi i przewodniczącemu Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenie, że jest niezdolny do sprawowania władzy i wykonywania obowiązków swojego urzędu, i dopóki nie przedłoży im pisemnego oświadczenia o treści przeciwstawnej, władza ta i owe obowiązki będą wykonywane przez wiceprezydenta, jako pełniącego obowiązki prezydenta.

§ 4.

W przypadku, gdy wiceprezydent i większość albo szefów departamentów władzy wykonawczej albo innego ciała określonego w drodze ustawy przez Kongres, przekaze przewodniczącemu pro tempore Senatowi i przewodniczącemu Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenie, że prezydent jest niezdolny do sprawowania władzy i wykonywania obowiązków swojego urzędu, wiceprezydent niezwłocznie przejmuje władzę i obowiązki tego urzędu jako pełniący obowiązki prezydenta.

Jeżeli następnie prezydent przekaze przewodniczącemu pro tempore Senatowi i przewodniczącemu Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenie, że nie istnieje taka niezdolność, obejmuje on ponownie władzę i obowiązki swojego urzędu, chyba że wiceprezydent i większość albo szefów departamentów władzy wykonawczej albo innego ciała określonego w drodze ustawy przez Kongres, przekaze w ciągu czterech dni przewodniczącemu pro tempore Senatowi i przewodniczącemu Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenie, że prezydent jest niezdolny do sprawowania władzy i wykonywania obowiązków swojego urzędu. W takim przypadku Kongres podejmuje decyzję w tej kwestii, zbierając się w tym celu, jeżeli nie jest to okres sesji, w przeciągu czterdziestu ośmiu godzin. Jeżeli Kongres w ciągu dwudziestu jeden dni od otrzymania tego drugiego pisemnego oświadczenia, a w przypadku, gdy nie jest to okres sesji – w ciągu dwudziestu jeden dni od dnia, w którym miał obowiązek się zebrać – uchwali większością dwu trzecich głosów obu izb, że prezydent jest niezdolny do sprawowania władzy i wykonywania obowiązków swojego urzędu, wówczas wiceprezydent będzie je nadal wykonywał jako pełniący obowiązki prezydenta; w przeciwnym razie prezydent ponownie przejmuje władzę i obowiązki swojego urzędu.

Poprawka XXVI (1971)

§ 1.

Stany Zjednoczone ani żaden stan nie mogą odmówić ani ograniczyć prawa do głosowania, ze względu na wiek, obywatelom Stanów Zjednoczonych, którzy ukończyli osiemnaście lat.

§ 2.

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

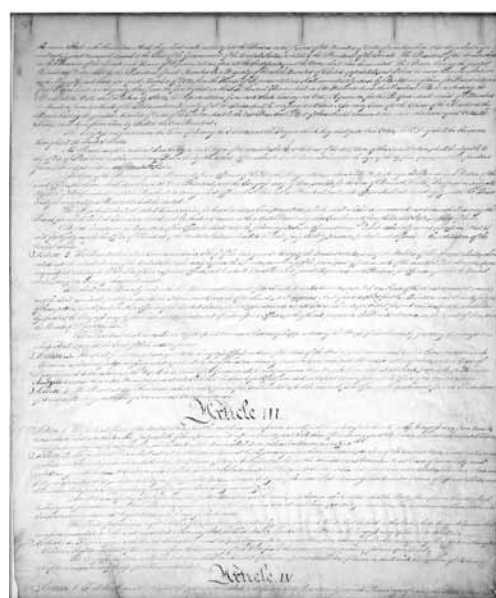
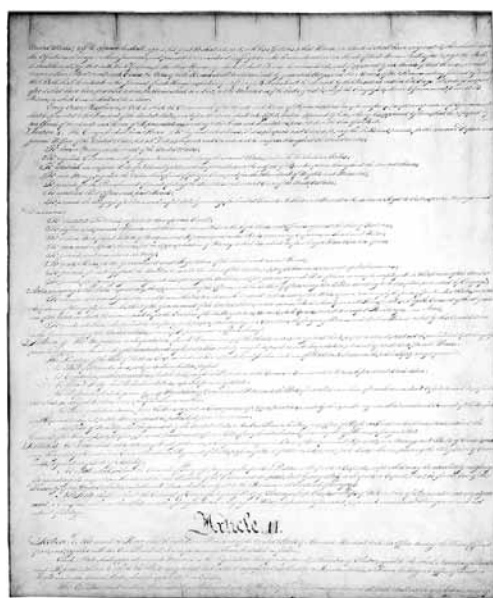
Poprawka XXVII (1992)

Ustawa, która zmienia wynagrodzenie senatorów i członków Izby Reprezentantów, może wejść w życie dopiero po wyborze nowej Izby Reprezentantów.

Oryginał Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki przechowywany jest w Archiwum Narodowym w Waszyngtonie.

Pośrodku, siedziba władz stanowych Pensylwanii w Filadelfii. Budynek znany jest dziś jako Independence Hall. Członkowie Konwencji Konstytucyjnej zgromadzili się w nim w roku 1787, by spisać Konstytucję.

KONSTYTUCJA STANÓW ZJEDNOCZONYCH

Z OBJAŚNIENIAMI

Zamieszczony poniżej tekst Konstytucji Stanów Zjednoczonych, zachowujący pisownię i słownictwo oryginału, wydrukowany jest **dużą czcionką**. Nawiasami [] zaznaczono fragmenty zmienione lub zniesione przez poprawki. Dodatkowe objaśnienia, oznaczone słowem „Komentarz”, wydrukowano tak jak tutaj mniejszą czcionką i nie są one częścią Konstytucji. Komentarze objaśniają znaczenie poszczególnych fragmentów lub tłumaczą ich zastosowanie w praktyce.

Wstęp

My, naród Stanów Zjednoczonych, w celu stworzenia doskonalszej Unii, ustanowienia sprawiedliwości, zabezpieczenia spokoju w kraju, zapewnienia środków na wspólną obronę, stworzenia warunków sprzyjających ogólnemu dobrobytowi oraz zapewnienia nam i naszych potomnym dobrodziejstwa wolności, wprowadzamy i ustanawiamy dla Stanów Zjednoczonych Ameryki niniejszą Konstytucję.

Artykuł I

§ 1

WŁADZA USTAWODAWCZA

*W*szelka niniejszym przyznana władza ustawodawcza przysługuje Kongresowi Stanów Zjednoczonych, który składa się z Senatu i z Izby Reprezentantów.

KOMENTARZ:

Pierwsze trzy artykuły Konstytucji rozdzielają uprawnienia rządu Stanów Zjednoczonych pomiędzy trzy oddzielne rodzaje władzy: (1) władzę ustawodawczą, reprezentowaną przez Kongres; (2) władzę wykonawczą, reprezentowaną przez prezydenta; oraz (3) władzę sądowniczą reprezentowaną przez Sąd Najwyższy. Ten konstytucyjny podział, zwany rozdziałem władzy, stworzony został, by zapobiec przejęciu nadmiernej władzy przez którąkolwiek część rządu. Ponadto Konstytucja tworzy system równowagi i wzajemnej kontroli, gwarantujący, że każda z tych struktur władzy musi współpracować z pozostałymi, aby właściwie pełnić swe funkcje. Na przykład, prezydent mianuje sędziów federalnych, ale to Senat musi ich potem zatwierdzić.

Składający się z dwóch izb Kongres był jednym z najważniejszych kompromisów Konwencji Konstytucyjnej. Uczestniczące w Konwencji niewielkie stany popierały plan stanu New Jersey, w myśl którego każdy stan miał mieć tę samą liczbę przedstawicieli. Większe stany opowiadały się za planem Wirginii, który proponował reprezentację w oparciu o liczbę mieszkańców. W wyniku kompromisu ustalono, że każda z izb Kongresu będzie wybierana według zasad jednego z tych planów.

Artykuł I

§ 2

IZBA REPREZENTANTÓW

(1) Izba Reprezentantów składa się z członków, którzy wybierani są co dwa lata przez ludność poszczególnych stanów, zaś w każdym stanie wyborcy muszą spełniać wymogi stawiane wyborcom w wyborach do najliczniejszej izby ciała ustawodawczego ich stanu.

KOMENTARZ:

Członkowie Izby Reprezentantów wybierani są na kadencję dwuletnią. Jeśli obywatel ma prawo głosu w wyborach do „najliczniejszej izby” w ciele ustawodawczym swojego stanu, to ma również prawo głosować na członków Kongresu. (Wszystkie stany, poza stanem Nebraska, mają dwuizbowe ciała ustawodawcze). Decyzja, kto może głosować na członków ustawodawstwa stanowego, pozostaje w rękach stanów. Musi ona jednak być zgodna z Konstytucją oraz prawem federalnym, takim jak Ustawa o prawie wyborczym z 1965 roku. Poprawki XV, XIX, XXIV i XXVI zabraniają stanom odmawiać lub ograniczać praw wyborczych obywatelom z uwagi na rasę, płeć lub niepłacenie podatków, a także ze względu na wiek, jeśli dana osoba ma ukończone osiemnaście lat.

(2) Nie może zostać członkiem Izby Reprezentantów osoba, która nie ma ukończonych dwudziestu pięciu lat, nie jest obywatelem Stanów Zjednoczonych od siedmiu lat i która w chwili wyboru nie była mieszkańcem tego Stanu, z którego ją wybrano.

KOMENTARZ:

Każdy stan ma prawo decydować o zasadach określających status stałego mieszkańca stanu. Muszą one jednak być zgodne z Konstytucją. Większość przedstawicieli mieszka nie tylko w stanie, ale również w okręgu, z którego są wybierani.

(3) Liczba mandatów do Izby Reprezentantów i podatki bezpośrednie będą ustalone dla poszczególnych stanów [które to mogą być częścią niniejszej Unii, odpowiednio do liczby mieszkańców, która zostanie obliczona poprzez dodanie do całkowitej liczby osób wolnych, łącznie z osobami zobowiązanymi do odpracowania określonej liczby lat, trzech piątych wszystkich innych osób, ale z wyłączeniem nieopodatkowanych Indian.] Stosowne przeliczenie nastąpi w ciągu trzech lat od pierwszego zebrania się Kongresu Stanów Zjednoczonych, a następne będą przeprowadzane co kolejne dziesięć lat w sposób określony ustawą. Na każde trzydzieści tysięcy nie może przypadać więcej niż jeden przedstawiciel, ale każdy stan musi mieć przynajmniej jednego przedstawiciela; a dopóki takie przeliczenie nie nastąpi, stan New Hampshire będzie miał prawo do wyboru trzech,

Massachusetts ośmiu, Rhode Island i Providence Plantations jednego, Connecticut pięciu, Nowy Jork sześciu, New Jersey czterech, Pensylwania ośmiu, Delaware jednego, Maryland sześciu, Wirginia dziesięciu, Karolina Północna pięciu, Karolina Południowa pięciu i Georgia trzech.

KOMENTARZ:

Skutki powyższego ustępu zostały w dużej mierze zmienione zarówno poprzez poprawki, jak i zmieniające się warunki. W chwili obecnej ustala on tylko trzy kwestie, stanowiąc że: (1) liczba członków Izby Reprezentantów z każdego stanu zależy od liczby mieszkańców danego stanu; (2) Kongres musi zapewnić, że co dziesięć lat ludność Stanów Zjednoczonych zostanie przeliczona; (3) każdy stan będzie miał przynajmniej jednego członka w Izbie Reprezentantów.

Sformułowanie „i podatki bezpośrednie” oznacza podatki pogłównne. Szesnasta poprawka daje Kongresowi prawo nakładania podatku na osoby w zależności od wysokości ich dochodów, a nie od liczby mieszkańców stanu, w którym zamieszkują.

W wyrażeniu „trzy piąte wszystkich innych osób”, słowa „inne osoby” oznaczają niewolników. Ponieważ nie ma już niewolników, ta część poprawki nie ma już znaczenia.

Wymóg, by nie więcej niż jeden członek Izby Reprezentantów był przedstawicielem dla każdego trzydziestu tysięcy mieszkańców, nie ma już praktycznego znaczenia. W 1929 roku Kongres ustalił, że Izba Reprezentantów ma mieć 435 członków i od tego czasu liczba ta pozostaje niezmienną.

(4) W przypadku zwolnienia się mandatu przedstawicielskiego z któregokolwiek stanu, władza wykonawcza tego stanu zarządza wybory celem obsadzenia zwolnionego mandatu.

KOMENTARZ:

Jeśli zwalnia się mandat członka Izby Reprezentantów, gubernator danego stanu musi ogłosić specjalne wybory w celu obsadzenia tego mandatu. Jednakże gubernator może pozwolić, by taki wakat pozostał chwilowo niezapełniony, jeśli normalne wybory mają wkrótce nastąpić.

(5) Izba Reprezentantów wybiera swojego przewodniczącego, obsadza inne stanowiska Izby i ma wyłączne prawo stawiania wyższych urzędników w stan oskarżenia przed Senatem.

KOMENTARZ:

Izba Reprezentantów wybiera przewodniczącego, który prowadzi obrady. Izba ma również prawo stawiania w stan oskarżenia przedstawicieli władzy federalnej. W swojej historii Izba oskarżyła szesnaście takich osób, w tym dwóch prezydentów — Andrew Johnsona w 1868 roku i Williama Jeffersona Clintona w 1998 roku. W sprawach, w których oskarża Izba, rozstrzyga Senat.

Artykuł 1

§ 3

SENAT

(1) W skład Senatu Stanów Zjednoczonych wchodzi po dwóch senatorów z każdego stanu, [wybieranych przez ciało ustawodawcze tego stanu] na lat sześć; każdy senator ma jeden głos.

KOMENTARZ:

Początkowo Konstytucja przewidywała, że każde stanowe ciało ustawodawcze wybierze dwóch senatorów swojego stanu. Zmieniła to siedemnasta poprawka do Konstytucji i odtąd wyborcy każdego stanu wybierają swoich senatorów.

(2) Niezwłocznie po zebraniu się wybrani w wyniku pierwszych wyborów senatorowie zostaną podzieleni, w miarę możliwości równomiernie, na trzy grupy. Mandaty senatorów pierwszej grupy wygasają z upływem drugiego roku, drugiej grupy — z upływem czwartego roku, a trzeciej grupy — z upływem szóstego roku, tak aby co dwa lata można było wybierać jedną trzecią Senatu; [jeżeli wskutek rezygnacji lub z innej przyczyny mandat zwolni się w okresie, gdy ciało ustawodawcze danego stanu nie obraduje, władza wykonawcza tego stanu może tymczasowo wyznaczyć senatora do momentu zebrania się ciała ustawodawczego, które wówczas obsadzi zwolniony mandat].

KOMENTARZ:

Senatorowie wybierani są na sześcioletnią kadencję. Co dwa lata jedna trzecia senatorów staje do ponownych wyborów, a dwie trzecie kontynuuje swoje kadencje. W ten sposób Senat — w przeciwieństwie do Izby Reprezentantów, której wszyscy członkowie wybierani są co dwa lata — jest izbą, która zachowuje ciągłość pracy. Siedemnasta poprawka zmieniła tryb obsadzania wakatów. Gubernator mianuje senatora do momentu wybrania go przez obywateli.

(3) Nie może zostać senatorem osoba, która nie ma ukończonych trzydziestu lat, nie jest obywatelem Stanów Zjednoczonych od dziewięciu lat i która w chwili wyboru nie była mieszkańcem tego Stanu, z którego ją wybrano.

KOMENTARZ:

W 1806 roku Henry Clay z Kentucky został mianowany, by objąć w Senacie wakat, którego kadencja jeszcze nie upłynęła. Miał on tylko dwadzieścia dziewięć lat i choć brakowało mu kilku miesięcy do osiągnięcia wymaganego wieku, nikt nie kwestionował tej nominacji. W 1793 Albert Gallatin został wybrany do Senatu ze stanu Pensylwania. Zabroniono mu jednak objęcia tej funkcji, ponieważ nie był obywatelem przez wymagane dziewięć lat.

(4) Wiceprezydent Stanów Zjednoczonych jest przewodniczącym Senatu, ale nie ma prawa głosu, chyba że głosy są równo podzielone.

KOMENTARZ:

Wiceprezydent pełni również funkcję przewodniczącego Senatu. Głosuje jednak tylko wówczas, gdy ilość głosów za i przeciw jest jednakowa. Prawo wiceprezydenta do oddania decydującego głosu bywa istotne. W 1789 roku, dla przykładu, wiceprezydent John Adams oddał głos, który zadecydował, że prezydent może usuwać członków gabinetu bez zgody Senatu.

(5) Senat obsadza inne stanowiska Senatu, a gdy wiceprezydent jest nieobecny lub pełni obowiązki prezydenta Stanów Zjednoczonych, Senat wyznacza również stanowisko przewodniczącego *pro tempore*.

KOMENTARZ:

W przypadku nieobecności wiceprezydenta, Senat wybiera przewodniczącego *pro tempore*, który prowadzi obrady.

(6) Senat ma wyłączne prawo do rozpatrywania oskarżeń przeciwko wyższym urzędnikom, wniesionych przez Izbę Reprezentantów. Obradując w tym celu, senatorowie składają przysięgę lub ślubowanie. W przypadku postępowania przeciwko prezydentowi Stanów Zjednoczonych, przewodnictwo obejmuje prezes Sądu Najwyższego: nikt nie może być uznany winnym bez zgody dwóch trzecich obecnych na posiedzeniu członków.

KOMENTARZ:

Klauzula, że to prezes Sądu Najwyższego, a nie wiceprezydent, pełni funkcję przewodniczącego Senatu w przypadku procesu prezydenta, wynika prawdopodobnie z tego, że gdyby Senat skazał prezydenta, wówczas wiceprezydent zostaje prezydentem. Wyrażenie „składają przysięgę lub ślubowanie” oznacza, że aby rozpatrzyć oskarżenie wniesione przez Izbę Reprezentantów, senatorowie muszą złożyć przysięgę, podobnie jak członkowie ławy przysięgłych w procesach sądowych.

(7) Wyrokiem zapadającym w tym trybie nie można orzec kary surowszej niż usunięcie z urzędu oraz zakaz przyjmowania i pełnienia w służbie Stanów Zjednoczonych jakiejkolwiek funkcji honorowej, odpłatnej bądź nieodpłatnej: jednakże osoba skazana w dalszym ciągu podlega zastosowaniu przepisów o oskarżeniu i rozprawie oraz osądzeniu i ukaraniu, stosownie do przepisów prawa.

KOMENTARZ:

Jeśli osoba postawiona przez Izbę Reprezentantów w stan oskarżenia uznana zostanie winną, może ona zostać usunięta z urzędu i może uzyskać zakaz ponownego piastowania urzędu federalnego. Senat nie może nałożyć żadnej innej kary, ale osoba ta może być sądzona w zwykłym sądzie. Dotychczas Senat skazał siedem osób, z których wszystkie były sędziami. Wszyscy oni zostali usunięci ze swoich stanowisk, ale tylko dwóm z nich zakazano zajmowania jakichkolwiek stanowisk federalnych.

Artykuł 1

§ 4

STRUKTURA, PRACA I WYBORY DO KONGRESU

(1) Czas, miejsce i sposób przeprowadzania wyborów do Senatu i Izby Reprezentantów określa w każdym stanie jego ciało ustawodawcze; zawsze jednak Kongres może, w drodze ustawy, wydać lub zmienić przepisy w tej kwestii, [z wyjątkiem przepisów dotyczących miejsca wyborów senatorów].

KOMENTARZ:

Dopóki stanowe ciała ustawodawcze wybierały senatorów, niewłaściwe byłoby, żeby Kongres ustalał miejsce ich wyboru. Oznaczałoby to uprawnienie Kongresu do wskazania każdemu stanowi, gdzie ma umieścić swą stolicę. Wyrażenie „z wyjątkiem przepisów dotyczących miejsca wyborów senatorów” zostało zniesione w siedemnastej poprawce.

(2) Kongres zbiera się co najmniej raz w roku [a sesja taka ma miejsce w pierwszy poniedziałek grudnia], chyba że Kongres ustawowo wyznaczy inny dzień.

KOMENTARZ:

Europejscy monarchowie czasami przez wiele lat nie dopuszczali do zebrania się parlamentów, po prostu nie zwołując ich obrad. Dlatego też ustalono, że Kongres Stanów Zjednoczonych musi zebrać się przynajmniej raz w roku. Poprawka dwudziesta przeniosła datę otwarcia sesji na dzień trzeciego stycznia, chyba że Kongres ustawowo wyznaczy inną datę.

Artykuł 1

§ 5

(1) Każda izba decyduje o wynikach wyborów, ważności oddanych głosów i kwalifikacjach swoich członków, a większość w każdej izbie stanowi quorum wystarczające do prowadzenia działalności; jednakże również mniejszy skład może odroczyć obrady z dnia na dzień i zostać upoważniony do wymuszenia obecności nieobecnych członków, w sposób i pod groźbą sankcji określonych przez daną izbę.

KOMENTARZ:

Każda izba decyduje o tym, czy jej członkowie spełniają kwalifikacyjne wymogi konstytucyjne i czy zostali wybrani we właściwy sposób. Decydując o kwalifikacjach swoich członków, każda izba może brać pod uwagę wyłącznie wiek, obywatelstwo i wymogi dotyczące stałego miejsca zamieszkania, określone w Konstytucji. W sprawach dotyczących usunięcia członka Kongresu, każda izba może jednak rozpatrywać inne czynniki wpływające na to, czy dany członek zdolny jest do pełnienia obowiązków swojego urzędu. Dyskusja i debata może być prowadzona bez względu na to, czy jest quorum, jednakże quorum niezbędne jest do ostatecznego głosowania.

(2) Każda izba może uchwalić swój regulamin, karać swoich członków za nieodpowiednie zachowanie oraz, za zgodą dwóch trzecich, usunąć członka.

KOMENTARZ:

Każda izba określa swój własny regulamin. Dla przykładu Izba Reprezentantów, by przyspieszyć swą pracę, ogranicza czas debaty. Dużo trudniej jest zakończyć debatę w Senacie. Zgodnie z regulaminem Senatu senator może mówić tak długo, jak sobie tego życzy, chyba że Senat przegłosuje zakończenie debaty. W większości przypadków decyzja, żeby zakończyć debatę wymaga zgody sześćdziesięciu senatorów, czyli trzech piątych całego składu Senatu. Każda izba może usunąć swego członka większością dwóch trzecich głosów.

(3) Każda izba prowadzi swój dziennik obrad i ogłasza go co jakiś czas, z pominięciem tych części, które według uznania izby wymagają zachowania w tajemnicy; w każdej z izb na żądanie jednej piątej obecnych członków zapisuje się w dzienniku głosy za i przeciw oddane w poszczególnych sprawach.

KOMENTARZ:

Dziennik Izby Reprezentantów i *Dziennik* Senatu publikowane są po zakończeniu każdej sesji Kongresu. Zawierają one listę wszystkich projektów ustaw i rezolucji, nad którymi obradowano w czasie sesji, jak

również wyniki wszystkich głosowań. W dziennikach umieszczone są również wszystkie przesłania prezydenta do Kongresu.

Znacznie ważniejsza jest publikacja *Congressional Record*, która jest publikowana codziennie i która zawiera dosłowny zapis wszystkich debat.

(4) Podczas sesji Kongresu żadna z izb nie może bez zgody drugiej odroczyć obrad na dłużej niż trzy dni, ani też przenieść ich do miejsca innego niż to, w którym obie izby obradują.

Artykuł 1

§ 6

(1) Senatorom i członkom Izby Reprezentantów za ich służbę dla kraju przysługuje wynagrodzenie, ustalone ustawą i wypłacane ze skarbu państwa Stanów Zjednoczonych. W żadnym przypadku, z wyjątkiem zdrady, przestępstwa albo zakłócenia spokoju publicznego, nie mogą oni być aresztowani podczas sesji swojej izby ani w czasie, gdy udają się na sesję lub z niej powracają; zaś za swoje przemówienia lub wypowiedzi w którejkolwiek z izb nie będą odpowiadać gdziekolwiek indziej.

KOMENTARZ:

Przywilej *immunitetu* (zakazu zatrzymywania lub aresztowania) członków Kongresu „gdy udają się na sesję lub z niej powracają” ma dziś niewielkie znaczenie. Można ich, podobnie jak inne osoby, zatrzymać lub aresztować za łamanie prawa. Można postawić ich przed sądem, skazać i osadzić w więzieniu.

Dalej jednak ma znaczenie immunitet, który broni członków Kongresu przed zarzutami o zniesławienie lub oszczerstwo. Zniesławienie czy oszczerstwo to rozgłaszanie, w formie pisemnej lub ustnej, oświadczeń, które szkodzą czyjejś reputacji. Klauzula immunitetu w zakresie „przemówienia lub wypowiedzi” oznacza, że członkowie Kongresu mogą wypowiadać się swobodnie w ramach swojej działalności w Kongresie, bez obawy o to, że ktoś zaskarży ich do sądu. Immunitet ten obejmuje całość wypowiedzi członków Kongresu w trakcie debat, w oficjalnych sprawozdaniach lub w ramach głosowania.

(2) Żaden senator ani członek Izby Reprezentantów nie może w okresie, na który go wybrano, zostać powołany na jakiekolwiek stanowisko w służbie cywilnej Stanów Zjednoczonych, które w tym okresie zostało stworzone lub stało się wyżej wynagradzane; ani żadna osoba, która sprawuje urząd w służbie Stanów Zjednoczonych, nie może zostać członkiem którejkolwiek z izb, dopóki ten urząd sprawuje.

KOMENTARZ:

Postanowienia te powstrzymują członków Kongresu przed: tworzeniem stanowisk pracy, na które mogliby później być wyznaczeni; podnoszeniem, w trakcie swojej służby w Kongresie, wynagrodzeń dla stanowisk, na których objęcie w przyszłości liczą; a także piastowaniem urzędów władzy wykonawczej lub sądowniczej podczas służby w Kongresie.

W 1909 roku senator Philander C. Knox zrezygnował z Senatu, by zostać sekretarzem stanu. Jednakże pensja sekretarza stanu została podniesiona podczas kadencji Knoxa w Senacie. Aby mógł on objąć to stanowisko, Kongres cofnął podwyżkę pensji sekretarza stanu na okres jego nieukończonej kadencji.

Artykuł 1

§ 7

(1) Wszelkie projekty ustaw dotyczące uzyskiwania dochodów powstawać będą w Izbie Reprezentantów; Senat może jednak proponować poprawki lub zgadzać się z nimi, jak w przypadku projektów innych ustaw.

KOMENTARZ:

Projekty ustaw podatkowych muszą być inicjowane w Izbie Reprezentantów. Tradycja, która mówi, że prawa podatkowe powinny mieć swój początek w niższej izbie ciała ustawodawczego, wywodzi się z Anglii. Na Wyspach uważa się bowiem, że to niższa izba parlamentu brytyjskiego — Izba Gmin — odzwierciedla życzenia wyborców, ponieważ jest przez nich wybierana. Wyborcy nie wybierają jednak wyższej izby, czyli Izby Lordów. W Stanach Zjednoczonych, od czasu przyjęcia siedemnastej poprawki do Konstytucji, reguła ta nie ma większego znaczenia, ponieważ obie izby — zarówno Senat jak i Izba Reprezentantów — są wybierane bezpośrednio przez wyborców. Ponadto Senat ma prawo do wprowadzania poprawek do projektów ustaw podatkowych w zakresie, który praktycznie pozwala mu całkowicie je zmieniać.

(2) Każdy projekt, który został uchwalony przez Izbę Reprezentantów i Senat, zanim stanie się prawem, powinien zostać przedłożony prezydentowi Stanów Zjednoczonych; jeśli prezydent zatwierdza projekt, to podpisuje go, jeśli nie, to zwraca go wraz ze swoimi zastrzeżeniami tej izbie, z której inicjatywy projekt uchwalono, a Izba ta zamieszcza w swoim dzienniku zastrzeżenia w pełnym brzmieniu, po czym ponownie go rozpatruje. Jeżeli, w wyniku ponownego rozpatrzenia, izba ta większością dwu trzecich głosów zgadza się na uchwalenie projektu ustawy, jest on wysyłany, wraz z zastrzeżeniami, do drugiej izby, która również poddaje go ponownemu rozpatrzeniu, i jeżeli przyjmie go większością dwu trzecich głosów, projekt staje się ustawą. We wszystkich takich przypadkach głosowanie w obu izbach odbywa się poprzez oddanie głosów za lub przeciw, a nazwiska głosujących za lub przeciw projektowi są rejestrowane w odpowiednim dzienniku obrad każdej izby. Każdy projekt ustawy, który w ciągu dziesięciu dni (nie licząc niedziel) od przedłożenia go prezydentowi nie zostanie przezeń zwrócony, staje się ustawą, tak jakby został podpisany, nie staje się jednak ustawą, jeżeli sam Kongres uniemożliwia jego zwrot poprzez odroczenie swoich obrad.

KOMENTARZ:

Projekt ustawy, który został zatwierdzony przez Kongres, jest przekazywany do podpisu prezydentowi. Jeżeli prezydent go nie zatwierdzi, ma dziesięć dni — nie licząc niedziel — na przekazanie go wraz z listą swoich zastrzeżeń z powrotem do izby, z której projekt ten wyszedł. Takie działanie nazywa się veto. Kongres może przegłosować veto prezydenta i zatwierdzić ustawę dwiema trzecimi głosów obecnych członków każdej izby. Prezydent może także pozwolić, aby projekt ustawy stał się prawem bez jego podpisu, nie podpisując go przez dziesięć dni. Jednakże projekt ustawy wysłany do prezydenta w przeciągu ostatnich dziesięciu dni obrad Kongresu nie może stać się prawem, chyba że zostanie przez niego podpisany. Jeżeli projekt ustawy, z którym prezydent się nie zgadza, dotrze do niego pod koniec sesji, prezydent może po prostu przetrzymać go bez podpisu. Taki projekt ustawy umiera śmiercią naturalną, kiedy Kongres zakończy obrady. Postępowanie takie nazywa się *kieszonkowym veto*.

(3) Każde rozporządzenie, rezolucja lub głosowanie, które może wymagać zgodnego stanowiska Senatu i Izby Reprezentantów (poza kwestią odroczenia obrad), winno być przedłożone prezydentowi Stanów Zjednoczonych i uzyskuje moc prawną, gdy zostanie przez niego zatwierdzone, lub gdy po odrzuceniu przez prezydenta zostanie uchwalone większością dwu trzecich głosów członków Senatu i Izby Reprezentantów, zgodnie z zasadami postępowania i ograniczeniami określonymi dla projektów ustaw.

Artykuł 1

§ 8

UPRAWNIENIA PRYZNANE KONGRESOWI

Kongres ma prawo

(1) nakładać i pobierać podatki, cła, obciążenia i akcyzy w celu spłacania długów oraz zapewniania środków na wspólną obronę i ogólny dobrobyt Stanów Zjednoczonych; jednakże wszystkie cła, obciążenia i akcyzy winny być jednakowe na terenie całych Stanów Zjednoczonych;

KOMENTARZ:

Cła to podatki na towary wwożone do Stanów Zjednoczonych. Akcyzy to podatki od sprzedaży, użytkowania lub produkcji, a czasami działalności gospodarczej lub przywilejów. Przykładowo, podatki od osób prawnych, papierosów i rozywki to opłaty akcyzowe. Termin *obciążenia* to ogólny termin podatkowy, który obejmuje zarówno cła jak i akcyzy.

(2) zaciągać długi na rachunek Stanów Zjednoczonych;

(3) regulować stosunki handlowe z obcymi państwami, pomiędzy poszczególnymi stanami i z plemionami Indian;

KOMENTARZ:

Paragraf ten, nazywany *klauzulą stosunków handlowych*, daje Kongresowi niektóre z jego najważniejszych uprawnień. Interpretacja Sądu Najwyższego określa, że pojęcie *stosunki handlowe* oznacza nie tylko działania handlowe, ale też każdą inną działalność komercyjną. Sąd Najwyższy zdecydował, że „stosunki handlowe pomiędzy poszczególnymi stanami” obejmują nie tylko transakcje przeprowadzane poprzez granice stanów, ale także każdą inną działalność, która wpływa na działalność komercyjną w więcej niż jednym stanie. Prawo do regulowania takiej działalności to uprawnienia do zachęcania do niej, *do jej promowania, do jej zabrania lub ograniczania*. W rezultacie Kongres może uchylać ustawy oraz zapewniać fundusze w celu usprawniania dróg wodnych i egzekwowania przestrzegania przepisów ruchu lotniczego; może także zakazać przewozu niektórych towarów pomiędzy stanami. Może regulować przemieszczanie się ludzi, pociągów, akcji i obligacji, jak również może regulować Internet i sygnały telewizyjne. Kongres ustanowił, że ucieczka przez granice stanowe przed policją stanową lub lokalną jest przestępstwem federalnym, by wykorzystać międzystanową działalność handlową jako podstawę do ścigania szerokiej gamy przestępstw. Kongres zabrania także osobom, które prowadzą obiekty międzystanowe lub obsługują pasażerów podróżujących pomiędzy stanami niesprawiedliwego traktowania klientów ze względu na rasę, płeć, kraj pochodzenia, podeszły wiek lub niepełnosprawność fizyczną.

(4) ustalać dla całego terytorium Stanów Zjednoczonych jednolite zasady nabywania obywatelstwa oraz jednolite prawo upadłościowe;

(5) bić monetę, określać jej wartość oraz wartość walut zagranicznych; ustalać normy miar i wag;

KOMENTARZ:

Ten paragraf, wraz z paragrafami, które pozwalają Kongresowi regulować stosunki handlowe i pożyczać pieniądze, daje Kongresowi prawo do wydawania zezwoleń na działalność banków ogólnokrajowych oraz prawo do utworzenia Systemu Rezerwy Federalnej.

(6) wymierzać kary za fałszowanie papierów wartościowych oraz waluty w bieżącym obiegu w Stanach Zjednoczonych;

KOMENTARZ:

Papiery wartościowe to obligacje rządowe.

(7) ustanawiać urzędy i trakty pocztowe;

(8) popierać rozwój nauki i użytecznych sztuk, przez zapewnienie na ograniczony czas autorom i wynalazcom wyłącznych praw do ich dzieł czy wynalazków;

KOMENTARZ:

Zgodnie z tym postanowieniem chronione są prawa autorskie do książek, muzyki, zdjęć, taśm wideo, DVD oraz filmów.

(9) tworzyć sądy niższe w stosunku do Sądu Najwyższego;

KOMENTARZ:

Przykładami federalnych sądów „niższych w stosunku do Sądu Najwyższego” są okręgowe sądy federalne oraz federalne sądy apelacyjne.

(10) definiować oraz karać piractwo i przestępstwa popełnione na pełnym morzu, jak również wykroczenia popełnione przeciwko prawu narodów;

KOMENTARZ:

To Kongres, a nie stany, ma właściwość w zakresie przestępstw popełnionych na pełnym morzu.

(11) wypowiadać wojnę, wystawiać listy kaperskie i wydawać przepisy dotyczące prawa łupu na lądzie i wodach;

KOMENTARZ:

Tylko Kongres ma prawo wypowiadać wojnę. Jednakże prezydenci, jako głównodowodzący, angażowali Stany Zjednoczone w wojnach bez formalnego wypowiedzenia wojny przez Kongres. Niewypowiedziane wojny to wojna koreańska, (1950–1953), wojna wietnamska (1957–1975) i wojny w Zatoce Perskiej (1991, 2003).

Listy kaperskie to dokumenty, które dają prywatnym statkom prawo atakowania statków przewożących ładunki wroga. Obecnie listów takich już się nie wydaje.

(12) wystawiać i utrzymywać armie, przy czym budżet na ten cel może być przyznawany na okres nie dłuższy niż dwa lata;

(13) tworzyć i utrzymywać marynarkę wojenną;

(14) ustanawiać zasady dowodzenia oraz regulaminy dla sił lądowych i morskich;

(15) zapewniać środki do powoływania milicji w celu egzekwowania praw Unii, tłumienia powstań i odpierania najazdów;

KOMENTARZ:

Kongres upoważnił prezydenta do decydowania, kiedy ma miejsce stan napaści lub *insurekcji* (powstania). W takich sytuacjach prezydent może powołać milicję stanową, która obecnie znana jest pod nazwą Gwardii Narodowej, jak również regularne siły zbrojne.

(16) zapewniać środki na zorganizowanie, uzbrojenie i wyszkolenie milicji oraz na dowodzenie tą jej częścią, która może być użyta w służbie Stanów Zjednoczonych, zastrzegając przy tym dla poszczególnych stanów prawo do mianowania oficerów i prowadzenia szkoleń milicji, zgodnie z zasadami ustalonymi przez Kongres;

KOMENTARZ:

Władze federalne pomagają stanom utrzymać milicję, która znana jest również pod nazwą Gwardii Narodowej. Do 1916 roku stany całkowicie kontrolowały swoje milicje. W 1916 roku Ustawa o obronie narodowej zapewniła środki federalne na Gwardię Narodową oraz na jej odkomenderowanie, w pewnych okolicznościach, do służby ogólnokrajowej.

(17) sprawować wyłączną władzę ustawodawczą dla wszelkich spraw w okręgu (nieprzekraczającym dziesięciu mil kwadratowych), który może z mocy przekazania go przez poszczególne stany i za zgodą Kongresu stać się siedzibą władz Stanów Zjednoczonych, jak również sprawować podobną władzę nad wszystkimi terenami, zakupionymi za zgodą ciała ustawodawczego stanu, na którego terenie mają zostać wzniesione forty, magazyny, arsenały, doki lub inne potrzebne budowle, jak również

KOMENTARZ:

Paragraf ten czyni Kongres ciałem ustawodawczym nie tylko dla Dystryktu Kolumbii, ale także dla terenów federalnych, na których zlokalizowane są forty, bazy marynarki wojennej, arsenały lub inne obiekty albo budynki federalne.

(18) ustanawiać wszelkie prawa, które są niezbędne i właściwe dla realizacji wyżej wymienionych uprawnień oraz wszystkich innych uprawnień, które niniejsza Konstytucja przyznaje władzom Stanów Zjednoczonych lub ich wszelkim urządóm lub urzędnikom.

KOMENTARZ:

Paragraf ten — słynna klauzula „praw, które są niezbędne i właściwe” — pozwala Kongresowi zajmować się kwestiami, które nie są wyraźnie określone w Konstytucji. Ta elastyczność pomaga wyjaśnić, dlaczego Konstytucja jest jedną z najstarszych pisemnych konstytucji i dlaczego wymagała tak niewielu formalnych poprawek.

Artykuł I

§ 9

UPRAWNIENIA NIENALEŻNE KONGRESOWI

(1) Kongres, aż do roku tysiąc osiemset ósmego, nie wprowadzi zakazu przesiedlenia lub przywozu osób, które jakikolwiek z istniejących obecnie stanów uzna za stosowne wpuścić; przywóz taki może jednak być obłożony podatkiem lub cłem nieprzekraczającym dziesięciu dolarów od osoby.

KOMENTARZ:

Ten ustęp odnosi się do handlu niewolnikami. Zarówno handlarze, jak i niektórzy właściciele niewolników, chcieli zapewnienia, że aż do 1808 roku Kongres nie będzie mógł zabronić nikomu przywożenia niewolników afrykańskich do kraju. W 1808 roku Kongres wprowadził zakaz sprowadzania niewolników.

(2) *Przywilej habeas corpus* nie może być zawieszony, chyba że w przypadku rebelii lub najazdu wymagać tego będzie bezpieczeństwo publiczne.

KOMENTARZ:

Habeas corpus to nakaz sądu, który mówi, że osoba aresztowana lub zatrzymana przez przedstawicieli władzy musi być przez nich doprowadzona do sądu. Muszą oni wyjaśnić sędziemu, dlaczego swoboda osobista tej osoby została ograniczona. Jeżeli ich wyjaśnienia nie będą zadowalające, sędzia może nakazać zwolnienie takiej osoby.

(3) Nie będzie ustanowione prawo orzekające winę bez procesu ani prawo działające wstecz.

KOMENTARZ:

Prawo orzekające winę bez procesu to ustawa zatwierdzona przez ciało ustawodawcze, mająca na celu ukaranie kogoś bez procesu sądowego. *Prawo działające wstecz (ex post facto)* to takie, które uznaje czyn za przestępczy, mimo że w momencie jego popełniania nie był on niezgodny z prawem. Przykładem takiego prawa jest także prawo, które wstecznie podwyższa karę za czyn przestępczy.

(4) Poglówne [lub inny bezpośredni] podatek nie zostanie nałożony, chyba że proporcjonalnie do wyników spisu czyli przeliczenia ludności, którego przeprowadzenie nakazano powyżej.

KOMENTARZ:

Poglówne to podatek ściągany od głowy — równo od każdego. Nazywa się go także *podatkiem od prawa do głosowania*. Według interpretacji przyjętej przez Sąd Najwyższy, paragraf ten zabrania nakładania podatku dochodowego, ale szesnasta poprawka do Konstytucji anuluje skutki tej decyzji.

(5) Nie będzie się nakładać podatku ani cła na towary wywożone z któregokolwiek stanu.

KOMENTARZ:

W zdaniu tym słowo wywożone oznacza towary, które są wysyłane do innych stanów lub za granicę. Stany Południa obawiały się, że nowe władze opodatkują ich eksport i że w rezultacie ucierpi ich gospodarka. To zdanie zabrania nakładania takiego podatku. Jednakże, Kongres może zabronić przesyłania pewnych towarów, jak również stworzyć przepisy, które określą warunki ich przesyłania.

(6) Nie zostaną wydane żadne przepisy handlowe lub podatkowe, preferujące porty jednego stanu w stosunku do portów innego stanu; nie można też statków w drodze z lub do jednego stanu zmuszać do zawijania, przechodzenia kontroli celnej lub płacenia cel w innym stanie.

KOMENTARZ:

Kongres nie może ustanawiać praw dotyczących obrotu handlowego, które tworzyłyby preferencje dla któregośkolwiek stanu. Statki płynące z jednego stanu do innego nie muszą za to płacić podatku.

(7) Wszelkie wypłaty ze skarbu państwa dopuszczalne są wyłącznie na podstawie ustawy budżetowej; sprawozdanie i zestawienie wpływów i wydatków wszelkich środków publicznych winno być okresowo publikowane.

KOMENTARZ:

Rząd nie może wydawać pieniędzy bez zgody Kongresu. Kongres musi zapewnić, że co jakiś czas wydawane będą raporty o stanie finansowym.

(8) Stany Zjednoczone nie nadają żadnych tytułów szlacheckich; nikomu, kto sprawuje odpłatnie lub honorowo jakikolwiek urząd z ramienia Stanów Zjednoczonych, nie wolno bez zgody Kongresu przyjmować od króla, księcia lub obcego państwa jakiegokolwiek podarunku, wynagrodzenia, stanowiska lub tytułu.

KOMENTARZ:

Kongres nie może nadać nikomu tytułu szlacheckiego, takiego jak hrabina czy książę. Przedstawiciele władzy federalnej nie mogą bez zgody Kongresu przyjmować prezentów, urzędów ani tytułów szlacheckich od obcych państw.

Artykuł I

§ 10

UPRAWNIENIA NIENALEŻNE STANOM

(1) Żaden stan nie może zawierać żadnych traktatów, sojuszy ani zawiązywać konfederacji; wystawiać listów kaperskich; bić monety; emitować listów kredytowych; zezwalać na spłacanie długów przy pomocy jakichkolwiek środków płatniczych innych niż złoto i srebro; wydawać ustaw stanowiących o winie bez postępowania sądowego, ani ustaw działających wstecz lub naruszających zobowiązania kontraktowe, ani nadawać żadnych tytułów szlacheckich.

(2) Żaden stan nie może bez zgody Kongresu nakładać na import lub eksport jakichkolwiek obciążeń lub cel, chyba że jest to absolutnie niezbędne do egzekwowania stanowych ustaw o inspekcji; wówczas jednak czysty dochód z wszelkich cel i obciążeń, nałożonych przez stan na import lub eksport, przeznaczony jest do użytku Skarbu państwa Stanów Zjednoczonych, a wszelkie ustawy w tym przedmiocie podlegają rewizji i kontroli Kongresu.

KOMENTARZ:

Bez zgody Kongresu, stan nie może opodatkować towarów eksportowanych do innego stanu lub z niego importowanych, za wyjątkiem małych opłat na pokrycie kosztów inspekcji.

(3) Żaden stan nie może bez zgody Kongresu nakładać opłat od tonażu, utrzymywać w czasie pokoju wojska lub okrętów wojennych, zawierać porozumień lub układów z innym stanem albo obcym państwem ani też prowadzić działań wojennych, chyba że zostanie on de facto napadnięty albo znajdzie się w niebezpieczeństwie tak bezpośrednim, że jakakolwiek zwłoka jest niedopuszczalna.

KOMENTARZ:

Tylko rząd federalny ma uprawnienia do zawierania traktatów i negocjowania z obcymi krajami.

Artykuł II

§ 1

WŁADZA WYKONAWCZA

(1) Władza wykonawcza należy do prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki. Urząd swój piastuje on przez okres lat czterech, a wraz z wiceprezydentem wybranym na ten sam okres wybierany jest w sposób podany poniżej.

(2) Każdy stan wyznacza, w sposób który określa jego ciało ustawodawcze, liczbę elektorów równą sumie liczby senatorów i członków Izby Reprezentantów w Kongresie, do której ten stan jest uprawniony; nikt jednak, kto jest senatorem, członkiem Izby Reprezentantów lub osobą sprawującą honorowo lub odpłatnie urząd w służbie Stanów Zjednoczonych nie może być mianowany na elektora.

KOMENTARZ:

Paragraf ten ustanawia Kolegium Elektorów — grupę osób, które wybierane są w każdym stanie w trybie określonym przez stanowe ciała ustawodawcze. Obecnie, we wszystkich stanach to wyborcy wybierają swoich elektorów. Z kolei elektorzy wybierają prezydenta i wiceprezydenta.

(3) [Elektorzy zbierają się w swoich stanach i oddają głosy za pomocą kart wyborczych na dwie osoby, z których przynajmniej jedna nie może być mieszkańcem tego samego stanu, co oni. Następnie, sporządzają listę wszystkich osób, na które głosowano oraz liczby głosów oddanych na każdego z nich; listę tę podpisują i poświadczają, i zapieczętowaną przesyłają do siedziby władz Stanów Zjednoczonych na ręce przewodniczącego Senatu. Przewodniczący Senatu, w obecności Senatu i Izby Reprezentantów, otwiera wszystkie poświadczone listy, po czym następuje

przeliczenie głosów. Prezydentem zostaje osoba, która otrzymała największą liczbę głosów, jeżeli liczba ta jest większa niż połowa liczby mianowanych elektorów; a jeśli jednak więcej kandydatów uzyskało taką większość, a mają oni taką samą liczbę głosów, wówczas Izba Reprezentantów niezwłocznie wybiera jednego z nich na prezydenta w drodze głosowania za pomocą kart wyborczych; jeżeli zaś takiej większości nie uzyskał nikt, wówczas izba ta w powyższy sposób wybiera prezydenta spośród pierwszych pięciu osób z listy. Jednakże, przy wyborze prezydenta głosowanie odbywa się stanami, a przedstawicielstwo każdego stanu ma jeden głos; wymagane przy tym quorum składa się z członka lub członków z dwóch trzecich stanów, a zdobycie większości głosów wszystkich stanów konieczne jest do wyboru na prezydenta. W każdym przypadku, po dokonaniu wyboru na prezydenta, osoba, która zdobyła następną największą liczbę głosów elektorskich, zostaje wiceprezydentem. Jeżeli jednak ta sama liczba głosów padła na dwie lub więcej osób, wówczas wyboru wiceprezydenta dokonuje spośród nich Senat w głosowaniu za pomocą kart wyborczych].

KOMENTARZ:

Dwunasta poprawka do Konstytucji zmieniła ten tryb wyboru prezydenta i wiceprezydenta.

(4) Kongres może zdecydować o terminie wyboru elektorów oraz o dniu, w którym mają oni oddać swe głosy; musi to być ten sam dzień na terenie całych Stanów Zjednoczonych.

(5) Nikt nie może zostać wybrany na urząd prezydenta, jeżeli nie jest obywatelem Stanów Zjednoczonych od urodzenia albo w momencie przyjęcia niniejszej Konstytucji; o urząd ten nie może ubiegać się osoba, która nie ma ukończonych trzydziestu pięciu lat i nie mieszka w Stanach Zjednoczonych od czternastu lat.

(6) W razie usunięcia prezydenta z urzędu lub jego śmierci, ustąpienia lub niezdolności do sprawowania władzy i pełnienia obowiązków tego urzędu, przechodzą one na wiceprezydenta, a Kongres może w drodze ustawy określić postępowanie w przypadku usunięcia, śmierci, ustąpienia lub niezdolności zarówno prezydenta jak i wiceprezydenta, i wyznaczyć osobę, która pełnić będzie obowiązki prezydenta, a osoba ta pełnić będzie ten urząd do czasu ustania niezdolności lub wyboru prezydenta.

KOMENTARZ:

9 sierpnia 1974 roku prezydent Richard M. Nixon ustąpił ze stanowiska prezydenta, a jego następcą został wiceprezydent Gerald R. Ford. Do tego momentu, jedynym powodem wcześniejszego zakończenia kadencji prezydenta Stanów Zjednoczonych była śmierć osoby piastującej to stanowisko. Dwudziesta piąta poprawka do Konstytucji ustanawia, że wiceprezydent przejmuje obowiązki prezydenta w przypadku niezdolności prezydenta do ich pełnienia i określa warunki takiego przejścia władzy.

(7) Prezydent otrzymuje w określonych terminach wynagrodzenie za swoją służbę, które nie może być zwiększone ani zmniejszone podczas całej kadencji, na którą został wybrany, i w okresie tym nie wolno mu pobierać żadnego innego wynagrodzenia od Stanów Zjednoczonych lub któregośkolwiek stanu.

KOMENTARZ:

Konstytucja stworzyła możliwość, by uboga osoba mogła zostać prezydentem, zapewniając wynagrodzenie za sprawowanie tego urzędu. Prezydent nie może otrzymać podwyżki ani obniżki wynagrodzenia w trakcie swojej kadencji. Nie może on otrzymywać żadnego innego wynagrodzenia ani od rządu federalnego ani od stanów, jednakże oczywiste jest, że przysługuje mu wiele bezpłatnych świadczeń.

(8) Przed objęciem urzędu prezydent składa następującą przysięgę lub ślubowanie: „Przysięgam (lub ślubuję) uroczyście, że będę wiernie sprawował urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych oraz że zrobię wszystko co w mojej mocy, aby dochować, strzec i bronić Konstytucji Stanów Zjednoczonych”.

KOMENTARZ:

Konstytucja nie określa, kto powinien przyjmować przysięgę od nowo wybranego prezydenta. Prezydent Jerzy Waszyngton został zaprzysiężony przez Roberta R. Livingstona, który był wówczas przedstawicielem władzy stanowej w Nowym Jorku. Później przyjął się zwyczaj, że przysięgę odbiera prezes Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych. Calvin Coolidge został zaprzysiężony przez swojego ojca, sędziego pokoju, w jego domu w stanie Vermont. Ponownie został on zaprzysiężony przez sędziego Sądu Najwyższego Dystryktu Kolumbii, Adolfa A. Hoehlinga.

Artykuł II

§ 2

(1) Prezydent jest głównodowodzącym armii i marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych oraz milicji poszczególnych stanów, gdy zostaje ona powołana do służby czynnej Stanów Zjednoczonych; może wymagać od każdego szefa departamentu władzy wykonawczej pisemnej opinii we wszystkich sprawach należących do kompetencji tych urzędów. Prezydent ma prawo zawieszania lub darowania kary za przestępstwa przeciwko Stanom Zjednoczonym, z wyjątkiem spraw z oskarżenia Izby Reprezentantów.

KOMENTARZ:

Prezydent jako głównodowodzący sił zbrojnych ma daleko idące uprawnienia. Ale nawet w czasie wojny musi postępować zgodnie z obowiązującym prawem.

(2) Prezydent, za radą i zgodą Senatu, udzieloną większością dwu trzecich głosów obecnych senatorów, może zawierać traktaty; wyznacza, a za radą i zgodą Senatu mianuje ambasadorów, innych ministrów pełnomocnych i konsulów, sędziów Sądu Najwyższego oraz wszystkich innych urzędników władz Stanów Zjednoczonych na stanowiska utworzone ustawą, chyba że konstytucja przewiduje inny tryb ich obsadzania; Kongres może jednak, jeżeli uzna to za stosowne, powierzyć w drodze ustawy prawo mianowania niższych urzędników samemu prezydentowi, sądom albo szefom departamentów władzy wykonawczej.

KOMENTARZ:

Zgodnie z zamiarem twórców Konstytucji, Senat miał służyć prezydentowi jako ciało doradcze, nieco podobnie do tego jak Izba Lordów, która doradza monarchom w Wielkiej Brytanii.

Prezydent może zawierać traktaty oraz wyznaczać różnych urzędników federalnych. Jednakże, dwie trzecie obecnych w czasie głosowania senatorów musi wyrazić zgodę, zanim traktat zostanie ratyfikowany. Ponadto, wyższe stanowiska wymagają zatwierdzenia większością głosów obecnych senatorów.

(3) Prezydent ma prawo obsadzać wszystkie stanowiska, które zwolniły się w okresie między sesjami Senatu, powierzając je na czas do zakończenia najbliższej sesji.

KOMENTARZ:

Gdy Senat nie obraduje, prezydent może tymczasowo obsadzić stanowiska, które wymagają zatwierdzenia przez Senat.

Artykuł II

§ 3

Prezydent powinien od czasu do czasu kierować do Kongresu orędzie o stanie państwa, przedstawiając do rozważenia środki, które uważa za potrzebne i właściwe; w razie nadzwyczajnych okoliczności może zwołać obie izby lub jedną z nich, a w przypadku braku porozumienia między izbami co do terminu odroczenia obrad, może sam odroczyć obrady na okres, który uzna za stosowny; prezydent przyjmuje ambasadorów i innych pełnomocnych przedstawicieli; czuwa nad wiernym przestrzeganiem prawa i wystawia akty nominacyjne dla wszystkich urzędników Stanów Zjednoczonych.

KOMENTARZ:

Prezydent co roku przekazuje Kongresowi orędzie o stanie Unii. Jerzy Waszyngton i John Adams wygłaszali swoje orędzia osobiście. Później, przez ponad sto lat, większość prezydentów wysyłała pisemne orędzia, które było odczytywane w Kongresie. Prezydent Woodrow Wilson wygłaszał swoje orędzia osobiście, podobnie jak Franklin D. Roosevelt i wszyscy następujący po nim prezydenci. Do słynnych orędzi do Kongresu zalicza się doktrynę Monroe’a oraz 14 punktów Wilsona.

W dziewiętnastym wieku prezydenci często zwoływali sesje Kongresu. Dzisiaj Kongres obraduje prawie przez cały czas. Nie zdarzyło się nigdy, aby prezydent musiał zamknąć obrady Kongresu.

Obowiązek, by „czuwać wiernie nad przestrzeganiem prawa” czyni prezydenta zwierzchnikiem organów ścigania rządu ogólnokrajowego. Każdy przedstawiciel władzy federalnej — cywilny lub wojskowy — działa w oparciu o uprawnienia otrzymane od prezydenta.

Artykuł II

§ 4

Prezydent, wiceprezydent i cywilny urzędnik państwowy Stanów Zjednoczonych zostaje usunięty z urzędu w przypadku postawienia w stan oskarżenia przez Izbę Reprezentantów i skazania za zdradę, przekupstwo lub inne przestępstwa i wykroczenia przeciwko państwu.

Artykuł III

§ 1

WŁADZA SĄDOWNICZA

Władzę sądową Stanów Zjednoczonych sprawuje jeden Sąd Najwyższy oraz takie sądy niższe, które Kongres może z biegiem czasu ustanowić i utworzyć. Zarówno sędziowie Sądu Najwyższego jak i niższych instancji zachowują swoje urzędy, dopóki sprawują je nienagannie; za swoją służbę otrzymują w określonych terminach wynagrodzenie, które nie może być obniżone, dopóki sprawują swój urząd.

KOMENTARZ:

Konstytucja przyznaje sądom federalnym znaczną niezależność zarówno od Kongresu, jaki i prezydenta. Gwarancja zachowania urzędu przez sędziów „dopóki sprawują [go] nienagannie” oznacza, że za wyjątkiem sytuacji, w której Izba Reprezentantów ich oskarży, a Senat skaze, sędziowie zachowują swoje urzędy dożywotnio. Chroni to sędziów przez groźbą zwolnienia ich przez prezydenta — tego, który ich wyznaczył lub każdego późniejszego — przez cały ich okres życia. Natomiast reguła zabraniającą obniżania wynagrodzenia sędziów chroni ich przez naciskami Kongresu, który w przeciwnym razie mógłby zagrozić tak dużą obniżką wynagrodzenia, że mogłoby to ich zmusić do rezygnacji ze stanowiska.

Artykuł III

§ 2

(1) Władza sądowa rozciąga się na wszystkie sprawy rozpatrywane według zasad prawa i sprawiedliwości na mocy niniejszej Konstytucji, ustaw Stanów Zjednoczonych i traktatów, które w ich imieniu zostały lub zostaną zawarte; na wszystkie sprawy dotyczące ambasadorów, innych ministrów pełnomocnych i konsulów; na wszystkie sprawy z zakresu prawa morskiego; na spory, w których Stany Zjednoczone są stroną; na spory między dwoma lub kilku stanami; [między jednym stanem a obywatelami innego stanu]; między obywatelami różnych stanów; między obywatelami

tego samego stanu, którzy roszczą sobie prawa do ziemi nadanej przez różne stany, oraz między stanem lub jego obywatelami a obcymi państwami, [obywatelami lub poddanymi].

KOMENTARZ:

Prawo sądów federalnych do rozpatrywania „spraw [...] na mocy niniejszej Konstytucji” jest podstawą prawa Sądu Najwyższego do stanowienia o niezgodności ustaw Kongresu z Konstytucją. To prawo do „kontroli sądowej” zostało ustanowione przez prezesa Sądu Najwyższego Johna Marshalla jego historyczną decyzją w sprawie *Marbury’ego przeciwko Madisonowi* w 1803 roku.

Jedenasta poprawka do Konstytucji znosi wyrażenie „między jednym stanem a obywatelami innego stanu” oraz usuwa z sądów federalnych pozwy wnoszone przez obywateli przeciwko stanowi.

(2) We wszystkich sprawach, dotyczących ambasadorów, innych ministrów przedstawicieli i konsulów, oraz w tych, w których stan jest stroną, Sąd Najwyższy ma jurysdykcję pierwotną. We wszystkich innych wymienionych powyżej sprawach Sąd Najwyższy jest instancją odwoławczą, zarówno w zakresie prawa, jak i stanu faktycznego, poza wyjątkami i w oparciu o przepisy ustalone przez Kongres.

KOMENTARZ:

Stwierdzenie, że Sąd Najwyższy ma *jurysdykcję pierwotną* w sprawach dotyczących rządów obcych państw, ich przedstawicieli oraz w sprawach, w których rząd stanowy jest jedną ze stron, oznacza, że takie sprawy trafiają bezpośrednio do Sądu Najwyższego. W innych sprawach Sąd Najwyższy jest *instancją odwoławczą*. Oznacza to, że sprawy sądowe rozstrzygane są najpierw w niższym sądzie i mogą dojść do Sądu Najwyższego w celu ich rewizji, jeżeli Kongres zatwierdził prawo do odwołania się w przypadku takich spraw. Kongres nie może odebrać ani zmodyfikować jurysdykcji pierwotnej Sądu Najwyższego, ale może odebrać prawo do odwołania się do tego sądu lub zmienić warunki wymagane do przedstawienia takiego odwołania.

(3) Wszystkie sprawy karne, z wyjątkiem oskarżeń przez Izbę Reprezentantów, rozpatruje ława przysięgłych, a rozprawa toczy się w tym stanie, w którym dane przestępstwa zostały popełnione; jeśli jednak przestępstwo zostało popełnione na terenie nienależącym do żadnego ze stanów, proces odbędzie się w miejscu lub miejscach określonych ustawowo przez Kongres.

Artykuł III

§ 3

(1) Zdrada przeciw Stanom Zjednoczonym obejmuje wszczęcie przeciw nim wojny lub sprzymierzenie się z ich wrogami, udzielanie im pomocy i poparcia. Za zdradę stanu można zostać skazanym tylko w wyniku jawnego procesu sądowego, na podstawie zeznań dwóch świadków lub przyznania się do winy.

KOMENTARZ:

Nie można nikogo skazać za zdradę przeciwko Stanom Zjednoczonym, chyba że przyznał się do tego na jawnym posiedzeniu sądu lub dwóch świadków zeznało, że popełnił on akt zdrady. Nie jest zdradą mówienie lub rozważanie popełnienia aktu zdrady.

(2) Kongres ma prawo do ustanowienia kary za zdradę, ale żaden wyrok nie może mieć skutków dla spadkobierców skazanego, a przepadek mienia może nastąpić tylko za jego życia.

KOMENTARZ:

Wyrażenie „żaden wyrok nie może mieć skutków dla spadkobierców skazanego” oznacza, że rodzina zdrajcy nie dzieli jego winy. Wcześniej, kara mogła także obejmować rodzinę zdrajcy.

Artykuł IV*

§ 1

STOSUNKI POMIĘDZY STANAMI

K

ażdy stan przyjmuje wszystkie dokumenty urzędowe, ustawy i sądowe orzecznictwo wszystkich innych stanów z pełną wiarą i zaufaniem. Kongres może ogólną ustawą określić tryb uwierzytelniania takich dokumentów urzędowych, ustaw i sądowego orzecznictwa oraz wynikających z nich konsekwencji prawnych.

KOMENTARZ:

Paragraf ten wymaga, by stany honorowały wzajemnie swoje dokumenty urzędowe, ustawy oraz orzeczenia sądowe.

Artykuł IV

§ 2

(1) Obywatele każdego stanu korzystają w poszczególnych stanach ze wszystkich przywilejów i swobód osobistych, do których uprawnieni są obywatele tych stanów.

KOMENTARZ:

Oznacza to, że obywatele podróżujący ze stanu do stanu mają prawo do wszelkich przywilejów i nietykalności osobistej, które są automatycznie przyznawane obywatelom tych stanów. Niektóre z przywilejów, takie jak prawo do głosowania, nie wynikają automatycznie z obywatelstwa, ale wymagają pewnego okresu zamieszkania oraz, być może, spełnienia innych warunków. Słowo „obywatel” w tym postanowieniu nie obejmuje przedsiębiorstw.

* *Much of this article was taken word for word from the old Articles of Confederation.*

(2) Osoba oskarżona w którymkolwiek stanie o zdradę, zbrodnię lub inne przestępstwo, która ucieka przed sprawiedliwością i zostaje pojmana w innym stanie, będzie na żądanie władzy wykonawczej stanu, z którego zbiegła, wydana i odstawiona do stanu, który ma właściwość w zakresie popełnionego przestępstwa.

KOMENTARZ:

Jeżeli ktoś popełni przestępstwo w jednym stanie i zbiegnie do innego, gubernator stanu, w który przestępstwo zostało popełnione, może zażądać wydania uciekiniera. Procesu zwrotu osoby oskarżonej nazywa się *ekstradycją*. W niewielkiej liczbie przypadków zdarza się, że gubernator stanu, do którego zwrócono się o ekstradycję, nie wyraża na nią zgody. Powodem takiej decyzji może być fakt, że przestępstwo zostało popełnione przed wielu laty lub przekonanie, że w stanie żądającym ekstradycji oskarżony nie ma szans na sprawiedliwą rozprawę.

(3) [Żadna osoba, na której w myśl prawa obowiązującego w danym stanie ciąży obowiązek służby lub pracy, nie może w przypadku ucieczki do innego stanu być zwolniona z wykonywania tego obowiązku służby lub pracy na mocy praw lub przepisów w stanie, do którego zbiegła, lecz musi być wydana na żądanie strony, dla której ma wykonywać tę służbę lub pracę].

KOMENTARZ:

Osoba, na której „cięży obowiązek służby lub pracy” to niewolnik lub *pracownik zobowiązany do odpracowania prawa do swojej wolności* (osoba, która jest związana umową do odsłużenia pewnej liczby lat). Obecnie w Stanach Zjednoczonych nikt nie musi już odpracowywać prawa do swojej wolności, tak więc ta część Konstytucji, zastąpiona przez trzynastą poprawkę do Konstytucji, nie ma już żadnej mocy.

Artykuł IV

§ 3

STOSUNKI POMIĘDZY WŁADZAMI FEDERALNYMI A STANAMI

(1) Kongres może przyjąć do niniejszej Unii nowe stany; nie można jednak uformować lub stworzyć nowego stanu na terenie objętym jurysdykcją innego stanu; nie można też, bez zgody ciał ustawodawczych zainteresowanych stanów oraz Kongresu, utworzyć żadnego stanu poprzez połączenie dwóch lub więcej stanów albo ich części.

KOMENTARZ:

Nie można tworzyć nowych stanów przez ich dzielenie lub łączenie już istniejących, bez zgody ich ciał ustawodawczych i Kongresu. Podczas wojny secesyjnej w latach 1861 – 1865, Wirginia walczyła po stronie konfederacji, ale mieszkańcy zachodniej części tego stanu stali po stronie Unii. Po odłączeniu się Zachodniej Wirginii od Wirginii, Kongres zaakceptował nowy stan na podstawie tego, że Wirginia była zbuntowanym stanem.

(2) Kongres ma prawo rozporządzać terytoriami i inną własnością Stanów Zjednoczonych oraz wydawać dla nich potrzebne przepisy i zarządzenia; a żadne postanowienie niniejszej Konstytucji nie może być interpretowane w sposób, który szkodziłby jakimkolwiek roszczeniom Stanów Zjednoczonych lub poszczególnego stanu.

Artykuł IV

§ 4

Stany Zjednoczone gwarantują każdemu stanowi Unii republikańską formę rządów i chronić będą każdy z nich przed napaścią; zaś na żądanie władzy ustawodawczej lub wykonawczej (w przypadku niemożności zebrania się ciała ustawodawczego), również przed zamieszkami wewnętrznymi.

KOMENTARZ:

Paragraf ten wymaga, by rząd federalny zapewnił, iż każdy stan ma „republikańską formę rządów”. Republikańska forma rządów to taka, w której obywatele wybierają przedstawicieli władz. Sąd Najwyższy orzekł, że to Kongres, a nie sądy, musi zdecydować, czy rząd stanowy jest republikański. Jeżeli Kongres akceptuje senatorów oraz członków Izby Reprezentantów z danego stanu, oznacza to, że Kongres uznaje, iż rząd tego stanu ma formę republikańską.

W przypadku zamieszek lub innej formy przemocy w stanie, władza ustawodawcza lub gubernator stanu mogą zwrócić się z prośbą o pomoc federalną. Prezydent jednak nie musi mieć zgody stanu, by wysłać siły federalne, w tym siły zbrojne, w celu zapewnienia przestrzegania praw federalnych. W trakcie strajku w zakładach Pullmana w 1894 roku, rząd federalny wysłał oddziały wojska do stanu Illinois, mimo że gubernator stanu tego nie chciał. W 1957 roku prezydent Eisenhower zmobilizował Gwardię Narodową stanu Arkansas, aby odebrać dowodzenie nad nią gubernatorowi stanu, Orvalowi Faubusowi, i wysłał do tego stanu armię Stanów Zjednoczonych, aby pomogła ona we wdrożeniu orzeczenia federalnego sędziego okręgowego, nakazującego desegregację szkół w mieście Little Rock.

Artykuł V

WNOSZENIE POPRAWEK DO KONSTYTUCJI

*K*ongres proponuje poprawki do niniejszej Konstytucji, ilekroć dwie trzecie członków obu izb uzna to za potrzebne lub, na wniosek ciał ustawodawczych dwu trzecich stanów, Kongres zwołuje zgromadzenie, którego celem jest zaproponowanie poprawek. W obu przypadkach poprawki, zarówno w całej swej treści jak i intencji, zyskują moc równą innym częściom niniejszej Konstytucji, po ratyfikacji przez ciała ustawodawcze trzech czwartych stanów bądź przez zgromadzenia w trzech czwartych stanów, zależnie od tego, który z tych trybów ratyfikacji zaproponuje Kongres; jednakże [żadna poprawka wniesiona przed rokiem tysiąc osiemset ósmym nie może w jakiegokolwiek mierze naruszyć klauzuli 1 i 4 §9 artykułu I, zaś] żaden stan nie będzie bez swojej zgody pozbawiony tej samej liczby głosów w Senacie.

KOMENTARZ:

Poprawki do Konstytucji mogą być proponowane przez dwie trzecie głosów obu izb Kongresu lub przez ogólnokrajowe zgromadzenie zwołane przez Kongres na żądanie dwóch trzecich stanów. Aby stać się częścią Konstytucji, poprawka musi być *ratyfikowana* (zatwierdzona) przez ciała ustawodawcze trzech czwartych stanów lub przez zgromadzenia w trzech czwartych stanów.

Twórcy Konstytucji celowo utrudnili proces zatwierdzania poprawek. Kongres rozważył ponad 9.000 poprawek, ale zaproponował i przedłożył stanom do rozpatrzenia tylko trzydzieści trzy. Z tych poprawek, tylko dwadzieścia siedem zostało ratyfikowanych. Tylko jedna — dwudziesta pierwsza — była ratyfikowana przez zgromadzenia stanowe. Wszystkie pozostałe zostały ratyfikowane przez stanowe ciała ustawodawcze.

Konstytucja nie ogranicza okresu, w którym stany muszą ratyfikować proponowaną poprawkę. Sądy orzekły jednak, że poprawki muszą być ratyfikowane w „rozsądnym okresie” i że Kongres decyduje, jaki okres jest rozsądny — tak jak zrobił to, zezwalając 27 maja 1992 roku na ogłoszenie przyjęcia dwudziestej siódmej poprawki do Konstytucji — ponad 202 lata od daty jej zaproponowania. Począwszy od wczesnych lat dwudziestego wieku większość proponowanych poprawek zawiera wymóg, by ratyfikacja nastąpiła w przeciągu siedmiu lat.

Artykuł VI

DŁUGI PAŃSTWOWE

(1) **W**szelkie długi zaciągnięte i zobowiązania podjęte przed przyjęciem niniejszej Konstytucji będą honorowane przez Stany Zjednoczone na mocy niniejszej Konstytucji, tak samo jak w okresie Konfederacji.

KOMENTARZ:

Paragraf ten obiecuje, że Stany Zjednoczone będą honorowały wszystkie długi i zobowiązania zaciągnięte przez nie przed przyjęciem Konstytucji.

NADRZĘDNOŚĆ WŁADZ OGÓLNOKRAJOWYCH

(2) Niniejsza Konstytucja i ustawy Stanów Zjednoczonych, które na jej podstawie zostaną uchwalone oraz wszystkie traktaty zarówno już istniejące, jak i zawierane w przyszłości przez Stany Zjednoczone, stanowić będą najwyższe prawo dla całego państwa i obowiązywać będą sędziów we wszystkich stanach, nawet jeśli postanowienia konstytucji stanowych lub praw stanowych są odmienne.

KOMENTARZ:

Paragraf ten — znany jako *klauzuli nadrzędności* — nazywany jest *klamrą, która spina Konstytucję* — spoiwem, które powstrzymuje całą strukturę przed jej rozsypaniem się. Stanowi on, że w przypadku konfliktu pomiędzy prawem stanowym i federalnym, prawo federalne jest nadrzędne. Mówi także, że prawa federalne, aby być prawomocne, muszą być zgodne z Konstytucją.

(3) Senatorowie i członkowie Izby Reprezentantów, o których była mowa powyżej, członkowie ciał ustawodawczych poszczególnych stanów oraz wszyscy urzędnicy i sędziowie, zarówno Stanów Zjednoczonych jak i poszczególnych stanów, zobowiązani są przysięgą lub ślubowaniem do wspierania niniejszej Konstytucji; jednakże objęcie jakiegokolwiek urzędu lub stanowiska państwowego w Stanach Zjednoczonych nie będzie wymagać żadnego sprawdzianu wiary.

KOMENTARZ:

Paragraf ten wymaga, by lojalność wobec Konstytucji Stanów Zjednoczonych, zarówno przedstawicieli władz federalnych jak i stanowych, była nadrzędna w stosunku do lojalności wobec konstytucji któregośkolwiek stanu. Zabrania on także wszelkiego rodzaju sprawdzianu wiary przy ubieganiu się o sprawowanie urzędu federalnego. Postanowienie to odnosi się tylko do władz ogólnokrajowych, ale czternasta poprawka stosuje tę samą regułę w stosunku do władz stanowych i lokalnych.

Artykuł VII

RATYFIKOWANIE KONSTYTUCJI

*R*atyfikacja przez zgromadzenia dziewięciu stanów wystarczy do ustanowienia niniejszej Konstytucji pomiędzy stanami w ten sposób ją ratyfikującymi.

(Poniższe stwierdzenie odzwierciedla poprawki kopisty w oryginalnym dokumencie).

Słowo „the” znajdujące się pomiędzy siódmą a ósmą linijką na pierwszej stronie; słowo „thirty” jest częściowo zapisane na wymazaniu w piętnastej linijce na pierwszej stronie; słowa „is tried” znajdują się pomiędzy trzydziestą drugą i trzydziestą trzecią linijką na pierwszej stronie; a słowo „the” znajduje się pomiędzy czterdziestą trzecią, a czterdziestą czwartą linijką na drugiej stronie. Done in Convention by the Unanimous Consent of the States present the Seventeenth Day of September in the Year of our Lord one thousand seven hundred and Eighty seven and of the Independence of the United States of America the Twelfth.

Poświadcza: William Jackson, Sekretarz

Uchwalono jednomyślną zgodą stanów obecnych na Konwencji dnia siedemnastego września Roku Pańskiego tysiąc siedemset osiemdziesiątego siódmego i dwunastego roku niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki,

co niniejszym poświadczamy naszymi podpisami,

Go. Washington – Przewodniczący i delegat z Wirginii

Delaware

Geo: Read
Gunning Bedford jun
John Dickinson
Richard Bassett
Jaco: Broom

Maryland

James McHenry
Dan of St Thos. Jenifer
Danl Carroll

Wirginia

John Blair—
James Madison Jr.

Karolina Północna

Wm. Blount
Richd. Dobbs Spaight
Hu Williamson

Karolina Południowa

J. Rutledge
Charles Cotesworth Pinckney
Charles Pinckney
Pierce Butler

Georgia

William Few
Abr Baldwin

New Hampshire

John Langdon
Nicholas Gilman

Massachusetts

Nathaniel Gorham
Rufus King

Connecticut

Wm. Saml. Johnson
Roger Sherman

Nowy Jork

Alexander Hamilton

New Jersey

Wil: Livingston
David Brearley.
Wm. Paterson.
Jona: Dayton

Pensylwania

B Franklin
Thomas Mifflin
Robt Morris
Geo. Clymer
Thos. FitzSimons
Jared Ingersoll
James Wilson
Gouv Morris

POPRAWKI DO KONSTYTUCJI STANÓW ZJEDNOCZONYCH

Z OBJAŚNIENIAMI

ARTYKUŁY uzupełniające i stanowiące poprawki do Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki, zaproponowane przez Kongres i ratyfikowane przez poszczególne stany, zgodnie z Artykułem V oryginału Konstytucji.

Karta Praw

Poprawka 1

WOLNOŚĆ RELIGII, SŁOWA I PRACY; PRAWO DO ZGROMADZEŃ I PETYCJI

*K*ongres nie może uchwalić żadnych ustaw wprowadzających religię albo zabraniających swobodnego jej praktykowania; ani ustaw ograniczających wolność słowa lub prasy; ani naruszających prawo do spokojnych zgromadzeń i wnoszenia do rządu petycji o naprawę krzywd.

KOMENTARZ:

Wiele państw ustanowiło jedną religię jako *państwową* (oficjalną) i wspiera jej kościół funduszami państwowymi. Poprawka ta zabrania Kongresowi ustanawiać jakikolwiek kościół lub świadczyć na już istniejący. Jest ona interpretowana jako zakaz jakiegokolwiek poparcia lub wsparcia władz dla doktryn religijnych. Ponadto Kongres nie może uchylać ustaw, które ograniczają praktyki religijne, wolność wypowiedzi, prasę lub prawo do pokojowego gromadzenia się. Kongres nie może nikogo powstrzymywać przed występowaniem do rządu o pomoc w przypadku niesprawiedliwego traktowania. Sąd Najwyższy interpretuje czternastą poprawkę jako zastosowanie pierwszej poprawki w stosunku do stanów i do rządu federalnego.

Karta Praw

Poprawka 2

PRAWO DO NOSZENIA BRONI

*Z*discyplinowana milicja jest niezbędna dla bezpieczeństwa wolnego państwa; prawo ludzi do posiadania i noszenia broni nie może być naruszone.

KOMENTARZ:

Poprawka ta jest interpretowana na dwa sposoby. Niektórzy uważają, że daje ona obywatelom prawo do posiadania broni palnej. Inni uważają, że daje ona jedynie wszystkim stanom prawo do utrzymywania swojej milicji.

Karta Praw

Poprawka 3

KWATEROWANIE ŻOŁNIERZY

W czasie pokoju nie można zakwaterować żołnierzy w żadnym domu bez zgody właściciela; a i w czasie wojny wyłącznie na zasadach określonych ustawą.

KOMENTARZ:

Poprawka ta wzięła się bezpośrednio z wcześniejszych pretensji do Anglików, którzy zmuszali ludzi do kwaterowania żołnierzy w swoich domach.

Karta Praw

Poprawka 4

NAKAZ REWIZJI I ARESZTOWANIA

*P*rawo ludu do bezpieczeństwa osobistego, nietykalności domostwa, dokumentów i mienia nie może zostać pogwałcone przez bezpodstawne rewizje i zatrzymania lub konfiskaty. Nakaz w tym przedmiocie można wystawić tylko wówczas, gdy istnieje prawdopodobieństwo winy, poparte przysięgą lub oświadczeniem, a nakaz szczegółowo określa miejsce podlegające rewizji oraz osoby lub przedmioty podlegające zatrzymaniu lub konfiskacie.

KOMENTARZ:

To prawo nie zabrania legalnym władzom rewidować, konfiskować dóbr lub aresztować ludzi. Wymaga ono jedynie, by w większości okoliczności władze uzyskały nakaz rewizji od sędziego poprzez wykazanie potrzeby otrzymania takiego nakazu. Sąd Najwyższy orzekł, że dowody uzyskane przy naruszeniu czwartej poprawki do Konstytucji nie mogą być przyjęte jako materiał dowodowy w procesie karnym.

Karta Praw

Poprawka 5

PRAWA W SPRAWACH KARNYCH

*N*ikt nie może, bez postawienia w stan oskarżenia przez wielką ławę przysięgłych, być pociągnięty do odpowiedzialności za zbrodnię główną lub inne hańbiące przestępstwo, za wyjątkiem członków wojsk lądowych, marynarki wojennej lub

milicji będących w służbie czynnej podczas wojny lub zagrożenia publicznego; nie może nikt za to samo przestępstwo być dwukrotnie sądzony i zagrożony karą śmierci lub okaleczeniem; nikt nie może być zmuszony w żadnej sprawie karnej do świadczenia przeciwko sobie samemu, ani też być pozbawionym życia, wolności lub mienia bez właściwej procedury sądowej; żadna też prywatna własność nie może być przejęta na użytek publiczny bez sprawiedliwego odszkodowania.

KOMENTARZ:

Zbrodnia główna to taka, w której karą może być wyrok śmierci. *Przestępstwo, które powoduje pozbawienie praw publicznych* to takie, które karane jest wyrokiem śmierci lub więzieniem. Poprawka ta gwarantuje, że nikt, kto nie został „postawiony w stan oskarżenia przez wielką ławę przysięgłych” nie będzie sądzony za takie przestępstwo federalne. Wielka ława przysięgłych to grupa osób, która jest wybierana po to, aby zdecydować, czy istnieją wystarczające dowody, by rozpocząć przeciwko komuś postępowanie procesowe. Nikt nie może być dwukrotnie sądzony (pociągnięty do odpowiedzialności) za to samo przestępstwo przez ten sam rząd. Rozprawa może jednak odbyć się ponownie, jeżeli ławnicy nie są w stanie dojść do jednomyślnego wyroku, w przypadku unieważnionego z pewnych powodów procesu sądowego lub jeśli osoba oskarżona zażąda nowej rozprawy. Poprawka ta gwarantuje także, że nikogo nie można zmusić do zeznawania przeciwko sobie.

Klauzula o właściwej procedurze sądowej, która mówi, że żadna osoba nie zostanie pozbawiona życia, wolności lub mienia „bez właściwej procedury prawnej”, jest jednym z najważniejszych postanowień Konstytucji. Te same słowa w czternastej poprawce ograniczają uprawnienia stanów. Odzwierciedlają one ideę, że ludzkie życie, wolność i własność nie są całkowicie zależne od uznania przedstawicieli władzy. Idea ta sięga korzeniami do Wielkiej Karty Swobód (Magna Charta Libertatum), dokumentu, który ustanowił, iż król angielski nie może uwięzić ani skrzywdzić nikogo, „kto nie został prawnie osądzony przez równych sobie lub prawa państwa”.

Sąd Najwyższy stosuje klauzulę właściwej procedury prawnej — w tym klauzulę, która w czternastej poprawce ogranicza władzę stanów — w bardzo zróżnicowanych przypadkach. Aż do połowy dwudziestego wieku sąd korzystał z klauzul właściwej procedury prawnej do anulowania praw, które nie zezwalały obywatelom na korzystanie ze swojego majątku zgodnie z swoją wolą. Dziś sądy korzystają z reguł właściwej procedury sądowej do obalania praw, które są sprzeczne z zasadą wolności osobistej.

Poprawka ta zabrania również rządowi przejmowania majątku osobistego, nawet na cele publiczne, bez sprawiedliwej zapłaty. Prawo rządu do przejmowania własności na cele publiczne nazywa się *zasadą nadrzędności celów publicznych*. Rządy i samorządy korzystają z tego prawa przy nabywaniu ziemi potrzebnej do budowy dróg, szkół oraz innych obiektów użytku publicznego, muszą jednak płacić godziwe odszkodowanie właścicielom takiej ziemi.

Karta Praw

Poprawka 6

PRAWA DO SPRAWIEDLIWEJ ROZPRAWY

W

we wszystkich sprawach karnych oskarżonemu przysługuje prawo do szybkiej i jawnej rozprawy przed bezstronną ławą przysięgłych w tym stanie i okręgu, w którym przestępstwo zostało popełnione; przy czym okręg musi być uprzednio ustawowo określony, a oskarżony ma prawo być poinformowanym o charakterze i przyczynie

oskarżenia; ma prawo do konfrontacji ze świadkami zeznającymi przeciwko niemu; w razie potrzeby, ma też prawo do obowiązkowego doprowadzenia świadków na swoją korzyść oraz do adwokata dla swojej obrony.

KOMENTARZ:

Osoba oskarżona o przestępstwo ma prawo do niezwłocznej rozprawy przed ławą przysięgłych, która rozważy sprawę bez żadnych uprzedzeń. Wymóg szybkiej i publicznej rozprawy wziął się stąd, iż niektóre z politycznych procesów w Anglii były odraczane latami, a następnie odbywały się w tajemnicy. Oskarżeni muszą zostać poinformowani o zarzutach skierowanych przeciwko nim i mają prawo do konfrontacji ze świadkami, którzy przeciwko nim zeznają. W przeciwnym razie, niewinne osoby mogą zostać ukarane, jeżeli sąd zezwoli na wykorzystanie, jako materiał dowodowy, zeznań nieznanych świadków. Poprawka ta gwarantuje, że osoby postawione przed sądem będą mogły stawić czoła tym którzy ich oskarżają i przepyta ich w krzyżowym ogniu pytań. Ponadto, oskarżeni jeżeli sobie tego życzą, mają prawo do adwokata dla swojej obrony. Sąd Najwyższy orzekł, że gdy oskarżony w sprawie karnej nie ma środków na opłacenie adwokata, należy mu zapewnić obrońcę z urzędu.

Karta Praw

Poprawka 7

PRAWA W SPRAWACH CYWILNYCH

W sprawach sądowych opartych na prawie zwyczajowym, gdy wartość przedmiotu sporu przekracza 20 dolarów, zostaje zachowane prawo do rozprawy przed ławą przysięgłych, a fakty ustalone przez ławę przysięgłych nie mogą być ponownie rozstrzygnięte przez jakikolwiek inny sąd Stanów Zjednoczonych według innych zasad, niż wynikające z zasad prawa zwyczajowego.

KOMENTARZ:

Szósta poprawka do Konstytucji zapewnia prawo do rozprawy przed ławą przysięgłych w przypadku spraw karnych. Siódma poprawka zapewnia takie prawo w postępowaniu cywilnym, gdy kwota sporu przekracza 20 dolarów. Poprawka ta dotyczy wyłącznie sądów federalnych. Większość jednak konstytucji stanowych wymaga rozpraw przed ławą przysięgłych zarówno przy postępowaniu cywilnym, jak i karnym.

Karta Praw

Poprawka 8

KAUCJE, GRZYWNY I KARY

*N*ie wolno żądać nadmiernych kaucji ani wymierzać nadmiernych grzywien, ani też wymierzać kar okrutnych lub wymyślnych.

KOMENTARZ:

Kaucje, grzywny i kary muszą być sprawiedliwe i humanitarne. W sprawie sądowej *Furman przeciwko stanowi Georgia* w 1972 roku Sąd Najwyższy orzekł, że kara śmierci — w sposób, w jaki została orzeczona — naruszyła postanowienia tej poprawki. Sąd stwierdził, że kara śmierci była okrutna i wymyślna, ponieważ nie została zastosowana w sposób sprawiedliwy i jednolity. W następstwie tej decyzji wiele stanów przyjęło nowe prawa w zakresie kary śmierci, stworzone celowo, by uwzględnić obiekcje Sądu Najwyższego. Sąd orzekł, że kara śmierci może zostać wymierzona w postępowaniach zagrożonych takim wyrokiem, jeżeli zastosuje się odpowiednie normy, które chronią przed arbitralnym i kapryśnym jej stosowaniem.

Karta Praw

Poprawka 9

PRAWA POZAKONSTYTUCYJNE

ymienienie w Konstytucji określonych praw nie oznacza zniesienia lub ograniczenia innych praw przysługujących ludowi.

KOMENTARZ:

Niektórzy obawiali się, że wymienienie pewnych praw w Karcie Praw będzie oznaczało, że inne, niewymienione prawa, nie są chronione. Poprawka ta została przyjęta, aby nie dopuścić do takiej błędnej interpretacji.

Karta Praw

Poprawka 10

ZAKRES POZAKONSTYTUCYJNYCH PRAW STANÓW I LUDU

prawienia, których Konstytucja nie powierza Stanom Zjednoczonym ani nie wyłącza z właściwości poszczególnych stanów, przysługują nadal poszczególnym stanom bądź ludowi.

KOMENTARZ:

Poprawka ta została przyjęta, by uspokoić obawy ludzi, że rząd ogólnokrajowy wchłonie stany. Potwierdza ona, że stany lub lud zachowują wszelkie uprawnienia nieprzysznane rządowi ogólnokrajowemu. Przykładowo, stany regulują takie kwestie jak śluby i rozwody.

Poprawka 11

POWÓDZTWO PRZECIW STANOM

Poprawka ta została zaproponowana 4 marca 1794 roku i ratyfikowana 7 lutego 1795 roku.

*W*ładzy sądowej Stanów Zjednoczonych nie należy rozumieć w taki sposób, jakoby rozciągała się na jakiegokolwiek powództwo wytoczone lub dochodzone według zasad prawa lub słuszności przeciwko jednemu ze zjednoczonych stanów przez obywateli innego stanu albo przez obywateli lub poddanych jakiegokolwiek państwa obcego.

KOMENTARZ:

Poprawka ta uniemożliwia mieszkańcowi jednego stanu skarżenie innego stanu w sądzie federalnym. Jest ona następstwem sprawy sądowej z 1793 roku — *Chisholm przeciwko stanowi Georgia* — w której to mieszkaniec Karoliny Południowej zaskarżył Georgię w sprawie spadku. Stan Georgia argumentował, że nie może być skarżony w sądzie federalnym, jednakże Sąd Najwyższy orzekł, że jest to dopuszczalne. Georgia stanęła wówczas na czele ruchu, którego celem było dodanie tej poprawki do Konstytucji. Osoby fizyczne mogą jednak w dalszym ciągu występować w sądach federalnych przeciwko władzom stanowym, aby nie dopuścić, by władze te pozbawiły ich należnych im praw konstytucyjnych.

Poprawka 12

SPOSÓB WYBORU PREZYDENTA I WICEPREZYDENTA

Poprawka ta została zaproponowana 9 grudnia 1803 roku i ratyfikowana 27 lipca 1804 roku.

*E*lektorzy zbierają się w swoich stanach i oddają głosy za pomocą kart wyborczych na prezydenta i wiceprezydenta, z których przynajmniej jeden nie może być mieszkańcem tego samego stanu, co oni; następnie mianują na swoich kartach wyborczych jedną osobę, na którą głosować będą jako na prezydenta, a na osobnych kartach wyborczych osobę, na którą będą głosować jako na wiceprezydenta, następnie przygotowują osobne listy dla wszystkich osób, na które głosowano jako na prezydenta oraz wszystkich osób, na które głosowano jako na wiceprezydenta, wraz z liczbą głosów oddanych na każdego kandydata, które to listy podpisują i poświadczają, i zapieczętowane przesyłają do siedziby władz Stanów Zjednoczonych na ręce przewodniczącego Senatowi; przewodniczący Senatowi, w obecności Senatowi i Izby Reprezentantów, otwiera wszystkie poświadczone listy, po czym następuje przeliczenie głosów; prezydentem zostaje osoba, która otrzymała największą liczbę głosów na prezydenta, jeżeli liczba ta jest większa niż połowa liczby mianowanych elektorów; a jeśli jednak żaden kandydat z listy na prezydenta nie uzyskał takiej większości, wówczas Izba Reprezentantów, spośród nie więcej niż trzech kandydatów mających najwięcej głosów na liście, niezwłocznie wybiera przez głosowanie prezydenta. Jednakże, przy wyborze prezydenta głosowanie odbywa się stanami, a

przedstawicielstwo każdego stanu ma jeden głos; wymagane przy tym quorum składa się z członka lub członków z dwóch trzecich stanów, a zdobycie większości głosów wszystkich stanów konieczne jest do wyboru na prezydenta. Jeżeli zaś Izba Reprezentantów, której przysługuje prawo wyboru, nie wybierze prezydenta przed najbliższym czwartym dniem marca, wówczas wiceprezydent przejmuje obowiązki prezydenta, jak w razie śmierci lub w innym, określonym w Konstytucji przypadku niezdolności prezydenta do pełnienia obowiązków — wiceprezydentem zostaje osoba, która otrzymała największą liczbę głosów na wiceprezydenta, jeżeli liczba ta jest większa niż połowa liczby mianowanych elektorów, a jeśli nikt nie uzyskał większości, wówczas Senat wybiera wiceprezydenta spośród dwóch kandydatów mających najwięcej głosów na liście; wymagane przy tym quorum składa się z dwóch trzecich ogółu senatorów, a zdobycie większości wszystkich głosów konieczne jest do wyboru wiceprezydenta. Jednakże, na urząd wiceprezydenta nie może być wybrana osoba, która w myśl Konstytucji nie może być wybrana na urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych.

KOMENTARZ:

Poprawka ta stanowi, że członkowie Kolegium Elektorów, tak zwani elektorzy, głosują na jedną osobę jako prezydenta i na inną jako wiceprezydenta. Poprawka ta była skutkiem wyborów w 1800 roku. W owym czasie każdy elektor głosował na dwóch kandydatów, nie określając którego z nich wybrałby na prezydenta. Ten z kandydatów, który otrzymał największą liczbę głosów, zostawał prezydentem, a następny z kolei kandydat zostawał wiceprezydentem. Thomas Jefferson, kandydat na prezydenta z ramienia partii, która później stała się Partią Demokratyczną, otrzymał tę samą liczbę głosów elektorów co Aaron Burr, kandydat tej samej partii na wiceprezydenta. Ta sytuacja doprowadziła do przeniesienia wyborów do Izby Reprezentantów, kontrolowanej przez opozycję — Partię Federalistyczną. Izba ostatecznie wybrała Jeffersona, ale trwało to tak długo, że obawiano się, iż prezydent nie zostanie wybrany przed dniem inauguracji. Tylko raz zdarzyło się, że Izba wybrała innego prezydenta — Johna Quincy Adamsa — w 1825 roku.

Poprawka 13

ZNIESIENIE NIEWOLNICTWA

Poprawka ta została zaproponowana 31 stycznia 1865 roku i ratyfikowana 6 grudnia 1865 roku.

§ 1

 Na terenie Stanów Zjednoczonych i w jakimkolwiek miejscu podległym ich jurysdykcji nie będzie niewolnictwa ani przymusowego serwitutu, chyba że jest on karą za przestępstwo, którego sprawca został skazany zgodnie z prawem.

KOMENTARZ:

Proklamacja Emancypacji prezydenta Abrahama Lincolna w 1863 roku uwolniła niewolników w stanach należących do Konfederacji, które dalej kontynuowały rebelię. Poprawka ta zniósła niewolnictwo w Stanach Zjednoczonych.

§ 2

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka 14

PRAWA OBYWATELSKIE

Poprawka ta została zaproponowana 13 czerwca 1866 roku i ratyfikowana 9 lipca 1868 roku.

§ 1

W

szystkie osoby urodzone lub naturalizowane w Stanach Zjednoczonych i podlegające ich jurysdykcji są obywatelami Stanów Zjednoczonych i stanu, w którym zamieszkują. Żaden stan nie może ogłosić ani narzucić jakiegokolwiek prawa, które będzie ograniczać przywileje i nietykalność osobistą obywateli Stanów Zjednoczonych; żaden stan nie może pozbawić nikogo życia, wolności ani własności bez właściwej procedury prawnej; ani odmówić komukolwiek na terenie swojej jurysdykcji jednakowej ochrony prawnej.

KOMENTARZ:

Głównym celem tej poprawki było przyznanie byłym niewolnikom obywatelstwa zarówno Stanów Zjednoczonych, jak i stanów w których mieszkali, i zapewnienie im ochrony przed narzuconą przez stan dyskryminacją. Postanowienia poprawki wyjaśniają, w jaki sposób uzyskuje się obywatelstwo. Przyznanie obywatelstwa stanu jest efektem ubocznym zdobycia obywatelstwa amerykańskiego. Każdy obywatel USA mieszkający w jakimś stanie staje się automatycznie jego obywatelem. Wszyscy naturalizowani obywatele (ci, którym przyznano obywatelstwo) są — zgodnie z prawem — obywatelami USA. Każdy, kto urodził się w Stanach Zjednoczonych jest także ich obywatelem, niezależnie od narodowości swoich rodziców, chyba że ci rodzice są dyplomatami innych państw lub wrogami podczas okupacji w czasie wojny. Takie przypadki stanowią wyjątek, ponieważ tacy rodzice nie „podlegają jurysdykcji” Stanów Zjednoczonych. Poprawka ta nie przyznaje obywatelstwa amerykańskim Indianom mieszkającym w rezerwach. Kongres jednak uchwalił osobną ustawę, która tego dokonała.

Wyrażenie „właściwa procedura prawna” zostało tak sformułowane, aby nie pozwolić stanom na łamanie większości praw, których naruszanie przez rząd ogólnokrajowy jest zabronione w Karcie Praw. Przyjmuje się także, że samo to sformułowanie samo przez się stanowi ochronę także innych praw. Stwierdzenie, że stan nie może odmówić nikomu „jednakowej ochrony prawnej” stało się podstawą wielu orzeczeń Sądu Najwyższego w zakresie praw obywatelskich. Przykładowo, w sprawie Brown przeciwko Board of Education w 1954 roku, Sąd orzekł, iż segregacja rasowa szkół publicznych jest niezgodna z zasadą jednakowej ochrony prawnej. Od tego czasu Sąd Najwyższy utrzymuje, że wszelka forma usankcjonowanej przez rząd segregacji rasowej jest niekonstytucyjna.

§ 2

Mandaty w Izbie Reprezentantów zostają rozdzielone między poszczególne stany, odpowiednio do ich zaludnienia, licząc wszystkich mieszkańców w każdym stanie [z wyjątkiem nieopodatkowanych Indian]. Lecz jeśli w którychkolwiek wyborach elektorów prezydenta i wiceprezydenta Stanów Zjednoczonych, reprezentantów do Kongresu, stanowych urzędników władzy wykonawczej lub sądowniczej bądź członków ciała ustawodawczego danego stanu odmawia się lub ogranicza prawo do głosowania jakimkolwiek obywatelom płci męskiej, którzy są mieszkańcami tego stanu i mają ukończone dwadzieścia jeden lat, i są obywatelami Stanów Zjednoczonych, z powodów innych niż udział w rebelii lub w innym przestępstwie, wówczas przedstawicielstwo danego stanu zostaje zmniejszone proporcjonalnie do stosunku liczby takich obywateli płci męskiej, którzy są mieszkańcami tego stanu do łącznej liczby obywateli płci męskiej, którzy mieszkają w danym stanie i mają ukończone dwadzieścia jeden lat.

KOMENTARZ:

Paragraf ten wprowadza karę dla stanów, które odmawiają przyznania prawa do głosowania w wyborach federalnych wszystkim dorosłym mężczyznom. Stany, które ograniczały prawo do głosowania, mogły zostać ukarane ograniczeniem liczby swoich przedstawicieli w Izbie Reprezentantów. Kara ta nie została nigdy zastosowana. Ten paragraf natomiast został zniesiony przez dziewiętnastą i dwudziestą szóstą poprawkę do Konstytucji.

§ 3

Nie może być senatorem ani reprezentantem w Kongresie, ani elektorem prezydenta i wiceprezydenta, ani też nie może piastować w służbie Stanów Zjednoczonych lub któregośkolwiek stanu jakiegokolwiek urzędu cywilnego lub wojskowego ten, kto poprzednio jako członek Kongresu, urzędnik państwowy Stanów Zjednoczonych, członek ciała ustawodawczego któregośkolwiek stanu lub jego władzy wykonawczej bądź sądowniczej złożył przysięgę, że wspierał będzie konstytucję Stanów Zjednoczonych, a następnie uczestniczył w powstaniu lub rebelii przeciwko niej lub udzielał jej wrogom pomocy lub poparcia. Kongres może jednak, większością dwóch trzecich głosów każdej izby, przywrócić to prawo.

KOMENTARZ:

Paragraf ten jest interesujący jedynie z historycznego punktu widzenia. Jego celem było niedopuszczenie, by jakiegokolwiek stanowisko lub funkcję federalną mogli pełnić ci, którzy wcześniej przystali do Konfederacji.

§ 4

Nie będzie kwestionowana zasadność długu publicznego Stanów Zjednoczonych, prawnie zatwierdzonego, w tym zaciągniętego na opłacenie rent i emerytur oraz nagród za służbę przy tłumieniu powstania lub rebelii. Jednakże ani Stany Zjednoczone, ani żaden stan, nie przejmie ani

nie będzie płacił jakiegokolwiek długu lub zobowiązania, zaciągniętego dla poparcia powstania lub rebelii przeciwko Stanom Zjednoczonym, ani też jakiegokolwiek roszczenia z tytułu utraty lub wyzwolenia niewolnika; a wszelkie takie długi, zobowiązania i roszczenia uznaje się za sprzeczne z prawem i nieważne.

KOMENTARZ:

Paragraf ten zapewniał, że zostaną spłacone długi Unii zaciągnięte na potrzeby wojny secesyjnej; anulował on jednak spłatę zadłużenia Konfederacji. Mówił także, że uprzedni właściciele niewolników nie otrzymają zapłaty za wyzwolonych niewolników.

§ 5

Kongres ma prawo zapewnić, poprzez odpowiednie ustawodawstwo, postanowienia niniejszego artykułu.

Poprawka 15

PRAWO DO GŁOSOWANIA BEZ WZGLĘDU NA RASĘ

Poprawka ta została zaproponowana 26 lutego 1869 roku i ratyfikowana 3 lutego 1870 roku.

§ 1

*S*tany Zjednoczone ani żaden stan nie mogą odmówić ani ograniczyć prawa do głosowania obywatelom Stanów Zjednoczonych ze względu na rasę, kolor skóry lub to, że wcześniej byli niewolnikami.

KOMENTARZ:

Amerycanie pochodzenia afrykańskiego, którzy wcześniej byli niewolnikami, zostali obywatelami na mocy czternastej poprawki. Natomiast piętnasta poprawka zabrania stanom odmawiania obywatelom prawa do głosowania ze względu na ich rasę. Niektóre z południowych stanów, pomimo tej poprawki, w dalszym ciągu odmawiały prawa do głosowania Amerykanom pochodzenia afrykańskiego aż do 1960 roku, kiedy to Kongres uchwalił prawa mające zapewnić jej przestrzeganie, a Sąd Najwyższy uznał za niekonstytucyjne czynności prawne i działania, których pozwalały na jej obejście.

§ 2

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

Poprawka 16

PODATKI DOCHODOWE

Poprawka ta została zaproponowana 12 lipca 1909 roku i ratyfikowana 3 lutego 1913 roku.

*K*ongres ma prawo nakładać i pobierać podatki od dochodu, niezależnie od źródła jego pochodzenia, bez uwzględniania przy tym proporcjonalności rozkładu liczby mieszkańców pomiędzy poszczególnymi stanami ani też jakichkolwiek spisów lub przeliczeń ludności.

KOMENTARZ:

W 1894 roku Kongres uchwalił ustawę o podatku dochodowym, ale Sąd Najwyższy ogłosił, że jest to podatek bezpośredni, który musi być proporcjonalnie rozłożony pomiędzy stanami i w związku z tym jego wyegzekwowanie było niemożliwe. Poprawka ta upoważnia Kongres do nałożenia takiego podatku bez wymagania jego proporcjonalnego rozdziału.

Poprawka 17

BEZPOŚREDNIE WYBORY SENATORÓW

Poprawka ta została zaproponowana 13 maja 1912 roku i ratyfikowana 8 kwietnia 1913 roku.

(1) *W* skład Senatu Stanów Zjednoczonych wchodzi po dwóch senatorów z każdego stanu, wybieranych przez mieszkańców tego stanu na lat sześć; każdy senator ma jeden głos. Wyborcy w każdym stanie muszą spełniać wymogi stawiane wyborcom w wyborach do najliczniejszej izby ciała ustawodawczego ich stanu. (2) W przypadku zwolnienia się w Senacie mandatu przedstawicielskiego z któregokolwiek stanu, władza wykonawcza tego stanu zarządza wybory celem obsadzenia zwolnionego mandatu; przy czym ciało ustawodawcze każdego stanu może upoważnić władzę wykonawczą do tymczasowych nominacji do czasu, gdy w wyniku wyborów mieszkańcy stanu nie obsadzą mandatów na zasadach określonych przez ciało ustawodawcze. (3) Interpretacja niniejszej poprawki nie może mieć wpływu na wybór ani kadencję żadnego senatora, który został wybrany, zanim poprawka ta stała się prawomocną częścią Konstytucji.

KOMENTARZ:

Poprawka ta odebrała ciałom ustawodawczym prawo wybierania senatorów i przekazała je w ręce wyborców każdego stanu.

Poprawka 18

PROHIBICJA

Poprawka ta została zaproponowana 18 grudnia 1917 roku i ratyfikowana 16 stycznia 1919 roku.

§ 1

*P*o roku od ratyfikacji niniejszego artykułu zabrania się produkcji, sprzedaży lub przewozu napojów wysokowych przeznaczonych do spożycia, jak również ich importu bądź eksportu ze Stanów Zjednoczonych i wszystkich terytoriów podległych ich jurysdykcji.

§ 2

Kongres oraz poszczególne stany mają jednoczesną jurysdykcję w zakresie zapewnienia przestrzegania niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

§ 3

Niniejszy artykuł nie wejdzie w życie, jeżeli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez ciała ustawodawcze poszczególnych stanów, zgodnie z postanowieniami Konstytucji, w ciągu siedmiu lat od daty jego przedłożenia stanom przez Kongres].

KOMENTARZ:

Jest to poprawka, która wprowadziła prohibicję, zakazując produkcji, sprzedaży oraz przewozu napojów alkoholowych. Została ona zniesiona dwudziestą pierwszą poprawką do Konstytucji w 1933 roku.

Poprawka 19

PRAWO GŁOSOWANIA DLA KOBIET

Poprawka ta została zaproponowana 4 czerwca 1919 roku i ratyfikowana 18 sierpnia 1920 roku.

*S*tany Zjednoczone ani żaden stan nie mogą odmówić ani ograniczyć prawa do głosowania obywatelom Stanów Zjednoczonych ze względu na ich płeć.

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

KOMENTARZ:

Poprawki, które miały dać kobietom prawo do głosowania, były proponowane w Kongresie wielokrotnie przez ponad czterdzieści lat, zanim ostatecznie poprawka ta została uchwalona.

Poprawka 20

KADENCJE PREZYDENTA I KONGRESU

Poprawka ta została zaproponowana 2 marca 1932 roku i ratyfikowana 23 stycznia 1933 roku.

§ 1

*K*adencje prezydenta i wiceprezydenta upływają w południe dnia 20 stycznia, a kadencje senatorów i członków Izby Reprezentantów w południe 3 dnia stycznia w tych latach, w których upłynęłyby, gdyby niniejszy artykuł nie został ratyfikowany; wtedy też rozpoczynają się kadencje ich następców.

§ 2

Kongres zbiera się co najmniej raz w roku, a początek sesji ma miejsce w południe 3 dnia stycznia, chyba że Kongres ustawowo wyznaczy inny dzień.

§ 3

Gdyby prezydent-elekt, w terminie wyznaczonym na początek kadencji prezydenta, już nie żył, wówczas prezydentem zostaje wiceprezydent-elekt. Gdyby prezydent nie został wybrany przed terminem wyznaczonym na początek jego kadencji lub gdyby prezydent-elekt nie spełniał wymogów kwalifikacyjnych, wówczas, do czasu spełnienia wymogów kwalifikacyjnych przez prezydenta, obowiązki jego piastuje wiceprezydent-elekt; przy czym Kongres może w drodze ustawy określić postępowanie w sytuacji, w której ani prezydent-elekt ani wiceprezydent-elekt nie spełniają wymogów kwalifikacyjnych i określić, kto będzie pełnił obowiązki prezydenta oraz w jaki sposób ten, kto ma pełnić te obowiązki, będzie wybrany, i osoba ta będzie pełnić te obowiązki do czasu spełnienia wymogów kwalifikacyjnych przez prezydenta lub wiceprezydenta.

§ 4

Kongres może w drodze ustawy określić zasady postępowania w przypadku, gdy prawo wyboru prezydenta przechodzi na Izbę Reprezentantów, a którakolwiek z osób, spośród których ma się dokonać wyboru, zmarła; oraz gdy prawo wyboru wiceprezydenta przechodzi na Senat, a którakolwiek z osób, spośród których ma się dokonać wyboru, zmarła.

§ 5

Paragrafy 1 i 2 wchodzi w życie dnia 15 października następującego po ratyfikacji niniejszego artykułu.

§ 6

Niniejszy artykuł nie wejdzie w życie, jeżeli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez ciała ustawodawcze trzech czwartych ogółu stanów, w ciągu siedmiu lat od daty jego przedłożenia.

KOMENTARZ:

Poprawka ta, nazywana *poprawką „kulawej kaczkę”*, przenosi datę objęcia urzędu przez nowo wybranych prezydentów i członków Kongresu bliżej daty wyborów. Przydomkiem *kulawej kaczkę* określa się wybieralnego przedstawiciela władzy, który — choć nie został wybrany ponownie — musi dosłużyć do końca swojej kadencji. Zanim poprawka ta weszła w życie, członkowie Kongresu i prezydenci, którzy przegrali wybory w listopadzie, w dalszym ciągu zachowywali swoje stanowiska aż do marca.

Poprawka 21

ZNIESIENIE PROHIBICJI

Poprawka ta została zaproponowana 20 lutego 1933 roku i ratyfikowana 5 grudnia 1933 roku.

§ 1

Niniejszym uchyła się artykuł będący osiemnastą poprawką do Konstytucji Stanów Zjednoczonych.

§ 2

Zabrania się przewozu lub wwozu do któregośkolwiek stanu, terytorium lub posiadłości Stanów Zjednoczonych napojów wysokokowych w celu sprzedaży lub spożycia, jeżeli narusza to miejscowe prawa.

§ 3

Niniejszy artykuł nie wejdzie w życie, jeżeli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez zgromadzenia w poszczególnych stanach, zgodnie z postanowieniami Konstytucji, w ciągu siedmiu lat od daty jego przedłożenia stanom przez Kongres.

KOMENTARZ:

Poprawka ta uchyla poprawkę osiemną.

Poprawka 22

OGRANICZENIE PREZYDENTURY DO DWÓCH KADENCJI

Poprawka ta została zaproponowana 24 marca 1947 roku i ratyfikowana 27 lutego 1951 roku.

§ 1

Nikt nie może być wybrany na urząd prezydenta więcej niż dwa razy, a kto piastował urząd prezydenta albo pełnił obowiązki prezydenta dłużej niż dwa lata kadencji innej osoby wybranej na prezydenta, nie może być wybrany na urząd prezydenta więcej niż raz. Niniejszy artykuł jednakże nie odnosi się do osoby pełniącej urząd prezydenta w czasie, w którym niniejsza poprawka została zaproponowana przez Kongres, ani też nie wyklucza możliwości, by ktokolwiek piastujący urząd prezydenta lub pełniący obowiązki prezydenta w okresie, w którym niniejszy artykuł wchodzi w życie, mógł piastować urząd prezydenta lub pełnić obowiązki prezydenta do końca takiej kadencji.

§ 2

Niniejszy artykuł nie wejdzie w życie, jeżeli nie zostanie ratyfikowany jako poprawka do Konstytucji przez ciała ustawodawcze trzech czwartych ogółu stanów, w ciągu siedmiu lat od daty jego przedłożenia stanom przez Kongres.

KOMENTARZ:

Poprawka ta stanowi, że nikt nie może zostać wybrany prezydentem więcej niż dwa razy. Nikt, kto służył jako prezydent przez ponad dwa lata czyjejś kadencji, nie może być wybrany więcej niż raz. Jeden prezydent może sprawować urząd przez maksymalnie dziesięć lat. Poprawka ta miała poparcie tych, którzy uważali, że prezydent Franklin D. Roosevelt nie powinien być służyć przez cztery kadencje. Żaden inny prezydent nie startował w wyborach na więcej niż dwie kolejne kadencje.

Poprawka 23

PRAWO DO GŁOSOWANIA W DYSTRYKCIE KOLUMBII

Poprawka ta została zaproponowana 16 czerwca 1960 roku i ratyfikowana 29 marca 1961 roku.

§ 1

kręg będący siedzibą władz Stanów Zjednoczonych, w trybie określonym przez Kongres, wyznacza: elektorów prezydenta i wiceprezydenta w liczbie odpowiadającej łącznej liczbie senatorów i członków Izby Reprezentantów w Kongresie, do której okręg ten byłby upoważniony, gdyby był stanem, ale w żadnym przypadku w liczbie większej niż liczba przedstawicieli przysługująca stanowi o najniższym zaludnieniu; jednakże, dla celu wyboru prezydenta i wiceprezydenta, uważa się ich za elektorów wyznaczonych przez stan; zbierają się oni w Okręgu i wykonują takie obowiązki, jakie zostały określone w artykule będącym dwunastą poprawką.

§ 2

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

KOMENTARZ:

Poprawka ta pozwala mieszkańcom Dystryktu Kolumbii głosować w wyborach prezydenckich. Jednakże nie mają oni prawa do wybierania swoich przedstawicieli w Kongresie.

Poprawka 24

PODATKI WYBORCZE

Poprawka ta została zaproponowana 27 sierpnia 1962 roku i ratyfikowana 23 stycznia 1964 roku.

§ 1

Stany Zjednoczone ani żaden stan nie mogą odmówić ani ograniczyć obywatelom Stanów Zjednoczonych prawa do głosowania w prawyborach lub innych wyborach na prezydenta lub wiceprezydenta, elektorów prezydenta lub wiceprezydenta, lub senatorów lub członków Izby Reprezentantów Kongresu ze względu na niezapłacenie jakiegokolwiek podatku wyborczego lub innego podatku.

§ 2

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

KOMENTARZ:

Poprawka ta zabrania stanom zmuszania wyborców do zapłacenia *podatku pogłównego* jako warunku głosowania w wyborach ogólnokrajowych. Sąd Najwyższy uznał, że klauzule jednakowej ochrony prawnej w czternastej poprawce zakazują także nakładania *podatku pogłównego* w wyborach stanowych. Nazwa podatku bierze się z opodatkowania od głowy, a nie od wyborów. Jego źródłosłowem jest staro angielskie słowo określające głowę. Niektóre stany korzystały z takich podatków, by nie dopuścić do głosowania ubogich mieszkańców oraz mieszkańców pochodzenia afrykańskiego.

Poprawka 25

NIEZDOLNOŚĆ PREZYDENTA DO SPRAWOWANIA WŁADZY I SUKCESJA

Poprawka ta została zaproponowana 6 lipca 1965 roku i ratyfikowana 10 lutego 1967 roku.

§ 1

razie usunięcia prezydenta z urzędu, jego śmierci lub ustąpienia, prezydentem zostaje wiceprezydent.

§ 2

W przypadku, gdy stanowisko wiceprezydenta nie jest obsadzone, prezydent mianuje wiceprezydenta, który obejmuje urząd po zatwierdzeniu większością głosów obu izb Kongresu.

KOMENTARZ:

Paragraf ten określa procedurę zapelnienia wakatu na stanowisku wiceprezydenta. W 1973 roku Gerald R. Ford został pierwszą osobą, która została wybrana wiceprezydentem zgodnie z warunkami tej poprawki. Został on nominowany przez prezydenta Ryszarda Nixona po rezygnacji wiceprezydenta Spiro T. Agnew. W 1974 roku Nixon zrezygnował i Ford został prezydentem. Zgodnie z nową procedurą, wiceprezydentem został wtedy Nelson A. Rockefeller. Po raz pierwszy Stany Zjednoczone miały zarówno prezydenta jak i wiceprezydenta, którzy nie zostali wybrani przez wyborców. Przed wejściem w życie tej poprawki, wakaty na stanowisku wiceprezydenta pozostawały nieobsadzone aż do następnych wyborów prezydenckich.

§ 3

W przypadku, gdy prezydent przekazuje przewodniczącemu pro tempore Senatowi i przewodniczącemu Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenie, że jest niezdolny do sprawowania władzy i wykonywania obowiązków swojego urzędu, i dopóki nie przedłoży im pisemnego oświadczenia o treści przeciwstawnej, władza ta i owe obowiązki będą wykonywane przez wiceprezydenta, jako pełniącego obowiązki prezydenta.

KOMENTARZ:

Paragraf ten stanowi, że wiceprezydent przejmuje urząd prezydenta gdy ów jest niezdolny do pełnienia swoich obowiązków. Wiceprezydent George H. W. Bush był pierwszym, który tak właśnie objął

obowiązki prezydenta. Oficjalnie sprawował on ten urząd przez osiem godzin w dniu 13 lipca 1985 roku, kiedy prezydent Ronald Reagan przechodził operację usunięcia nowotworu.

§ 4

W przypadku, gdy wiceprezydent i większość albo szefów departamentów władzy wykonawczej albo innego ciała określonego w drodze ustawy przez Kongres, przekaże przewodniczącemu pro tempore Senatu i przewodniczącemu Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenie, że prezydent jest niezdolny do sprawowania władzy i wykonywania obowiązków swojego urzędu, wiceprezydent niezwłocznie przejmuje władzę i obowiązki tego urzędu jako pełniący obowiązki prezydenta.

Jeżeli następnie prezydent przekaże przewodniczącemu pro tempore Senatu i przewodniczącemu Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenie, że nie istnieje taka niezdolność, obejmuje on ponownie władzę i obowiązki swojego urzędu, chyba że wiceprezydent i większość albo szefów departamentów władzy wykonawczej albo innego ciała określonego w drodze ustawy przez Kongres, przekaże w ciągu czterech dni przewodniczącemu pro tempore Senatu i przewodniczącemu Izby Reprezentantów swoje pisemne oświadczenie, że prezydent jest niezdolny do sprawowania władzy i wykonywania obowiązków swojego urzędu. W takim przypadku Kongres podejmuje decyzję w tej kwestii, zbierając się w tym celu, jeżeli nie jest to okres sesji, w przeciągu czterdziestu ośmiu godzin. Jeżeli Kongres w ciągu dwudziestu jeden dni od otrzymania tego drugiego pisemnego oświadczenia, a w przypadku, gdy nie jest to okres sesji – w ciągu dwudziestu jeden dni od dnia, w którym miał obowiązek się zebrać – uchwali większością dwu trzecich głosów obu izb, że prezydent jest niezdolny do sprawowania władzy i wykonywania obowiązków swojego urzędu, wówczas wiceprezydent będzie je nadal wykonywał jako pełniący obowiązki prezydenta; w przeciwnym razie prezydent ponownie przejmuje władzę i obowiązki swojego urzędu.

Poprawka 26

PRAWO DO GŁOSOWANIA OD OSIEMNASTEGO ROKU ŻYCIA

Poprawka ta została zaproponowana 23 marca 1971 roku i ratyfikowana 1 lipca 1971 roku.

§ 1

*S*tany Zjednoczone ani żaden stan nie mogą odmówić ani ograniczyć prawa do głosowania, ze względu na wiek, obywatelom Stanów Zjednoczonych, którzy ukończyli osiemnaście lat.

§ 2

Kongres ma prawo zapewnić przestrzeganie niniejszego artykułu poprzez odpowiednie ustawodawstwo.

KOMENTARZ:

Poprawka ta zabrania stanom odmawiania prawa do głosowania obywatelom ze względu na ich wiek, jeżeli mają oni co najmniej osiemnaście lat.

Poprawka 27

WYNAGRODZENIE CZŁONKÓW KONGRESU

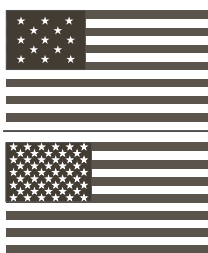
Poprawka ta została zaproponowana 25 września 1789 roku i ratyfikowana 7 maja 1992 roku.

*U*stawa, która zmienia wynagrodzenie senatorów i członków Izby Reprezentantów, może wejść w życie dopiero po wyborze nowej Izby Reprezentantów.

KOMENTARZ:

Tę poprawkę, pierwotnie zaproponowaną przez Jamesa Madisona, Kongres zatwierdził w 1789 roku i następnie przedłożył stanom do ratyfikacji; przez ponad dwieście lat nie uzyskała ona ratyfikacji przez wymaganą liczbę trzydziestu ośmiu stanów. Krytyka społeczna podwyżek wynagrodzenia dla członków Kongresu spowodowała, że stan Michigan ratyfikował ją 7 maja 1992 roku, stając się trzydziestym ósmym ratyfikującym stanem. Poprawka ta stanowi, że jeżeli senatorowie lub członkowie Izby Reprezentantów przegłosują podwyżki swojego wynagrodzenia, jedynie członkowie następnych Kongresów (osoby ponownie lub nowo wybrane) odniosą korzyść z tych podwyżek.

W okresie, w którym Konstytucja tworzyła konstytucję, kraj składał się z trzynastu stanów, które na pierwszej fladze państwowej symbolizowało trzynaście gwiazd (powyżej). Z upływem lat do flagi dodawano po jednej gwiazdce dla każdego nowo przyjętego do Unii stanu, tak że dzisiejsza flaga ma 50 gwiazd, które reprezentują 48 stanów graniczących ze sobą, Alaskę i Hawaje. Trzynaście umieszczonych na przemian czerwonych i białych pasów, symbolizujących pierwsze trzynaście stanów, pozostawiono bez zmian.

J.W. PELTASON, redaktor wstępu i objaśnień w niniejszej publikacji, jest emerytowanym profesorem nauk politycznych Uniwersytetu Kalifornii w Irvine oraz emerytowanym rektorem Uniwersytetu Kalifornii. Jest współautorem książek „Poznaj lepiej Konstytucję i demokrację”.

Redaktor szaty graficznej: Min-Chih Yao
Redaktor zdjęć: George P. Miller
Opracowanie materiałów fotograficznych: Linda Christenson, Bernard Reilly
Redaktor naczelny: Mildred Sola Neely

PODZIĘKOWANIA:

Okladka, Min-Chih Yao;
Podziękowania, od lewej do prawej rozdzielone średnikiem, z góry do dołu myślnikami.
Strona 3: Biblioteka Kongresu — Henry Francis Dupont, Winterthur Museum.
4: Biblioteka Kongresu;
5: © 2004 Amerykańskie Stowarzyszenie Numizmatyczne — dzięki uprzejmości Winterthur Museum;
6: Narodowa Galeria Portretów, Smithsonian Institution/Art Resource, Nowy Jork;

7: Archiwum Narodowe — Biblioteka Kongresu — „The American Revolution: A Picture Source Book”, Dover Publications, 1975 (2);
8: Mead Art Museum, Amherst College, zapis Herberta L. Pratta (klasa 1895);
9: „The American Revolution: A Picture Source Book”, Dover Publications, 1975 (2), pośrodku, Biblioteka Kongresu;
10: Biblioteka Kongresu;
11: Biblioteka Kongresu — Zbiory Towarzystwa Historycznego Nowego Jorku
12: Biblioteka Białych Kruków i Manuskryptów, Uniwersytet Columbia — dzięki uprzejmości Amerykańskiego Stowarzyszenia Antykwariuszy;
13: Narodowa Galeria Portretu, Smithsonian Institution/Art Resource, Nowy Jork;
14: dzięki uprzejmości Gunston Hall;
15,16,17: Biblioteka Kongresu (4);
18: Biblioteka Kongresu — Biblioteka im. Johna Cartera Browna, Uniwersytet Browna;
32: Archiwum Narodowe;
44: Biblioteka Kongresu — Archiwum Narodowe (4).

—— book spine

O AMERYCE: KONSTYTUCJA STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI Z OBJASNIENIAMI.

